

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204595

UNIVERSAL
LIBRARY

OUP-24-44-69-5,000

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. T 85/2450 P Accession No.

Author

బంజారా వాసయ్య, ఎస్.ఎం.టి. 12521

Title

కంఠాన్ని నాశనం చేయడం

This book should be returned on or before the date last marked below.

తొలి పలుకు .

ఈ గ్రంథములోని యుపన్యాసములు, శ్రీకాంచికామకోటి వీతాధిపతులైన, జగద్గురు శ్రీచంద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతీ స్వాముల వారు, చెన్నపట్టణమందు ద్రావిడ భాషలో శుభన్యసించ, భక్తులచే బ్రచురింపబడెను. ఈ యుపన్యాసములు జ్ఞానసిద్ధికి మూలకారణమైనందున ద్రావిడము దెలియని యాంధ్రసోదర ప్రాదేశీయులు వీటిని ఫఠించి కృతార్థులు కాగలరను నశేషచే శ్రీస్వాములవారి యజ్ఞనుబొంది యథామాతృకగ నాంధ్రీకరించి ప్రచురించిన నది.

శ్రీస్వాములవారు వీతాధిపతులేగాక, యంతర్ముఖులున్న, యోగసిద్ధిసంపన్నులైన మహనీయ మూర్తులు. వీరిదాతృత్వము, భూతదయ, శాంతిము మొదలగు సద్గుణములజూడ నపరశంకరులనియే సిద్ధాంతజేయవలెను. మఱియు, నిటీవల గొన్నిమాసముల క్రిందట, పాశ్చాత్య దేశీయులగు, మిష్టర్ పాల్ బ్రస్టన్ దొరగారు, హిందూమతాభిమానులైన, భరతఖండమెల్లదిరుగుచు, జ్ఞాననిష్ఠాపరులగు మహనీయుల నచ్చటచ్చట దర్శించుచు కడకు శ్రీస్వాములవారి సన్నిధినిజేరి జ్ఞానసంబంధమైన యనేక విషయముల జర్చించి సంతృప్తాంతరంగులై, శ్రీస్వాములవారి యెడల యత్యున్న తభక్తిగలిగి ప్రవర్తించుచుండిరి. కట్లుండ వారు యొకనాటిరాత్రి శయనించియుండు సమయమందు, హఠాత్తుగా మెలకువజెంది, యంధకారబంధురమైన, శయ్యాగ్రహమందు, దనయెదుట నొకఛాయ గనబడుచున్నట్లు దెలుసుకొనెను.

అంతలో నాఛాయుడు పరివేష్టించిన ప్రకాశమును గనినంతనే నాఛాయుడు క్రమముగా శ్రీస్వాములవారి సాక్షాత్పర్యరూపమై స్పష్టముగా తననేత్రములకు గోచరించి క్రమేణముంతరించెనని తాను వ్రాసిన గ్రంథమూలకముగా దెలియజేసియున్నారు.

ఇందులోని వ్యాసముల 18వీళ్ళి శ్రీభగవద్గీత యందలి పదునెనిమిది యధ్యాయములకు ముఖ్యమైనవని భక్తి శ్రద్ధలతో జదివెను పాఠకులే గ్రహించగలరు. వీనియందు శ్రీస్వాముల వారు దయాశక్తి తమ యాత్మములను నెల్లను ధారాళముగ వెదజల్లెరి. వీటిని పఠించువారతిసులభముగా జ్ఞానసంపత్తినిబొంది సద్గుణోపేతులై ప్రవర్తిల్లి పరమేశ్వరుల కృపకు బాతులై సకల శుభములను బొందెదరుగాక !

ఈవ్యాసముల నాంధ్రీకరించుటలో బ్రహ్మశ్రీ వైద్య నాథయ్యరు బి. ఎ., బి. యల్., గారును, బ్రహ్మశ్రీ వంగిపురపు జగన్నాథ శాస్త్రిగారును, బ్రహ్మశ్రీ వఠె సుబ్బయ్య జ్యోషి గారును శ్రద్ధాపూర్వకముగా నాకుసహాయులై నమన గ్రంథము పూర్తియైనది. వీరలకు నాకృతజ్ఞతా పూర్వకనందనములు.

శ్రీస్వాములవారితెలుగు గ్రంథమును పఠింపించి, తమ పూర్ణామోదమును బ్రకటించుటయే గాక, యనుగ్రహపూర్వకముగ, నుపోద్ఘాతమును లిఖించి నన్ను ధన్యుని జేసినందులకు, పునః పునః ప్రణామంబు లాచరించుచున్నాడను.

ఇట్లు విధేయుడు,

వే లూ రి రం గ ధా మ నా య డు.

విషయ సూచిక .

వరుస సంఖ్య.	విషయములు .	పుట సంఖ్య
౧	వేదోపదేశము ...	౧
౨	విద్యాభ్యాసకాలమందు సలుపునిధులు ...	౪
౩	పుణ్యము పాపము ...	౮
౪	భ్రాన్తినివారణమున కౌషధము ...	౧౩
౫	చతుర్విధపురుషార్థములు ...	౨౨
౬	హరనామము పరివేష్టించుగాక ...	౨౯
౭	దేవాలయముల యుపయోగము ...	౩౮
౮	స్వామియనగా నేమి ? ...	౪౭
౯	దేవాలయములోనుండు శిలామలపై చెక్కినవారిత	౫౯
౧౦	జ్ఞానాంబికా ...	౬౮
౧౧	శక్త్యానుసార స్వల్పధర్మము	౭౫
	ప్రశోత్తర రత్నమాల ...	౭౭
౧౨	నగరము, ఆస్తి కల్పము ...	౧౦౬
౧౩	మనమేల నమస్కరించుచున్నాము ...	౧౧౦

వరుస
సంఖ్య.

విషయములు .

పుట
సంఖ్య.

౧౪	చిన్నుడ్ర	౧౧౫
౧౫	అంబిక యసుగ్రహము	౧౨౦
౧౬	తీలకధారణము	౧౨౫
౧౭	సంధ్యావందనము	౧౨౯
౧౮	స్థూలసూక్ష్మ దేహములు	౧౩౨

ఓం

శ్రీ గురవేనమః

శ్రీ కాంచికామకోటి వీతాధిపతి జగద్గురు
శ్రీ శంకరాచార్య స్వాములవారు చెన్నపట్టణమున
ద్రావిడ బాషలోనొసంగిన యుపన్యాసములు.

౧

వేదోపదేశము.

మనవేదమనునది మొదట సత్యమును పలుకమని, రెండవది ధర్మమును నడిపింపుమని, మూడవది తల్లినిదైవముగా భావించుమని, నాలుగవది తండ్రినిదైవముగా భావించుమని, అయిదవది గురువును దైవముగా భావించుమనియు నుపదేశించుచున్నది.

మనయొక్క శైవము వైష్ణవము యనుయారు మతములను మనపుణ్యభూమిలో స్థాపించుటకు వేలసంవత్సరములకు పూర్వము మనదేశములో యవతరించిన శ్రీ ఆదిశంకర భగవత్పాదాచార్య స్వాములవారు రచించిన ప్రశ్నోత్తర రత్నమాలికయను గ్రంథము నందు వేదమునందు చెప్పిన సత్యము, ధర్మము, వీటియొక్కతాత్పర్యములు యిట్లువివరించి యున్నారు.

ప్ర: కింసత్యం - సత్యమనగానేది?

ఉ: భూతహితం - ప్రాణులకు మేలుచేయునది.

తా॥ పాణ్ణులకు డేమము గలుగుచేయు సత్యమే సత్యము.

ప్ర॥ కోధర్మః - ధర్మమనగానేది?

ఉ॥ అభిమత్యోయః సిష్టానాం నిజ కులీనానాం.

తా॥ తనయొక్క వంశమందుదయించిన సదాచారపరులగు సాధువులై న పూర్వీకులు యేది ధర్మమనితలంచిరోయదియే తనకు ధర్మము.

మనయొక్కొక్కరికి నొక్కొక్కతల్లి తండ్రి గురువుగలరు ఈ విధముగా వేర్వేరుగా యేర్పరచబడినవారిని మనము దైవముగా నెంచి నడుచుకొనుట యాధారముగాగొని ప్రపంచమందు మన కెల్లరకు తల్లి, తండ్రి, గురువులుగా ప్రసన్నులగు దేవి; దేవుడు; శ్రీదక్షిణామూర్తి లేక గీతలనుపదేశించిన శ్రీకృష్ణపరమాత్ములను వీరినిమరువక మనస్సననెల్లప్పుడు జ్ఞప్తియందుంచుకొనవలయును.

వేద విదులగు బ్రాహ్మణులు వేదశాస్త్రములలో చెప్ప బడ్డ కర్మానుష్ఠానములను విసర్జించక సాధ్యమయి నంతవరకు వాటిని యాచరించుటతోసహా తమయొక్క వేషభాష నడవడి మొదలగువాటిచే భారమును పెంచు కొనక యధికవ్యయములను తగ్గించుకొని కొన్ని సమయములలో తిండికిలేక భాధపడురై తులు, పంచములు మొదలగువారలకు వారమునకొకతూరి ఆయాగ్రామ దేవతల సన్నిధానములో శుక్రవారమునగాని. మంగళవారమున

గాని తమశక్తి కొలది గంజి, యంబలి, మొదలయినవి విని యోగించుటే విధిగా యాచరించుచుండవలయును.

వర్తకులు, రైతులు, కార్మికులు, సంసారులు మొదలగువారు తమ కులమందుదయించిన పెద్దల మనోభావముల ననుసరించి బ్రాహ్మణులను పంచములను ప్రీతితో ఆదరించుటేవిధిగా యాచరించుచుండవలయును.

పంచములు:— ౬౩ భక్తులలో తిలకమువంటివాడగు శ్రీ నందనారు యొక్క యాచరణమనుసరించిటయు, ఈశ్వరుని యందు యత్యంత ప్రీతిగలిగి తనయొక్క పూర్వీకుల కులాచార పద్ధతుల మీరినడువకుండుటయు యను నీరెండు యాచారముల యందు లక్ష్యముంచిన నందనారుని యంతర్జ్యోతి యేవిధముగా పరమశివుని సాదార విందమునకు యోగ్యమయినదో మరియు నేవిధముగా నందనారునకు ఇహలోక జీవనార్థమైయున్న వరిపాలమున్నూ తనకుతానే ఫలవంతమగుచుండెనో యధేవిధముగా తమ కులజలగు పూర్వీకులయొక్క ధర్మమును పరిపాలించుచు దైవానుగ్రహమును యర్థసంపత్తినిపొంది భక్తి, క్షమ, నమ్రత, వీటిలో నెల్లరకు మార్గదర్శికులుగా యుండవలయును.

ఎల్లసమూహములలోనుండు స్త్రీలున్నూ, పురుషులు పరులనడవళ్లచే నొకసమయమందు సమయారచాములలో తొట్రు పడినను పూర్వకాలమందలి తిలకవతివలెను. మంగయర్చనవివలెను

ఈశ్వరుని యందేకాగ్రముగా చిత్తమునిలిపి తమయొక్క భర్త, సోదరులు, బిడ్డలు వీరిని మంచిమార్గమునకు తేవలెను.

ఈవిధమయిన మనపెద్దల యొక్క సన్మార్గములచే మన మతము, సమూహము యంతకంతకు యభివృద్ధిజెంది ఔమమును పొందవలెను.

౨

విద్యాభ్యాస కాలమందు నలుపువిధులు.

స్వాములవారి యుపదేశము.

“ వాగర్థావివ సంపృక్తా । వాగర్థప్రతిపత్తయే ।
జగతఃపితరౌవన్తే । పార్వతీపరమేశ్వరౌ. ”

ఎవరైన నొకపూజ్యుడు మనయొక్క గృహమునకు దయ చేసెనేని, కుటుంబీకులందరున్నా జేరి వారలకుపచరించుట పద్ధతి. మీరువేలమంది వకకుటుంబముగా నుండుటాకభాగ్యము. కవులలో కాళిదాసు శ్రేష్ఠమయినవారు, వారు రఘువంశకావ్యా రంభములో, వాక్కు, అర్థమునై యున్న స్వరూపులై, ప్రపంచమునకు మాతాపితృలై నటువంటి పార్వతీ పరమేశ్వరుల నమస్కరించుచున్నానని చెప్పియున్నారు.

శ్లోకము పైన నుదహరించబడినది.

ప్రపంచమునకు వారేతల్లితండ్రిలని చెప్పబడుటచే లోకమెల్లను నొక కుటుంబముగా నేర్పడి యున్నది. ఆపెద్ద కుటుంబ

ములో యీ పాఠశాలలో పాఠ్యాములున్నా, పిల్లలున్నా చేరి వకచిన్న కుటుంబము “ శిశువుగా నున్నప్పుడే విద్యను జాగ్రతగా గ్రహించవలెను ” యనికాళిదాసు చెప్పియున్నాడు.

విద్యకు రెండు యంగములున్నవి ఒకటి గురుభక్తి మరి యొకటి వినయము. కోపము ఖండనము మొదలైనవి విద్యాభ్యాస మందు పనికిరానివి. విద్యనుచదివి దానిని మరల ప్రయోగించు నప్పుడుకోపము మొదలయినవి కొన్ని సందర్భములలో నవసరమై యుండును. చిన్నవారుగా నున్నప్పుడు స్వతంత్రము, పెద్దల వాక్యముల మీరుట మొదలగునవికూడవు. మందులనునప్పుడు పత్యముగా నుండవలెను. చదువున్నా వకమందు పత్యమువల్లనే జ్వరము నివృత్తియగుచున్నది. మంచున్నా రెండవపక్షమైనదే పత్యమే ముఖ్యము చదువునకు పత్యమైనగురుభక్తియు వినయ మును యత్యావశ్యకములైనవి అడకువయున్నతి నిచ్చుననుటకు పాదధూళియే యొకయుదాహరణముగా చెప్పచుండురు. పాద ములనుండి యెగిరి యదిమీదికి పోవుచున్నది. తాలిమి మనల మీది కెక్కించి విడుచునని ఆ వ్రదాహరణము తెలియజేయు చున్నది. శిశువుగా నున్నప్పుడు ఆచార్యానుగ్రహము పొంద వలెను. ఇప్పుడు తాలిమిగానుంటే పిమ్మట వున్నతి కలుగును. ఈ పాఠశాలలో ఆగుణమునిండి యున్నటులతేలుచున్నది.

విద్యాభ్యాస సమయమందు, పిల్లలకు యితరపనులేమియు కూడవు. మాతృభక్తి, పితృభక్తి, గురుభక్తి మూడున్నయెడల యున్నతస్థితిస్వయముగనే రాగలదు. కొందరు యహంకారులై యుండుటకు కారణము, వారు మాతృభక్తి, పితృభక్తి, గురు భక్త్యాదులలో లోపించిన వారుగానుండుటయే. వారలయను గ్రహమునుపొందినవాడే వారికిస్వాధీనుడు. వేదముతరచు మాతృ భక్తి, పితృభక్తులను ఖండితముగా చెప్పుచున్నది. వివిధశాఖలు వివిధయుపనిషత్తులు వీనినే తెలుపుచున్నవి. అవ్వయారున్నా (శారదాయవతారము) “తల్లియు తండ్రియు పెండటిడై వము” యనిచెప్పియున్నారు. వేదమున్నూ, అవ్వయారున్నూ, తల్లిని తండ్రిని డైవముగా భావించవలెనని చెప్పియు డుటచే డైవ మొకటియున్నదనుట నిశ్చయము, విద్యాభ్యాస మొకయోగము, చలించని చిత్తముతో దానిని నభ్యసించవలెను. విద్యాభ్యాస కాలమందు లోకకార్యములలో ప్రవేశించకూడదు; పరోప కారము చేయకూడదా, తనకుమాత్రమేచదువుట యనియడుగ వచ్చు పరోపకారమవశ్యము చేసితీరవలెను. దానికితగినవిద్యను నేర్చుకొనివెనకదానిలో ప్రవేశించవలెను. మూటలనుమోసి జీవ నముచేయు నొకడుజ్వరముచే భాధపడుచున్నాడు. అప్పటికిన్నీ మూటనుమోయ కొంతశక్తియున్నది. అయితే మూటనుమోసి ప్రయాసపడిన యెడల జ్వరము విశేషించును. అదియుండు

పర్యంతము విరామముగైకొని మూటనటుపై మోయుశక్తిని పొందవలెను. అటులనే విద్యాభ్యాసము లోకసేవకు పూర్వార్థము, లోకవిషయములను చెవినిడక యాచార్యభక్తిగలిగి విద్యను నేర్చినతదుపరి చక్కగా లోకసేవనుజరుపవలెను. ఈ పాఠశాల పిల్లలు తమయొక్క నడతలవల్ల యితర పాఠశాలపిల్లలకు మంచి నడవడికలను చూపవలెను. వారలకు యుపదేశము చేయవలసినది లేదు అనుష్ఠానపూర్వకముగా చూపవలెను. ఈ పాఠశాల ఆనందము కలిగించుచున్నదియని స్వాములవారుపన్యశించి విరమించిరి. వెనుక నుపాధ్యాయులకు కొన్నివార్తలచెప్పిరి.

చదివించుచున్నప్పుడే తాము ముందుచదివినది మననముచేయుటవశ్యమైయున్నందున నుపాధ్యాయులు మరల చదివినవారగుచున్నారు. పలువిధములైన జీవనముచేయవలసియున్నందున నుపాధ్యాయులే తాముచదివినవిద్యనే జీవనమునకు మార్గముగా నుపయోగించుచున్నారు, యితరులు చదువు ముగించినతోడనే వేరువేషములను ధరించవలసినవారుగాయున్నారు. తామునేర్పించబోవునది ముందుగనే యుపాధ్యాయులు చక్కగా పరిశీలించిన యెడల పిల్లలమదిలో చక్కగా నతుకునట్లు బోధించుశక్తి కలుగగలదు. వకవిద్వాంసుడు నొకరాజునొద్దకువెళ్లి తానుభాగవతమును చదువుదుననిచెప్పినప్పుడు మరీయొకపర్యాయము భాగవతము చదువుకొనిరమ్మని రాజుచెప్పెను. ఈవిధముగా వారిని వారు

యిరువై యొక్కతరి తిరుగగొట్టిరి. వారుకడసారి భాగవతము యొక్క యంతరంగమును తెలుసుకొని యాత్మలాభమునుకోరి వనమునకు వెళ్లిరి. అటులవారు పోవుటనుగనుగొన్న రాజు యితరుల కుపదేశముచేయుటకై యప్పుడువారు పక్షమైనారనితలచి వారి సన్నిధికివెళ్లి వారిని తనకుపదేశముచేయవలెనని ప్రార్థించి వెంట గొనివచ్చిరి. కనుక, చదువచదువ నంతర్భావము బయలుపడును అప్పుడుబోధించుటకు యోగ్యత వృద్ధిచెందును.

3 పుణ్యము - పాపము.

లోకములో మానవజన్మమునకే పాపపుణ్యములు యేర్పడి యున్నవి. మనము పాపమునుజేయుచున్నాము, పుణ్యమునుజేయు చున్నాము పుణ్యమునుకొన్ని సమయములలోనే జేయుచున్నాము. తటచుగా మనోవాక్కాయములచే పాపమును జేయుచున్నాము. శరీరముచేజేయబడినదే పాపమనితలంచకూడదు మనస్సుచేతను న్నూ, వాక్కుచేతనున్నూ చెడుగుచేయుచున్నాము. వాక్కుచేత నిందించుట, యన్యతమాడుట, యితరులనొప్పించునటుల కఠినము గామాట్లాడుట, యివియెల్లనుపాపములే. ఇవ్విధముగా నెల్లనుజే యుచున్నప్పటికిన్ని నిరంతరము పుణ్యమునే జేయవలయునని శాస్త్రముజెప్పుచున్నది. మనమున్నూ నవ్విధముగానే యిచ్చయించు

చున్నాము. తానుపాపమునుచేయ నిష్టపడునటుల కోటిజనులలో నొకడైనను జెప్పనేరడు. సత్యముగానడుచుకొని పరమాత్ముని యనుగ్రహముపొందుటకే ప్రతివాడున్నూ యాశపడుచున్నాడు. నరకమునకుపోవనొకడున్నూ యిష్టపడడు. అయితే నడవడివేరు విధముగాయున్నది. పాపమును ప్రబలముగాను, పుణ్యమును యల్పముగాను జేయుచున్నాము. మనజన్మములో పాపముజేయ నెంతకాలము పుణ్యముజేయ నెంతకాలము వ్రయపుచ్చినామని చూడగా మొదటిది పర్వతాకారమువలెను, వెనుకది యావ గింజప్రమాణ పగిదియే యుండును. ఏదేశమందును, యేజాతి యందును యిటులనే నున్నది. ప్రపంచమందెల్లను నిటులనే యున్నది.

కనుకనేయెచ్చటను వ్యవహారములున్నూ, న్యాయస్థానము లున్నూ, యపరిమితముగానున్నవి, ఎల్లరున్నూ సత్యముగానడి చినయెడల వ్యవహారమేయుండదు. మనుజులలో చెడుతలంపు లున్నూ, చేష్టలున్నూ, యధికముగాయుండుటను, కోర్టులయొక్క సంఖ్యచూపించుచున్నది. ఇటువంటివ్యవహారములను తీర్చుటకు ప్రభుత్వమువారును విశేషధనము గ్రహించుచున్నారు. ప్రతి వాదికి తనభాధ్యతను విడనాడినయెడల యెంతనష్టముకలుగునో, దానికన్నయధికముగా కోర్టుసెలవయి తీరుతున్నది. పూర్వము యిటులలేదు. ఆక్రమములు పెరుగుచుండబట్టి కోర్టులున్నూ యధి

కమైపోవుచున్నవి. పూర్వము తప్పచేసినవారేలేరని నేనుజెప్పుట లేదు. తప్పజేయువారు యెల్లకాలమందును గలరు. ఇప్పుడధికముగాయున్నారు. ఇట్టి నడవడియున్నను ఆశమాత్రము పుణ్యమందేయున్నది. పాపమునుజేయ నొక్కరున్నా ఆశపడకుండినను నడవడి యక్రమముగానేయున్నది. మంచికార్యములు లోభించియున్నవి. పూర్వము ఆలయములను కట్టినారు. ఈయరుగే యొకపుణ్యము. ఎవరైన విశ్రమించుటకు ఈయరుగే యాధారముగాయున్నది. బంగళాకట్టి ద్వారముబంధించినయడల, నూతనముగావచ్చినవాడు పరుండుటకుస్థలము దొరుకనేరదు. మన యొక్క శిల్పిశాస్త్రమందే (యనగా గృహములు కట్టుట ఆలయములు నిర్మించు సిద్ధాంతములు, వివరించు శాస్త్రము) పుణ్యమును నుద్దేశించి విధులు చెప్పబడియున్నవి. యరుగు, యంగణము, వసార మొదలైనవి యనేకమైనను త్తమకార్యముల నుద్దేశించి చెప్పబడియున్నవి. వచ్చినవారికి యరుగుతావునొసగును. అసుచిగలవాడు యంగణమందు నుండును. లజ్జను యవలంబించవలసినస్త్రీలు వేరుగానుండ, వారికి ప్రత్యేకగది యుండవలెను. పాశ్చాత్యులకులజ్జ, యసుచి మొదలైనవిలేవు. వారిలో వొక్కొక్కడున్న ప్రత్యేకముగా ధర్మముజేయుటనులేదు. అనేకులుచేరి చందాచేసి యెద్దులశాలమొదలైనవి బెట్టుదురు. వారివతు బంగళాకట్టినయెడల యాశౌచము లేదు, యసుచిన్ని లేదు.

అట్టినమయమందు ధర్మము సాధ్యముకాదు. పదుగురు కూడి భుజించుటకు బంగళాలయందు వసతిలేదు. నలుగురు మేజాపై భుజించుటకే వారియొక్క శిల్పముద్దేశించినది. నవీనయేర్పాటులో మఠయొక్క యనుష్ఠానమునకు హానికలుగుచున్నది. బంగళా కట్టినయెడల మొట్టమొదట యరుగుమాయమగుచున్నది. అరుగు యెల్లరకున్నా అనుకూలమైనది మొదటపరులకు యేర్పరచిఆవల మనము వెదుకు కొనవలెను మనయాచారములలో నెల్ల నిట్టి వృద్దేశమేయుండుటచూడనొను. భుజించుటకుపూర్వము కాకము నకుయన్నము పెట్టుచున్నాము. శునకమునకు వేయుచున్నాము ఆచారానుష్ఠానములందు యిట్టివారిట్టి ఫలమునకు రానొను యిట్టి వారు రాకూడదనివిధిగలదు (అయితే) నూతనయేర్పాటులందది లేదు ఆచారము కఠినమైనదని చెప్పుచున్నారు. కాదు, హృదయములో దయతోనే శాస్త్రము విధులను చెప్పియున్నది. మనకు కారణము తెలియనందున నాచారములను విడిచిపెట్టకూడదు. ప్రస్తుతము కారణము తెలియకున్నను వాటిని కాపాడినయెడల ముందుకు కారణము తెలియనొను. మనశాస్త్రములను విడిచిన యెడల ముందుకు దుఃఖమేర్పడును, మనుష్యులజన్మము వొక సుడిలాగునయున్నది గనుక శాస్త్రము “ నీవుయోచనచేయ బోకు, మొకనితలపై యా భారమునుమోపు ” మనిజెప్పు చున్నది. మనముమాట్లాడుచుండగ “ వేదవాక్య ” మందుము

వేదవాక్యము సత్యమనుట మనధృడ నిశ్చయము వేదము జెప్పి యున్న ప్రకారము నడిచినయెడల మనకువిచారముండదు. దేవుని యాజ్ఞానుసారము నడచినవారమైతిమని మనస్సునకు సంతృప్తి గలుగును. మనబుద్ధితో జేయుటకుమనము బృహస్పతికాము. శాస్త్రపద్ధతిగా నడుచుటకు దృఢభక్తి దానియందుండవలెను.

మృగములకు పుణ్యము పాపములేదు పశువులు దంతథావ నముచేయకపోవుట దోషముగాదు. మనబాలుడు పండ్లుతోమని యెడల పిచ్చివాడందుము బుద్ధిగలమనుష్యునికే, పాపమున్నూ, పుణ్యమున్నూగలదు. పశువుయొకనిని పొడిచిచంపివేసినయెడల, దానికిపాపములేదు మనుష్యుడు చంపినయెడల, పాపముగలదు. భక్తియున్నట్లైతే పాపము పుణ్యమునంటనేరదు దృఢభక్తిపొందు పర్యంతమే పుణ్యపాప వ్యత్యాసముగలదు భక్తినిశ్చలమును పొందినట్లైన, ఆశయుండదు. అట్టిభక్తి, శాస్త్రములో గలిగించ వలెను. శబరియొకకిరాతస్త్రీ శ్రీరాములవారికి, మంచిఫలముల నివ్వవలయునను భక్తితో రుచిచూచి, మధురముగానున్నవి యెల్లను, వారికిగానుశేకరిందినది కన్నప్పరు, స్వామిశిరముపై నోటిలోనుంచిన జలమును పుమిసినారు. మాంసమునునివేదనము చేసిరి ధరించిన పాదరక్షలతో పాదమును ముఖమందు కంటి సమీపమున గురుతుగా నుంచుకొనిరి మనమావిధముగా చేయ నవునా? ఎంగిలిఫలమును మనమునివేదనము చేయనానా, స్వామి

శిరస్సన మనముయెంగిలి వ్రమియనవునా; భక్తి విశేషముచే చెడ్డ దనుతలంపువారియొక్క చిత్తమందు తోచదాయెను. భక్తివృద్ధి యైనయెడల చెడుగుచేయనిష్టముండనేరదు. ఎందుకుచెడ్డకార్యము చేయుచున్నాము ఆశయచునదేకారణము, పిమ్మట పశ్చాత్తాప మునుపొందు చున్నాము. పాపముజేయజేయనది సహజమైపోవు చున్నది. పాపమునకుకారణమైన ఆశనునిరశించి, భక్తినిదృఢముగా పట్టుపట్టవలెను. భక్తిచేతనే కృతార్థత పొందగలమని శాస్త్రములు జెప్పుచున్నవి. శాస్త్రమునందుచెప్పబడని విషయములలో మన బుద్ధినే నుపయోగించవచ్చును. శాస్త్రముజెప్పియుండు విషయము లయందు మనబుద్ధిని యావలనుంచవలెను. దృష్టి, స్పర్శము మొదలైన నల్పకార్యముల యందునున్నా శాస్త్రవిదితముగా జేసిన యెడల యాత్మకు ఊహము సిద్ధించును. ఇదియే మనపెద్దల యాజ్ఞ దానిని మీకెల్లరకు జెప్పునట్లు నాబోటివారిని నేర్పరిచిరి. ఈ విషయములపై యోచనజేసి నేనుజెప్పునది సరిఅని తోచిన యెడల, దానిని యనుష్ఠానమునకు తేగలరు.

౪. “భ్రాన్తినివారణమున కౌషధము.”

కొన్నియాలయములందు, అదిశంకర భగవత్పాదాచార్య స్వాములవారి విగ్రహమున్నది. అదిచిన్నుద్రధరించినదై యున్నది.

పెద్దప్రేలుయొక్క మొననున్నా, చూపుడుప్రేలు కొననున్ను
 చేర్చిచూపునది చిన్మూద్రయనబడును. ఈ రెండు ప్రేళ్లలో
 చూపుడుప్రేలు భగవంతుని దెలుపుచున్నది, పెద్దప్రేలు మనయా
 త్మను తెలుపుచున్నది. భగవంతునిస్వరూపము తప్పవేరులేదనునదే
 చిన్మూద్రయొక్క అర్థము. ఒక్కటేయున్నదనిచెప్పనది చిన్మూద్ర
 చూపుచున్నది. మధ్వచార్యులపఠమందు హస్తపురెండుప్రేళ్లను
 విడివిడిగానిలిపియున్నట్లు చూడనొను. అదిద్వైతమును దెలుపు
 చున్నది. అద్వైతమును దెలుపుచున్న చిన్మూద్రయేల నొకప్రేలును
 చూపలేదు? ఏకమనిజూపవలెనంటే, నొక్కప్రేలును జూపించి
 యుండును. అయితే రెండుకాదని బోధించవలెను. వకప్రేలుజూపి
 నట్లైన నొకటియనియర్థమాను. అయితేయద్వైతము యేదనగా
 రెండుకావని, జూపవలసియుండబట్టి రెండుప్రేళ్లనున్నూ జోడించి
 నొక్కటిగా జూపించి యున్నది. అద్వైతమనిన రెండు కానివి,
 రెండునునొకటిగా ముగియుననునదేయర్థము. అదియనగానారం
 భమునరెండు; అంత్యమున నొకటి, ఆచేరికకే యోగమనిపేరు.
 చిన్మూద్రయనునది రెండుప్రేళ్లతో రెండుకావని తెలుపుచున్నది.
 పఠమాత్మయని, జీవాత్మయని, యెల్లప్పు డురెండుగానేయుండు
 నట్లుబోధించిన మధ్వచార్యులు రెండుప్రేళ్లను జూపుచున్నారు.

చూపబడునది రెండుగాయుండుట మనము యొప్పుకొనక
 తీరదు. జగత్తుపలుమాపములను గల్గదై యున్నది. లెక్కపెట్ట

అసాధ్యము. అయితే యివియన్ని నొకటేయని మనశాస్త్రముజెప్పుచున్నది. సరిహద్దులేనిది యెల్లనునొకటిగానే యుండవలెనని జెప్పుటకునొకదృష్టాంతము జెప్పుచున్నారు. ఒకదర్పణమున్నది దాని యెదుటయింకొకదర్పణమును పెట్టుదుము. ఆయద్దమందుచూచినయెడలప్రతిబింబములను లెక్కించవలవికాదు. సుమారు౫౦, లేక ౬౦బింబములవరకు మనముచూడనాను. ఇంకనుయెన్నియోయుండును. వాటినిచూచుటకై ననుమనకుశక్తి లేదు. అదియే యనంతము. (అంతములేనిది) అనంతమైనవాటిలో పరమాత్మయొకరు. వానికిన్ని యనంతుడనుపేరుగలదు. సరిహద్దులేనివారనియర్థము. ఆకాశమెన్నిమైళ్లదూరమున్నదిహద్దులేదు. హద్దులేని యాకాశమునకు దేశమనిపేరు. కాలమును, దేశమును హద్దులేనివి. ఇటులయనంతముగా వుండునది వాస్తవముగానుండక చూపునకే యున్నది. అనంతముగా ప్రతిఫలించినది యొకదర్పణమే. ఒకటిగాయున్న వస్తువు యనేకముగా తోచుచున్నది. యెదటయుంచిన దర్పణము నుతీసినయెడల యాధారమైనయద్దము నొక్కటేబాకి యుండును. వస్తువులు లెక్కలేనివిగాతోచినను యన్నియు నొక్కటియేయని నీదృష్టాంతము చూపుచున్నది.

అయితే రెండులేవని చెప్పుచున్నను, మనదేశమందుననే, రెండుగానుండుట బలముగానున్నది. ఇతరదేశములలో యాహారము విహవము నడత పోషణ భావనలు స్పర్శము మొదలైన

విషయములందు భేదములేదు. కూడికూర్చుని భుజించుచున్నారు. ఒకరినొకరు ముట్టుకొనుచున్నారు. మనలో వొకజాతివాడు నొక జాతివానిని ముట్టుకున్నయెడ తక్షణమేస్నానము చేయుచున్నాడు. వేరు, వేరుజాతివారు కలసిభుజించ కూడదు. అశుచిగలవాడుముట్ట కూడదు. శ్రాద్ధకాలము పూజాకాలము మొదలైన సమయము లలో యితరుడెవడున్నా స్పృశించ కూడదు. ఆలయములలో పూజారియే గర్భగృహమందు పోగలడు.

ఇతర బ్రాహ్మణున్నా దానికివెలుపలనే నిలవ వలయును. ఇట్టిభేదములనంతముగా యున్నవి. వాళ్ళాత్మ్యులలో నట్లు, లేవు. ఇట్లంతావారిలో భేదములేనప్పటికిన్ని వొక్కొక్కరి లోనుయ సూయ అధికముగాయున్నది. జర్మనివారిపై ఫ్రెంచివారికసూయ ఫ్రెంచివారిపై యిటలి వారికసూయ. మనము యెటులున్నామన ఒక గ్రామమునకున్నా ప్రక్కనుండు గ్రామమునకున్నా కాల్య వ్యవహార వ్యాజ్యముండునట్లు తలంచుతాము. ఆయాగ్రామము లలోపలువిధమైన జాతులవారుయున్నారు. అయితేఅందరికిసంబం దించిన విషయమందు యందరుయేకముగా జేరుకొని ప్రక్కగ్రామమునకుపోవుట సర్వసాధారముగా నున్నది. వ్యత్యాసములనే కములున్నను మనస్సనందై క్యమున్నది. మనస్సలో వ్యత్యాసము లేదు. ఒక బ్రాహ్మణుడొక వైశ్యునియొక్క గృహమునకు భోజనమునకు పోయినయెడల యాగ్రామమందుండొక బ్రాహ్మణుని

గృహమునకు యతనినిపంపి యావై శ్యుడు భోజనసదుపాయములు జేయుచున్నాడు. నేటివరకున్న యిట్టి యైకత్వముసాధారణముగా జరుగుచున్నది. పాశ్చాత్య దేశస్థులలో, కూడిభుజించినప్పటికిన్ని వివాహమునకు యభ్యంతరము లేకపోయినను, మనోయైక్యముండదు. మనలోయింత ద్వైతమందు యద్వైతమున్నది. అద్వైతముఅనుపదము జీవబ్రహ్మైక్యమే జెప్పుచున్నదై నను ఆపదమును యీసందర్భములో సుపయోగించుచున్నాను. ఇతరదేశములలో ముట్టుకొనుట మొదలగు కార్యములలో భేదములేదు. మనస్సనందే భేదము.

ఇవియన్నియునిలిపి నికయద్వైతము గమనించెదము.

లోకమెల్లను పరమాత్మయేయని శాస్త్రము జెప్పుచున్నది. మనమే పరమాత్మయని జెప్పుటయొక యహంభావముకాదా? ఇతరమతములలో భగవంతుని యనుగ్రహము ప్రార్థింపబడుచున్నది. మనముయెల్లరమే స్వామియనునది, యుచితముగాలేదని కొందరుజెప్పుచున్నారు. ఆయితే శాస్త్రముయేమి జెప్పుచున్నది? పరమాత్మయే యెల్లెడనిండియున్నారు. అతనుతప్ప వేరులేదని శాస్త్రము జెప్పుచున్నది. వారుతప్పవేరొకటి యున్నయెడల, పలు వస్తువులయందు వారొకటియైపోవుదురు. సమస్తమువారేయైనయెడల మనముమాత్రము వేరుగానుండుటకులేదు. అయితేమనము అను నొకటితోచుచున్నది. దానినిన్నీ పరమాత్మ స్వరూపములో

కలిపివేయవలెను. మనపై శిశువుప్రీతిగాయున్నది. అదిక్షేమముగా యున్నయెడల మనగతియెటులనేని కానిమ్మని యెంచుచున్నాము. అటులనే యామంగళస్వరూపమువుండెనేనిచాలును. దానిలోదీనిని కలిపివేయవలెను. మనము యనుట వేరుగాలేకపోవుటయే యద్వైతము. రజ్జును సర్పమనియెంచితిమి. సర్పముకాదని తెలిసినప్పుడు రజ్జువే యున్నది. ఆవిధముగానె మనములేనియెడల నుండునది పరమాత్మయే. అద్వైతమందహమనుభావము తొలగుచున్నది. మనముయనునది మాయమాత్రున్నది. సర్వమున్నూ పరమాత్మమయమాచున్నది. తొలగనిదానిలో తొలగదగినదెల్లను తొలిగిపోవుచున్నది. వారే విష్ణు, శివుడు పరమాత్మ, యిదియే యద్వైతము.

ఆవిధమైనచో మనముయేమిచేయవలెను. దేహమునుమనమని తలంచుకొనియున్నాము. గోరునుతీసివేసినయెడల నదివేరైపోతుంది. వెంట్రుకలు, మాంసము, మొదలైనవి యవిధముగనే అవిమనముగా తోచుచున్నది. మనముకానివస్తువును మనమని యెంచుకొనియుండు తలంపుపోవలెను. పరమాత్మయే నిజమగు మనము. దేహము మనమనియెడి భావన పోవలెను. మనస్సవానరము; నేరనొకటియిచ్చినయడలనే నదిచేతిలోనున్నదానిని విడుచును. ఈ శరీరముకుల్లినది ఇట్టియాభాసమును మనమనిమనస్స తలంచుకొనియున్నది. మనముపరమాత్మయని యదితలంచునట్లు

చేయవలెను. యధార్థమైనచో మనమనువస్తువు శత్రుముతో ఖండించినయెడల ఖండింపబడదు. యగ్నిలోవేశినయెడల తగులబడదు. జలములో కుళ్లదు. ఆవస్తువును మనమని తలంచుకొనవలెను. రుచి గల కదళీఫలమును వానరమునకు యిచ్చినయెడల చేతిలోనికుళ్లిన ఫలము నదివిసర్జించివేయును. మధురమైనది పరమాత్మవస్తువే. ఆ రుచిగనినయెడల ధర్మమును మాత్రము జేయవలెనని తోచును. అప్పుడు శరీరయభిమానముపోవును. అనేకపెద్దలు; కొన్ని వర్షములు ధ్యాననిష్ఠలోవుండినట్లు మనమువినచున్నాము. ఆ తత్వమును కనుగొనవలెను. ఎల్లవస్తువులున్న మనమనితలంచుకోవలెను. అహము పోయినప్పుడు, యహంభావమును పోవును. అహం యనగా నేను యనునర్థము. దానికై, భగవంతునకు, మనకాలమునునర్పించవలెను. వారిని ధ్యానించవలెను. మనసంపత్తిన్ని నర్పించవలెను. అయితే కొందరు యీవిషయమై యాక్షేపించుచున్నారు. దేవస్థానములలో నభిషేకముజేయు పాలుమొదలైనవి నష్టమవుతున్నవి యనుచున్నారు. కడుపులోపోయినయెడల, నాకలిశమించునని యనుచున్నారు. మనముభగవంతుడను తలంపుపొందినయెడల, యివియెల్లనష్టమనితోచదు. కొందరున్నేహితులు, తమ శరీరములు వేరైనను, ప్రాణమొకటని యనుచున్నారు. శిశువుకు యసౌఖ్యము వచ్చినయెడల మనము, నిద్రను లక్ష్యముచేయుదుమా? ద్రవ్యమును లక్ష్యము చేయుదుమా? పకరియందు ప్రియ

మున్నచో సమస్తవస్తువులున్నూ వారికర్పణ జేయుచున్నాము. స్వామికి వస్తువులనభిషేకముజేసి యెందుకు వ్యర్థబుచ్చుటయని దలంచినప్పుడు ద్రవ్యముగొప్పయని దలంచుచున్నాము. వాస్తవమైన ప్రేమయందుటకు నిదర్శనము, తనయొక్క ద్రవ్యమును యర్పణజేయుటే. శిశువునకు యెందుకు సెలవుజేయుదుమనినొకరు చెప్పిన, నదితండ్రిచెవునబడదు. భక్తి ముక్తికి పూర్వాంగము. మన దేహము, జీవితకాలము, ద్రవ్యమైనవీటిని భగవంతునికి యర్పణ చేయవలెను. ఆళ్వారులున్నూ (వైష్ణవాచార్యులు) నాయనారులున్నూ (శివభక్తా గ్రేసరులు) యటలనే జేసినవారు. ద్రవ్యమును యర్పణజేయవలయునని, దలంపువచ్చినట్లాయనా యదినష్టమవునను తలంపువుండదు. ద్రవ్యముగొప్పయని తలంచువరకు వీడుకడ తేరలేదు. పూర్వము తామున్నూ సుఖజీవులై యుండి దేవాలయములు నిర్మించినారు. దేవాలయములు కట్టినందులకు కారణము ద్రవ్యముకన్నను భగవంతుని గొప్పగాతలంచుటే. శిల్పులుతమయొక్క విద్యాచాతుర్యమును తమగృహములలో యుపయోగపర్చురైరి. దేవాలయములలో నుపయోగించిరి. కవీశ్వరులున్నూ యవ్వీధముగనేజేసిరి. ద్రవ్యవంతులు దేవాలయముగట్టిరి. భగవంతునికిదానిచే లాభములేదు. కట్టినవాడు కృతార్థుడాయెను. లోకమునకున్నూ మార్గముచూపిన వాడాయెను. భగవంతునికి సమస్తముయర్పణ చేయవలెను. దానిలో నొకభాగము ధర్మము

చేయవలెను. ఇప్పుడు వారివారి సంపాదన వారివారి సెలవులకే చాలకున్నది. కాన వకధర్మమున్నూ సాధ్యము కాకయున్నది. పూర్వము యదేష్టముగా ధర్మము చేయుచూవచ్చిరి. ఇప్పటికిన్ని నాటికోటిశెట్లు జేయుచున్నారు. ఎంతగాసంపాదించినను కష్టము కలుగుచున్నది. దానముజేసిన ద్రవ్యమున్నయెడల భుజించగలమే యని తోచుచున్నది. అదినివ్వకుండినయెడలనదియును పోయియుండును. లోకమెల్లను నేకమైనందున నీవిధమాయెను. పూర్వము 50 సంవత్సరములకు నొక ఊమము. ఇప్పుడు లోకమెల్లెడలను నిత్యముకరువు. అయినను సాధ్యమైనంతవరకు భగవంతునకు నర్పణజేయవలెను. అదియే పరమలాభము. ద్రవ్యము, దేహము, చిత్తము, వాక్కు వీటిని నివ్వవలెను. ఈసంమేళముండినట్లైన యెంత భేదముండినను ఆంతరంగిక ప్రేమయుండును. ద్రవ్యము వెలుపలి ప్రాణము. బాహ్యసంచారము జేయునదియది. దానినిన్నీ యివ్వవలెను.

నిత్యము 5 నిమిషములు భగవన్నామస్మరణ జేయుడి! ఒక స్వల్పధర్మము చేయుడు. ఒక్కొక్కరును స్వల్పముగా ధర్మము చేతురేని లోకమునందనేకజనుల కష్టమునివారణమాను. వేల కొలదిజనులు చేరనవసరములేదు. ద్రవ్యముతోను భగవంతుని కైంకర్యము చేయవలెను.

౫. చతుర్విధ పురుషార్థములు.

ధర్మార్థకామమోక్షములు.

మనపెద్దలు మనముపొందవలసిన కోర్కెలు నాల్గువిధములు గా విభాగించబడియున్నవని చెప్పియున్నారు. వాటిని ధర్మము, యర్థము, కామము, మోక్షమనిచెప్పనొను. నాల్గునకున్నూ సంస్కృతమందు పురుషార్థములుయనిపేరు. పురుషార్థమన పురుషులవల్లనగా మనుష్యులవల్ల కోరబడినదియని యర్థము. ఈ నాల్గున్నూ పురుషులవల్లయెందుచే కోరబడుచున్నవో గమనించెదము. కొన్నివీధులలో జనులకూటమున్నూ బండ్లకూటమున్నూ యధికముగా నుండును. అనేక గ్రామవాసులు చేరియుందురు. ఎందుకుగాను? తమకుకావలసిన నొకకార్యమునకు. వారలుకోరునది అర్థము యనగా ధనము, వుద్యోగము, వ్యాపారము మొదలగుపనులతో వారుకూడియున్నను అత్యముధనమే. అదిమనుజులవల్లకోరబడినది. అటులనే మరిమూడున్నూ కోరబడినవియే. ద్రవ్యము సంపాదించుట కష్టము. సంపాదించు కాలమందుసుఖములేదు. నిద్రలేకను, ఆహారములేకను, మానావమానములు లేకను సంపాదించుచున్నారు. కాన ధనమందాశ యధికమున్నది.

సాయంసమయమందు సముద్రతీరమున పోవుచున్నారు. ధనముకోరకుగాదు, విలాసార్థమై వెళ్లుచున్నారు. అదిన్ని యొకపురు

షార్దము. తిరుపతి కొండపై రేయింబగలు 56 దేశప్రజలను చూడ
 నగును. అచ్చటికిధర్మనిమిత్తమై పోవుచున్నారు. తిరువళ్లవ నాయ
 నారు మొదలగు యనేకపెద్దలు శైవులైనను వైదికమతమును
 యనుసరించినవారే. వారుయేభాషలో వ్రాశియున్నను పురుషార్థ
 ములను నాల్గువిధములుగా విభజించియున్నారు. తిరుపతికి సెలవు
 చేసుకొనుచు, కష్టబడుచుపోవుట ధర్మనిమిత్తమని చెప్పితిని. తిరు
 వంణామలయిలో శేషాద్రి స్వాములను నొక మహనీయులుండిరి.
 ఇప్పుడు రమణస్వాములున్నారు. కాశీయందు భాస్కరానందు
 లనునొకపెద్దలుయుండిరి. కుంభకోణమందు మానస్వాములుండిరి.
 వారురెప్పవచ్చినదిలేదు, నిద్రించినదిలేదు, చెలించినదిలేదు. భక్తు
 లుకొన్ని యాహారములను నోటియందుంచుదురు. రెండం మూడు
 దినములు యచ్చటనే నదియుండును. వెనుక దానిని తీసివైచి
 నోటిని శుభ్రపరచి వేరుయహారము నుంచుదురు. ఇటువంటివారు
 మోక్షపదవిని పొందినవారు. తమకునునది కావలయునని యాశ
 పొంది మనుష్యులు వారియెడల భక్తి జేయుచున్నారు. పూర్వము
 1008 శివాలయములుండెను. ఇప్పుడు సుమారు 200లు వున్నవి.
 వాటిధర్మనార్థమై యాత్రపోవుచున్నారు. మోక్షేచ్ఛయే దానికి
 కారణము. నాటకశాలలు, వస్తుప్రదర్శనములు, మొదలయిన
 స్థలములకుపోవుట విలాసార్థమునకు. అచ్చట యనుభవించువిలా
 సము తక్షణమే మాయమౌను. పెద్దలనేవ, నూతనిస్థానము,

దానధర్మముజేయుట మొదలయినవి ధర్మము. ఆత్మనిష్ఠ, యోగము మొదలగునవి మోక్షమునకు సాధనములు. ఇతరమతములలో పురుషార్థములను నిట్లువిభజించలేదు. బౌద్ధము మొదలగు వానిలో పురుషార్థము లిట్లువిభాగింపబడలేదు. ఇటువంటి పురుషార్థము లలో యెల్లరు వాంఛకొనవలసినవి ద్రవ్యమున్నూ విలాసము. వాటి నక్కరలేదని చెప్పవారులేరు. ధర్మమున్నూ మోక్షమున్నూ కొందరొప్పుకొందురు. కొందరొప్పుకొనరు. 20 యేండ్లకుపై 40 యేండ్లవరకు ధర్మమందు ప్రవృత్తి వుండదు. 18 యేండ్లలోపుగా నున్నవారు ఆలయమునకు పోవలెనని యిష్టపడుదురు. దానికి కారణము తల్లియెడల యుండు ప్రేమ. తల్లులకు ధర్మమందు ప్రేమయధికము. వారితోకూడి యుండునెడల, చిన్న పిల్లలుగా యుండునప్పుడు దేవునియెడల భయభక్తియున్న పెద్దలయెడ గౌరమున్ను యుండును.

16 యేండ్లు వచ్చినయెడల తనకొమారుడైనను స్నేహితునిగా భావించవలెను. అనగా వారినియధికారము చేయకూడదు. 16 యేండ్లురాగానే వారలుయాలోచించ యారంభింతురు. తల్లి తండ్రులనెడ ప్రేమ కొద్దికొద్దిగా తగ్గును. దూడలున్ను నటులనే, 16 యేండ్లు మొదలుకొని కన్నవారిపై ప్రీతికొద్దికొద్దిగా తగ్గును. కర్తృత్వమేగొప్పగా తోచును. ధర్మమందును మోక్షమందును యాశ యుండదు. 16 యేండ్లవయస్సుకుముందు భక్తియుండును. 50

లేక 60 ఏండ్లకుపైవారు దేవాలయమక్కరలేదు, దేవుడక్కరలేదనిజెప్పారు. 16 ఏండ్లకులోపుగా నుండుపిల్లలకు మోక్షమందు ప్రీతియుండదు, ధర్మయందే ప్రీతియుండును. వయస్సుచెల్లినప్పుడే అనుభవమువల్ల జ్ఞానముకలుగును. ఈశ్వరతత్వజ్ఞానము, భక్తి, మొదలైనవి పుస్తకము జదువుటవల్ల కలుగవు. పూర్ణయనుభవమువల్లనే గలుగును. అనుభవమువల్ల సంచలనము వీడితెలివియేర్పడును. ఒకయదాహరణము గమనించెదము. రామేశ్వరమందు శ్రీ రాములవారు నిర్మించిననేతువు 20 మైళ్ల పొడవున్నది. రెండువైపుల సముద్రము ఉత్తరసముద్రమందు తులామాసము మొదలు తరంగములువిశేషము. దక్షిణసముద్రమందు దక్షిణదిశనుండి గాలివీచునప్పుడు అలలువిశేషము. కొన్ని మాసములలో ఉత్తరసముద్రము తటాకము పగిదియుండును. దానిలో తరంగములుదొర్లుట అణగుటయనునటుల మనమనస్సు యొక్కతరంగములుదొర్లును. ధనమునకున్నా విలాసమునకున్నా కాలమైన 16 ఏండ్ల వయస్సుమొదలు 50 ఏండ్ల వయస్సు పర్యంతము గొప్ప తరంగములూగుచు ననుభవముపొంది యటుపై శాంతియేర్పడును. బాల్యమందును దేహమసౌఖ్యమైన యెడల వైవమును ప్రార్థించుకొనును. అటుపై యోగ్యుడగు యుండుటకై ప్రతిజ్ఞజేసుకొనును. అయితేదేహము సౌఖ్యమైన పిమ్మట పూర్వమువలె నడచుట కారంభము జేయగలడు. ఈతరంగములవల్ల యోపిక

యున్నా, శాంతియున్నా యేర్పడదు. రామేశ్వరమందు అగ్ని తీర్థమనునది సముద్రములో నొకభాగము. అచ్చటతరంగములు లేవు. యడుగునుండు రాతుకనబడును. ఆవిధముగామనసుశాంత మొందిననే బుద్ధి తేటపడును. వినయము తెలివినిచ్చును. క్రోధనమ యమున తెలివియుండనేరదు. వయస్సముదిరిన కాలమందు వినయము గౌరవమువచ్చును. అప్పుడున్న కొందరికేకలుగును. మాతృభక్తి, పితృభక్తి, ఆచార్యభక్తి గలవారలకు నవిగలుగు ననిశాస్త్రము జెప్పుచున్నది. ఒకపెద్దలువచ్చినట్లు ననుకుంటాము వారియొక్కగుణము ఆశ్చర్యముగానుండెను. తల్లి తండ్రి గురువు మున్నవరున్న గలవారివలె మీరుయున్నారని వారినిజూచి యొకరుజెప్పిరి. తల్లి ఆజ్ఞానుసారము, తండ్రిఆజ్ఞానుసారము, గుర్వాజ్ఞానుసారము నడుచుచు వచ్చినవారు గుణమందు శ్రేష్ఠులగుదురని తాత్పర్యము. ఎట్టివానికైన నొకగురువుండియుండే తీరవలెను. ఎవ్వరైనను స్వల్పముగ జ్ఞానమును ప్రవేశింప జేసియుండురు. తల్లి తండ్రులు యెల్లరకును గలరు. ఆవిధమైనగురువును తల్లి తండ్రిని గల వాకొక్కడున్న గుణమందు శ్రేష్ఠుడనుటపొసగదు. తల్లి తండ్రి గురువు గలిగియున్న మాత్రముజాలదు. తల్లివల్ల మొదటి సన్మార్గమం దలవాటుపడివెనుక తండ్రికి నొప్పగించబడి వారివల్ల సన్మార్గ మందలవాటుబడి సద్గురునియెడ నొప్పగించబడి వారివల్ల నేర్పింపబడవలెను.

ఈకాలమందు తల్లితండ్రులశిక్షయేలేదు. చిన్నవయస్సుననే చదువుటకు పిల్లలను వేరుస్థలములకు పంపుచున్నారు. గురుని యెడభక్తిలేదు. యుపాధ్యాయులు వేతనముగొనుటచేత నేవకుల వలెపిల్లలువారిని భావించుచున్నారు. పూర్వము గురుభక్తి యధికముగానుండెను. ఏశాస్త్రమభ్యశించిన వారలున్న గురునేవ జేసియుండిరి. ఈకాలమందు, నవియన్నియుపోయి గౌరవము లేక, తాను తలంచినదియే సరియనుతలంపు గలుగుచున్నది. అనుభవజ్ఞులనడిగి తెలుసుకొందుమను తలంపు గలుగవలెను. అట్లుతెలుసుకొను మార్గములలో నొకటి వాదమనబడును. వాదము, మొదలైన మూడుమార్గములకు మొత్తముగా, కథయని పేరు; వాదము, జల్పము, వితండమనునవి. మనకు తెలియని నొక విషయమును తెలుసుకొనుటకై పరులతోమాట్లాడుట వాదము. ఈ కాలమునందు యదియపార్థముగా యుపయోగింప బడుచున్నది. జల్పమనునది యితరులుజెప్పనది దప్పిదమనిజూపి తాను జెప్పనదె సిద్ధాంత పరుచుచున్నది. వితండమనునది యితరులేది చెప్పినను అదితప్పుయని జూపుటకు చెప్పనది. అదిపాపమైన కార్యము. అనుభవమైనది వయస్సుముదిరినవారికే యేర్పడదగినది. ఆకాలమందుననే తెలివియేర్పడును. యటుల తెలివిగలిగిన వారుసద్విషయములను బాలులకుబోధింతురు. ఇప్పుడునటువంటి వద్దతులు మిక్కిలితగ్గిపోయినవి. దేవాలయములకు పోవువారికన్న

సముద్రతీరముకు పోవువారేయధికము. వయస్సుమీరినను, సద్విషయములలో ప్రవర్తించువారు తగ్గుతునే యున్నారు. కనుక ధర్మముండుటకు స్థానములేక తత్తరించుచున్నది.

మోక్షమనునది ఈశ్వర చరణములను నంగుకొనుట. ధర్మమందును, మోక్షమందును, ప్రీత్యనుభవముచే గలుగును. అర్థమందును, కామమందును పిన్నతనమందు ప్రీతిగలుగును. మనుష్యులు, ధర్మార్థకామమోక్షములునాలుగున్నూ యొక్కొక్కదశయందుకోరు చున్నారు. అర్థమున్ను, క్షామమునక్కరలేదనివిడిచినయెడల, ధర్మము సాధ్యము కానేరదు. ధర్మము లేనియెడల మోక్షము దుర్లభమైనది. కాన, ధర్మము ముఖ్యమగుటచేతనే, “ తరంగములచే కూడిన సముద్రమును దాటుచు ద్రవ్యమును వెదుకు ” యనుచుజెప్పిరి. ఇట్లుజెప్పుట వైశ్యులనుద్దేశించే, వొక్కొక్క వర్ణమునకున్నూ నొక్కొక్క పృత్తిముఖ్యము. బ్రాహ్మణులు కర్మానుష్ఠానములలో తప్పకూడదు. కర్మానుష్ఠానములు మోక్షయిచ్చును గలుగజేయును. మోక్షమందు ప్రీతి గలవారున్ను, ధనమును, కామమును, నిరాదరణ చేయకూడదు. వాటిని, ప్రదాసీనముజేసిన యెడల ప్రపంచము నిందించును. లోక నింద, ధర్మము జేయుట సాధ్యముకాకుండా చేయును. కనుక, ధర్మార్థ కామమోక్షమను నాలుగే ముఖ్యము. నాలుగింటిలో శ్రేష్ఠమైనది మోక్షము. భానికీ నాధారము ధర్మము, దానికీ

యవశ్యము ధనము యదివిలాసమునిచ్చును. పురుషార్థములలో శ్రేష్ఠమైనమోక్షము, కరుణానిధియైన ఇందుశేఖరుని యనుగ్రహమువల్ల గలుగును. మనము బైటతిరుగు నప్పుడున్నా మన గృహవిషయమైన తలంపే యున్నవారమయి యున్నాము. అటులనే, నేపనిజేసినను మోక్షమయిన యింటిని తలచుచుంటిమేని యదిగలుగును. ఈశ్వరచరణమే మనలనుగట్టుజేర్చును. దానిని పట్టుకొనవలెనని దలంచుచున్నాను. నేనుజెప్పనది యుచితమైన దాయని యోచించి, యుచితమని తోచినయెడల యనేక నిర్బంధ కార్యములున్నప్పటికిన్ని భగవంతుని ధ్యానించుడు.

౬. “ హరనామము పరివేష్టించుగాక ! ”

మనయొక్క మతస్థులు సంగముగా కూడియున్నసమయమందు పలుగురు మాట్లాడుటవల్ల శబ్దము నిండియున్నయెడల మానమునుగలుగజేయుటకొక సులభమైనమార్గము యున్నది. సంఘమధికము; సంభాషణముతోనిండియున్నది; ఇందులోవాకరుజెప్పనది యెల్లరువినునట్లు జేయవలెను; అట్టిసమయములో “ హరహర మహాదేవ ” యని వాకరు కంఠమెత్తిజెప్పిన యెల్లరున్న దానినే ఉచ్చరించుదురు. అప్పుడు భాషణము నిలిచిపోవును. ఆసమయమందు, వారికినేదో జెప్పదొడగినవారు జెప్ప

బూననౌను. “హరహర మహాదేవ” యను నామావళి జనులనే కముజేయుచున్నది. దేశము నొకటిగా జేయుటకును నదియేమార్గము లోకము నై క్యముజేయుటకుకూడ నదియేమార్గము. లోకమందుధనికులకున్నూ, కార్మికులకున్నూ, పరస్పరవిరుద్ధము యేర్పడిపోవుచున్నది. రాజ్యాంగమునకున్నూ, ప్రజలకున్నూ మనస్థాపమేర్పడుచున్నది. పెద్దవారికిన్ని, చిన్నవారికిన్ని పోరాటము. ధనికులకున్నూ, బీదలకున్నూ పోరాటము. వొకజాతికి నింకొకజాతికి ద్వేషము. వొకమతమున కింకొకమతమునకు ద్వేషము. ఇట్లెల్ల పరస్పరవిరోధము లేకయుండుటకే యెల్లరు యూశపడుచున్నారు. సంఘములో యమరికగానుండటకే నొక్కొక్కడున్నూ ఇష్టపడుచున్నాడు. అయితే నొక్కొక్కడున్నూ ప్రక్కనుండువానిని పొడుచుచున్నాడు. మాట్లాడబోకని కేకవేయుచున్నాడు. అందరువేయుకేకలు వురుము వురిమినట్లగుచున్నవి. అట్టిసమయమందు నొకనామావళి సరియగు స్థితిని గలిగించుచున్నది. లోకవ్యవహారమందును భగవంతునియొడ భక్తి కలిగినట్లైన వానియందు భక్తి గలిగిన నితరులయందును ప్రీతిగలుగును. అప్పుడుమాతృస్వమేర్పడనేరదు. కనుక లోకకక్షలనిర్మూలించుటకు భక్తి గలుగునటుల నుపదేశముచేయవలెను. పెద్దకలకలధ్వనిని పోగొట్టి నిశ్శబ్దమునుచేకూర్చిన యీ “ హరహర మహాదేవ ” యనుదానిని మనకు నెవరునేర్పించిరి ? మనతలిదండ్రులుకారు. పారంపర్యముగా

యదివచ్చుచున్నది. ప్రపంచమందు హరనామ శబ్దమునిండిన
 యెడల ద్వేషముతోలగిపోవును. హరునిభక్తిసలిపి మోక్షము
 పొందిన 63 శివభక్తులయొక్క విగ్రహములను శివాలయములలో
 చూచుచున్నాము. వారిని దర్శించినచోమనకును శివప్రసాదము
 ను కలుగుటకు కారణమైనభక్తి కలుగుగాక యని విగ్రహముల
 ను స్థాపించియున్నారు. శివభక్తులలో నలుగురు సమయాచారులని
 చెప్పబడుచున్నారు. వారిలో నొకరు అప్పరు. వాగీశ్వరులని
 సంస్కృతమున వారికి నామము, అనగా వాక్కునకు ప్రభువు. సుంద
 రులు నొకరు, సంబంధరులునొకరు, మణివాచక పెరుమాళ్ యను
 మాణిక్కవాచికర్ నొకరు. సంబంధస్వామి నొకసమయమందు
 నొక “స్వస్తిదశకము” గానముచేసిరి. నాయన్నరుల విగ్రహ
 ములలో చిన్న బాలునివలె కరమునందు తాళముంచుకొనియున్న
 వారే సంబంధస్వాములు. 16 సంవత్సరములే వారు యీప్రపం
 చమందుండిరి. జగదంబయొక్క స్తన్యపానముచే జ్ఞానముయొక్క
 సంబంధముపొంది తక్షణమే “తోడుడయ సెవియొక” యను
 దశకమును పాడిరి. పరమేశ్వరుడే వారికి సువర్ణ తాళము నిచ్చిరి.
 సువర్ణ తాళముధరించినవారి యాలయమని సీర్కాళిలో యున్నది.
 సువర్ణ తాళమందు ధ్వనిపూర్తిగా నుండనందున దానిలో ధ్వని
 పూర్తిగా నుండునట్లు యంబిక యనుగ్రహమొసగెను. కాన దేవికి
 సోచట శబ్దనాయకి యనునామము వాడబడుచున్నది. ఈశ్వరుని

వద్దనుంచి వారుముత్యముల పల్లకినిపొందిరి. కుంభకోణమునకు
 దక్షిణమందున్న పటిశ్వరమను ఊత్రమందు ముత్యపుపల్లకిలో
 సంబంధ స్వాములను, పరమేశ్వరుడు నెదుట ప్రత్యక్షముగా
 చూచుటకు, ధ్వజస్తంభమున్ను, నందికేశ్వరుడున్నూ, సన్నిధికి
 నెదుటనుండకుండా ప్రక్కగాజరిగి యున్నవి. ఇప్పటికిన్ని ఆ ఊత్ర
 మందు ముత్యపుమండప యుత్సవము కొనియాడబడుచున్నది.
 నేటికిన్ని వారిపేరు జెప్పకొని తేవారము గానము జేయబడు
 చున్నది. ఈనగరములో వేలకొలది వైశ్యులునొక “తేవార”
 గానశాలచక్కగా నడిపించుండుట సంతోషముగానున్నది. ఈ
 తిరుణ్ణానసంబంధ రొకనమయమందు మధురకుపోయి పాండియ
 దేశమును జై నమతమునుంచి కాపాడవలసిన నక్కర యేర్పడెను.
 పాండియరాజు జై నులమతమును నవలంబించినాడు. జై నులువేద
 మున్ను వైదిక యనుష్ఠానములున్నూ నిరాకరించినవారు. వారికి
 వశమైపోయిన రాజు, దేవాలయములకు జనులు వెళ్లకూడదు
 వీభూతి రుద్రాక్షులు ధరించకూడదని యాజ్ఞయిచ్చినాడు. రాజు
 యొక్క పట్టమహిషియైన, మంగయర్కరశియున్ను, ప్రధాని
 కులచ్చిరయారున్ను, మహాశివభక్తులు. రాజుతెలుసుకొనక వారు
 విభూతి రుద్రాక్షులు ధరించుకొని శివభక్తిచేసుకొని యుండిరి.
 ఈ మంగయర్కరసియారు 63 శివభక్తులలోనొకరు. స్త్రీభక్తులలో
 కారక్కాల్ యమ్మవారున్ను నొక్కరు. వారుపాడి యుండు

దశకములలో తనను కారక్కాల్ పిళ్ళాచమని జెప్పుకొనుచున్నారు. ఈశ్వరునిచే పొందబడ్డ వాకమామిడిపండును వారిభర్తఘజింజి, దానియొక్క దైవీకమునుగనుగొని “ ఈశ్వరుడిచ్చుట యొక్కడి దని ” సంజేహించెను. అప్పుడు అమ్మవారు పరమశివుని ప్రార్థించి మరియొక ఫలమును బొంది భర్తకునివ్వ వాడుతానుచేసిన యవసారమున్ను తనభార్య యొక్క అతిశయమున్ను తెలుసుకొని మదిలో నామెనుగొప్పదానిగా భావించి సమస్కారము జేసెను. ఇట్లు గృహస్థధర్మమందుండి మోక్షమునుపొందిన యమ్మవారు తనయవ్వనమున్ను సౌందర్యమున్నూ శివభక్తిజేయుట కడ్డముగా నుండునని దెలిసి తనకు పిళ్ళాచరూపము యిచ్చునట్లు ప్రార్థించి దానినిపొందిరి. మనము సౌందర్యము కావలయునని ప్రార్థించెదము. వారు దానినివిస్తరించిరి. వారికి తగినగొప్పభక్తులు, మంగయర్కరసియారును, వేదముకూడదు శివభక్తికూడదుయను నుతాచారముగల జై నులస్వాధీనమై రాజు శివమతస్థులనుహింసించుచుండుట మంగయర్కరసియారు సహించ శక్యముగాకయుండిరి. మనస్త్రీల కేమతముయందు యభిమానము యధికము. అప్పుడు యొక్క శ్రేష్ఠసహోదరి, తిలకవదియమ్మయను వాడుయుండిరి. అప్పుడు యితరమతము నవలంబించిరి. తిలకవతియమ్మ దానిని సహించక తిరువదికై ప్రీరట్టానయను క్షేత్రమందు శివపరమాత్మతో మొరబెట్టుచుండిరి. వారిప్రార్థనసంగీకరించి పరమశివుడు

అప్పరుకు శూలవ్యాధి గలుగునట్లుజేసి దానిమూలమున వారిని
 శైవమతమునకు త్రిప్పిరి. మనమునిప్పుడు శివాలయములో కూడి
 యుండుటవల్ల శివభక్తులమహాత్యమును పొగడవలయునని తలంచి
 నాను. పూర్వము యితరమతములలో జేరిన బ్రాహ్మణులను
 వైదికమతమందు జేర్చుకొనలేదు. తక్కినవర్ణములలో జేర్చుకొన
 బడును. దానికిసాదృశ్యముగా నందిముద్ర, శూలముద్రయను
 రెండు ముద్రలు వేయబడును. అప్పరుక్కు పెన్నాడగంయను
 క్షేత్రమందు నందిముద్రయున్న శూలముద్రయున్నా వేసితి.
 తిలకవతియమ్మ ప్రార్థనవల్లవారు మరల శివభక్తులైరి. అటులే
 మంగయర్కరసి యొక్క ప్రార్థనచే పాండిదేశమున్న రాజున్న
 తిరిగి శైవమార్గములోకివచ్చిరి. తిరుజ్ఞానసంబంధ స్వాములవారి
 మహిమను వారున్న ప్రధాని కులచ్చిరయారున్నవిని వారు
 పాండియరాజును త్రిప్పవలెనని దూతనుపంపిరి. పాలువాసనమా
 రక బాల్యావస్థయందున్న వారుగానున్న సంబంధరును చూచిన
 తోడనే “ యీశిశువువల్ల సాధ్యమా ” యనిమంగయర్కరసి
 యారు యాతురతపడిరి. ఆవిధముగా వారుచిన్నవారై నను జైను
 లకున్న వారికిన్ని కొన్నిప్రతిజ్ఞలు యేర్పడి వాటిలో జైనులు
 జయమొందిరి. వెనుక వారువారు తమతమ సిద్ధాంతమును తాళ
 పత్రమునవ్రాసి వైఘనదిలో విడువవలెననియు యేదిప్రవాహము

నకు నెఱురుజనునోనది నత్యమని నిర్నయించుకొనిరి. అప్పుడే, సంబంధ స్వామివారు (స్వస్థిదళకము) నుయిట్లుపాడిరి.

“ బ్రాహ్మణులకు మంగళమాగాక !

దేవతగోబృందములకు మంగళమాగాక !

సువృష్టి కలుగుగాక !

రాజు యభివృద్ధి జెందుగాక !

చెడువిషయములు యెల్లకృంగిపోవుగాక !

హరనామమే పరివేష్టించుగాక !

ప్రపంచదుఃఖము నివారణమాగాక ! ”

ఎచ్చట చూచినను హరనామము పరివేష్టించుగాక, అందుచే ప్రపంచదుఃఖము తొలగిపోవుగాక యనివారు యీదళకమండు ను చెప్పియున్న దానిని గమనించవలెను. మనముశివదర్శనముచేయు నప్పుడు హరహరయని చంపలు వాయించుకొను చున్నాము. చంపలు వాయించుకొనుటకే హరహర వేసుకొనుట అనిపేర్లు. వైష్ణవులు పెరుమాళుని నేవించునప్పుడు చెంపలువాయించుకొనుటలేను. హరహరయని చెప్పుటచేత దుఃఖము నివారణమానని పెద్దలు చెప్పియున్నారు. దుఃఖనివర్తికి మనము వకీలులు డాక్టరులు మొదలగు యనేకలను యోచించుచున్నాము. దుఃఖము దీర్చ మన పెద్దలుజెప్పియుండు నుపాయమును గమనించెదము. ప్రపంచముయొక్క దుఃఖ నివారణకొరకు హరనామము పరివే

ష్టింపవలెను. ఈశ్వరుని భక్తియుండినట్లైన భక్తులయందు భక్తి న్వయముగా గలుగును. అప్పుడు పరస్పరప్రీతికలుగును. ముక్తాణమువలె ఈశ్వరునియెడల మనకుప్రీతి, వారిప్రీతి, గనుక వారికి మనయెడలప్రీతి, వారియందు మనకుప్రీతిగలుగును.

వైష్ణవసంప్రదాయమందు “ గోవిందా గోవిందా ” యని నామావళిపలుమారు జెప్పటవాడుక. బ్రాహ్మణులలోను కొందరుదప్ప యితరవర్ణస్తులెల్లరును రెంటినిజెప్పుదురు. వైష్ణవులలోను యిప్పుడు బహుకొద్ది వారువచ్చి యితరులు హరహరయని జెప్పుచున్నారు. శైవమున్నూ, వైష్ణవమున్నూ, నొక సామాన్య మతముయొక్క శాఖలు. సామాన్య మతము వైదికమతము. “ వైదికమార్గము పుష్కలముగా వృద్ధియకాగాక ” యనిజ్ఞాన సంబంధంస్వాములు జెప్పియున్నారు. శైవమునకు వైదిక శైవ మనేపేరు. పాండ్యదేశమందు నాస్తికప్రవాహము పొర్లిపోయిన కాలమందు మంగయర్కతసియార్ శివభక్తి గలవారుగానున్నందుననే వాక యతిబాల్య శిశువుయొక్క యనుగ్రహముచే హర నామము పాండియదేశమందంతయు ధ్వనించునట్లు యేర్పడెను. అనాడు యాశిశువు కోరినది నేటికిని మనము జెప్పుచున్నాము. పెద్దలు సంకల్పించునది సంభవించుచున్నది.

వస్తువులోకస్థితియందు పురుషులకు నాస్తికవృద్ధి తీవ్రము గానుండు గృహములలో స్త్రీలుకృశించి కుంగిపోవుచున్నాఁరు.

వారికి. భక్తి యుండువరకు మనమతమునకు హానిసంభవించనేరదు, మనధర్మముచెడదు. తనయొక్క సహోదరుడు నాస్తికుడైనకాలమందు తిలకవతియమ్మ పార్థింపుట నాలకించియే పరమకరుణానిధి వారినిశైవమునకు తిప్పిరి. తమయొక్క పురుషుడు నాస్తికుడైనది సహించక మంగయర్కరసియారు మనోవ్యాకులము పడినందుకు విచారించియే పరమేశ్వరుడు యనుగ్రహించిరి. స్త్రీలు మనయొక్క దేవాలయములలో సన్నిధానమందు పార్థింపువరకు భాధకములేదు. పురుషులు శ్వేతముఖుల దేశములయందుండు యాచారములనుజూచి మార్పు జెందుచున్నారు. అయినను మనస్త్రీలయొక్క స్థైర్యము చలించదు

ఈవిధముగనే స్వాములవారు జెప్పుచుండగా, పాముయని యరచుచు నొకప్రక్కనుండి జనులులేచిరి. కొంతనేపటికి పాము కాదని కూర్చుండిరి. అప్పుడు స్వాములవారు యీక్రిందివిధముగా జెప్పిరి.

విష్ణుసహస్రనామమందు మహావిష్ణువునకు వెయ్యినామములు జెప్పబడియున్నవి. అటులనే శివసహస్రనామము, లలితాసహస్రనామమును యమ్మవారి సహస్రనామములున్నవి. “అనంతనామవ్యాప్తమై దేవతలు స్తుతించు మహాప్రభో” యనుచు తేవారమందు జెప్పియున్నారు. అదియట్లుండ విష్ణుసహస్రనామములలో “భయకృతేనమః” అనియు “భయనాశనాయ

నమః” అనియువరుసగా భయమును కలిగించువారు వారనియు, భయమును నాశనమును జేయువారు వారేయనియు జెప్పబడి యున్నది. కనుక భయముమిధ్య అటులనే నిప్పుడు యేర్పడిన భయమునుమిధ్య అటులనే ధర్మమునకు హానికలిగినట్లు దేశమందు యేర్పడియున్న భయమున్నూ మిధ్యయైపోవును. అతిమిధ్యయై పోవునటులస్త్రీలు భగవత్సన్నిధానమందు పార్థింకవలెను.

2. “ దేవాలయముల యుపయోగము. ”

భగవంతుడనేక యవతారములను యెత్తియున్నారు. ఆ యవతారములలో రామావతారమున్ను, కృష్ణావతారమున్నూ ముఖ్యమని తెలుసుకొనియున్నాము. ఈ రెండం యవతారముల గురించి వేరుగా రామాయణమున్ను, భాగవతమున్ను యేర్పడి యున్నందున నివిముఖ్యములని తెలుసుకొంటిమి. వ్యాసులవారు 18 పురాణములు రచించియున్నారు. వాటిలో 4 లక్షల శ్లోక ములుండును. దశావతారకథలున్న 18 పురాణములలో వారు చెప్పియున్నారు. అయితే వాల్మీకమహాబుషి రామావతారము జెప్పుటకు ప్రత్యేకముగా రామాయణము రచించియున్నందు ననే, శ్రీరాముని విశేషమహిమను మనము తెలుసుకొన దగియు

న్నది. హిమాచలము మొదలు, సేతుపర్వతము జనులయొక్క నామములలోను, గ్రామనామములలోను రామనామమే యధికముగానున్నది. పాఠశాలలోని పాఠపుస్తకముల యందుకూడ ననేక భాషలయందును రామచరిత్రము వ్రాయబడి యున్నది. అనేక కవీశ్వరులు శ్రీరాముని గుణముల గానముజేసిరి. అయినను నొకసంశయము గలుగుచున్నది.

మనము దేవాలయమునకు వెళ్లి మనకొరతలను నివారణ జేయవలయునని భగవంతుని వేడుచున్నాము. కొన్నిసమయములలో నివారణమగుచున్నది. అయితే సర్వమునివర్తియగుటలేదు; ఒకటి, స్వామికి సర్వజ్ఞత్వములేదు; లేక కరుణలేదు. అయితే వారుసర్వజ్ఞులనియు, దయాసింధువనియు జెప్పబడియున్నది. మన కర్మమువల్ల కష్టముగలిగినేని, కర్మమును ధ్వంసము చేయవారికి శక్తి లేదా?

పాదరీలు వారి ప్రచారమునకుగాను నొకపుస్తకము ప్రచురించియున్నారు. అందులో రాముని గురించి యిటుల ప్రశ్న చేసియున్నారు. రావణుడు సీతనెత్తుకొని పోవుచుండ, నొకమైలు దూరములోనున్న శ్రీరాములవారికి సీతవేసినకేక చెవినిపడలేదా? సీతవేసినకేక చెవినిపడలేకపోయినందున యిప్పుడుమీరు వారిని పిలుచుట వారిచెవినియెట్లుపడును? యని వారు ప్రశించియున్నారు. ఇవిధముగానే వారలు ప్రచారముజేసి కొద్దిఫలమును

పొందియున్నారు. అనేక గ్రామజనులు నిటువంటి ప్రచారమువల్ల వారియొక్క మతము నవలంబించిరి. తంజావూరుజిల్లా యొక్క దక్షిణ భాగమందును రామనాథపురముజిల్లా యుత్తర భాగమందును రెంటికి మధ్యనయున్న పొదుక్కోటి రాజ్యమందున్న ఉడయారు జాతివారిలో యనేకులు క్రైస్తవులైరి. సుమారు మూడువందల సంవత్సరములలోపున యనేక గ్రామస్తులు యిట్లు మారిపోయిరి. యాళ్పాణమందును శైవులుగానుండిన నున్నత జాతిపిళ్లైలలో యనేకులు క్రైస్తవులైరి. కొన్ని జాతులవారిని మనము దేవాలయములోనికి పోనివ్వనందున వారు క్రైస్తవులగు చున్నట్లు చెప్పబడుచున్నది. దేవాలయమునకు పోదగు జాతి వారును క్రైస్తవులై వున్నారనుట పైననేనుచెప్పిన విషయముల వలన తెలియుచున్నది. క్రైస్తవులయిన పంచములస్థితియున్న తముపొందలేదు. క్రైస్తవులై నారని యనుటచేత మన దేవాలయములలోనికి వారిని రానివ్వడమున్నులేదు. వారి దేవాలయములలో, నితరులతో సమానముగా నాదరింపబడుచున్నట్లును తెలియుటలేదు. మనలో యొకతప్పిదమున్నది. మన మతాచారములను రక్షించవలసినవారు దరిద్రతాహేతువుచే నింగ్లీషుచదివి మతాచారములయందు శ్రద్ధమానినందున పాదరీల ప్రచారమునకు యెదిరి ప్రచారము జేయబడుటలేదు. పాదరీలకు రాజ్యాంగ సహాయమున్నది. మతసంభందశాఖ (ఏక్లీసియాస్టికల్ డిపార్టుమెంట్)

పొంటు) యని రాజ్యాంగమందు దానికొరకొక శాఖయే యున్నది. సర్కారువారిచే నాశాఖకు ఖర్చు యివ్వబడుచున్నది. మన రాజులున్న కాలమందు వారును నావిధముననే మనమతమును గాపాడుచూ వచ్చిరి. దేవస్థానములకు మాన్యము లొసంగి యుండిరి. శాస్త్రముల జదివి వృద్ధిజేయుకొరకు బ్రాహ్మణులకు శ్రోత్రియములనొసంగి యుండిరి. దేవస్థానములకు మాన్యము లిచ్చుట యనగా కొన్ని గ్రామములలోనుంచి రాజ్యాంగమునకు రావలసిన భాగమును దేవస్థానములకు జెందునట్లు తరువు చేయుటయగును. కనుక భూస్వాములకున్న రయితులకున్న నుండు భాద్యత మాన్యముచే బాధింప బడనేరదు. రాజ్యాంగమునకు రావలసిన దాని నేవారు దేవస్థానమునకు చెల్లించి విడిచిరి. రాజ్యాంగమునకు జెందవలసినది యాకాలమందు ధాన్యముగా జెల్లింపబడుచుండెను. కనుక దేవాలయములకును మాన్యము ధాన్యముగా జెల్లింపబడుచుండెను. ఈదొరతనమువారు వచ్చినదాదిగా ధాన్యమునకు బదులుగా నాకాలపు ధర ప్రకారము రొక్కము రూపాయిలుగా నిచ్చునట్లుజ్ఞాపించిరి. ఆకాలమందు కలము (లిరి శేర్లు) ధాన్యపు ధర నాల్గణాలుగానుండెను. ఈధరప్రకారముననే దేవస్థానములకు ధాన్యపు రొక్కమును నిర్నయించిరి. అదిధర్మన్యాయమే. ఆప్పుడు పదిహాసాయలకు నలుబదికలముల ధాన్యముకొనవచ్చును. ప్రస్తుతమంతరాదు. తదుపరి ధాన్యపుధర హెచ్చినకొలది తదను

సారము సర్కారుశిస్తుకొన్ని సమయములలో హెచ్చించియున్నారు. అయితే దేవాలయముల కేర్పడిన ధాన్యపురొక్కము, యా కాలమందు నిర్నయింపబడిన ప్రకారముననే యున్నది. దేవాలయముల సంరక్షణకొరకు ప్రస్తుతమది చాలకన్నది. దేవాలయములలో యనాచారములైన కార్యములు జేయబడుచున్నవి. వాటిని నిరోధించుటకు యోగ్యులగు రక్షకభటుల నధికముగా నియమించుటకు తగుద్రవ్యములేదు. మనమంతు్రులు మొదలైన రాజ్యాంగమందు మాటచెల్లుబడి యున్నవారు యీవిషయమును రాజ్యాంగమునకు తెలిపి వారలుతీసుకున్న మాన్యమునకు రావలసిన ధాన్యమునకు కాలపు ధరప్రకారము దానపురొక్కము యివ్వవలయునని, జెప్పినట్లులైన రాజ్యాంగపువారు, వినుదురని విశ్వసించుచున్నాను. నవాబులు రాజ్యపరిపాలన జేయు కాలమందును, దేవాలయములకు మాన్యమొసగిరి. వారురాజ్యము స్థిరపడిన తదుపరి, సర్వప్రజలను సర్వవిధముల సరిసమానముగనే, పాలించుచుండిరి. మనమతమునకుకూడా వారిరాజ్యమందు మాన్యమొసంగిరి. మనరాజ్యాంగము వారికి న్యాయమని నివేదించినయెడ దానిని వారాదరింతురు. నివేదించువారలే లేరు. రాజ్యాంగమునకు సంబంధించినసభలకు బోవువారు దేవాలయములందు శ్రద్ధ గలవారుగా నుండవలెను. మనదేవాలయములలో యనాచారములు నడచుచున్నవి. పూజారులలోకొందరాచార రహితులైయున్నారు;

వాటి నెల్లను నివారణజేయుటకు ప్రస్తుతమున్న ద్రవ్యము జాలకు
 న్నది. దేవాలయములలో జూదమాడకుండను, బీడీలుత్రాగకుండ
 ను చూచుకోవలెను. పూజారులు స్నానముజేసియే స్వామిని
 స్పృశించవలెను. దేవాలయధర్మకర్తలు దానికీకానలసిన సౌకర్య
 ములను సమకూర్చవలెను. మళయాళదేశమందు పూజచేయువారు
 బ్రాహ్మణుని తాకినను మరలస్నానముజేసియే స్వామిని స్పృ
 శించవలెను. పూజచేయువారు మంత్రములను తెలిసినవారుగ నుం
 డుటావశ్యకము. వారలధ్యయనము జేసియుండవలెను. ఇవిధ
 ముగ నెల్లనాచరించుటకు దేవాలయ ధర్మకర్తలు, యుపకారము
 జేయవలెను. వారికి జనులయొక్క సహాయముండవలెను.

రామావతారమును గురించి యుపన్యసించునప్పుడు యీవి
 షయులనెల్ల జెప్పటకేర్పడినది.

కైస్తవపాదరీలు మనలనడుగు ప్రశ్నలను మనమున్నా
 వారిని ప్రశ్నించవచ్చును. వారున్నా దేవాలయములలో స్వామి
 ని పిలుచు చున్నారు. తమయొక్కకొరతల నివారణ చేయవలె
 నని వేడుచున్నారు, మైనపువత్తులు వెలింగించి బెట్టుచున్నారు.
 అయినను వారియొక్క ప్రశ్నలకు మనశాస్త్రములే బదులుచెప్ప
 గలవు. వారిని విచారించగా పిశాచాధిపతియను నొకదుష్టుడు
 భగవంతునికి పోటీగా నొకరాజ్యమును నడిపించు చున్నట్లు జెప్పు

దురు. మనశాస్త్రము లేమిచెప్పుచున్నది? ఈశ్వరుడు పరిపూర్ణమైన జ్ఞానస్వరూపి. కనుకయొకటిమంచిదని వేరొకటిచెడ్డదని వాటికిలేదు. మనముకించుత్తు జ్ఞానముగలవారముగానుండబట్టి మంచిది చెడ్డదిఅని, సుఖము దుఃఖముయని తలంచుచున్నామని శాస్త్రము జెప్పుచున్నది. మంచిచెడుగులు లేనియెడల యనేకయాచారముల నెందుకు శాస్త్రమేర్పరచి యున్నదని ప్రశ్నింపవచ్చును. మంచిదనిన్ని చెడ్డదనిన్ని మనముతలంచుచున్నాము. ఆతలంపుని వారణ జేయ అనేకకార్యములు జేయునట్లు భగవంతు డాజ్ఞాపించి యున్నారు. ప్రతివారు కోరునది, వారు యిచ్చువారైన యెడల జీవులయొక్క యాశను పెంచగలరు. ఇవ్వగ నివ్వగ నంతకంతకు నాశయతిశయిల్లును. కనుకనే వారు మనవిన్నపముల ప్రకారము జేయుటలేదు. తనయెడల నమ్మకముండునట్లు జేయుటకే యొక సమయమునందేదేని యనుగ్రహముజేయుదురు. సామి వరమిచ్చువారయిన యెడల, మనుష్యులయొక్క కొరతలే యధికమగును. పదునాలుగులోకములను పొందినను తృప్తి యుండనేరదు. కనుక కొరతల నధికముజేయకుండుటకే వారు వరమిచ్చుట లేదు. మంచిది చెడ్డదియను తలంపు వీడినయెడల కొరత వీడిపోవును. భేద జ్ఞానము లేనియొకదానిని పట్టుకున్నయెడలనే మనకు నాజ్ఞానము కలుగును. కాననటువంటి యద్వైత మతమగు స్వరూపమును మనము ధ్యానము చేయుటకే దేవాలయ మేర్పడియున్నది. ఆచా

రములననుష్ఠించి యనాచారముల విసర్జించినయెడల భేదజ్ఞానము లేనిస్థితిగలుగును. ఆచారము తొలగిపోయినయెడల నటువంటిస్థితి యొకటియుండుటే మరువనగును. భేదజ్ఞానములేనిస్థితిపొంద భేద జ్ఞానములేనివారియెడల ప్రీతినలుపవలెను. ప్రతిప్రయోజనమునకై నెదురుచూడక భక్తి జేయవలెను. ఈశ్వరభక్తి జేయుటకు వారికి యభిషేకాదులు జేయుటెందుకని నడుగుచున్నారు. పశ్చిమసరియే అయితే యీప్రశ్నలో ప్రీతిలేదు. మనయిండ్లలో శిశువునకో తల్లికో యసౌఖ్యముగానున్నది, బ్రతుకుట దుర్లభమని తెలుసు కొనినీ నై ద్యము జేయుచున్నాము. ఎందువలన? ప్రీతిదానికి కారణము. ఈశ్వరభక్తి కారణమగుటచే దేవాలయము కట్టు చున్నాము, దానిచేక్వరునికి యేమిలాభములేదు. మనయొక్క యాత్మపరిశుద్ధతను పొందవలెను. మనధర్మములు యెంతయో కాలముగా నడుచుచూవచ్చుచున్నవి. మరేమతమున్నూ యింత కాలము వుండినదిలేదు.

కొంతకాలముయవి మరుగై యున్నను భాధకములేదు. ఎన్ని యోయడవులున్నవి, యెచ్చటనైన వుండియేతీరును. మనమతము యెంతధృఢమగునది మన దేవాలయములవల్ల తెలియుచున్నది. పాడుపడిన దేవాలయములున్ను శిథిలమైపడిపోవుటలేదు. అస్తి భారమంతబలము. కట్టినందుకు పట్టిన సెలవు, పడదోయుటకున్ను నగును. అవిధముగా పడదోసి రాళ్లను ప్రక్కకుదోసి యుంచి

నను, కొంతకాలము గడిచినవెనుక, పూర్వము దేవాలయమున్న స్థలమనియెరిగి యెవరేనినొకస్వామిని ప్రతిష్ఠ చేసివిడుతురు. కనుక మనమతమునశించదు. సహగమనముచు చట్టమువల్ల నిలిపివేసిరి. ఆకార్యము తప్పిదమని నేటికిన్ని మనము తలచుటలేదు. ఉత్తర దేశమందు సంవత్సరమునకు నిరువురైనను నిప్పటికిన్ని సహగమనముజేయుచున్నారు. వారిని మహాపతివ్రతలని జనులుకొనియాడుచున్నారు. పూర్వకాలమందు నిర్బంధించి యెల్లస్త్రీలను సహగమనముజేయుచుట జేసెరనుటతప్ప. అట్లులే నచో వితంతులకాచారవిధులు నేర్పడియే యుండియుండవు.

శివాజి మహారాజున్ను, విద్వారణ్య స్వాములున్ను మన ధర్మములనస్తి భారముగ గైకొనినట్లే తెలియుచున్నది. ఆత్మపరిశుద్ధికిగానే కర్మములనుజేయు రాజ్యములచస్థాపించిరి స్వరాజ్యమునకై ధర్మములను విసర్జించవలసినదిలేదు. ఎవరిపై నను కోపించక మనధర్మమును మనముజేయవలెను.

పాదరీల ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము :—

ధర్మశాస్త్ర ప్రకారము, మనుజుడెటుల నడువవలసినది, తానేనడిచిమాస, భగవంతుడు రామావతారమెత్తిరి. నాటకశాలలో వేషమునకు తగినట్లు నటించవలయును. ఒక నాటక

శాలలో వశిష్టాశ్రమము గనబడుచున్నది; లవకుశులు నిలుచు
న్నారు, శ్రీరాములు వస్తున్నారు, వారువసిష్ఠునిజూచి యీ బాలు
రెవరని యడుగ, రాజవేషధారి రామస్వామి అయ్యంగారి
కొమాళ్లని చెప్పకూడదు. అది యధార్థమయినను రసాభాసము.
పాదరీలవారియొక్క ప్రశ్నయున్న యట్టిదే భగవంతుడు మాన
వుడుగా నటించునప్పుడు వారిదైవీక శక్తి యొక్కడకు బోయెనని
యడుగుట రసాభాసము.

— 0 —

౨. “ స్వామి యనగానేమి ? ”

వైకుంఠమందు స్వామియున్నారు, హృదయమందున్నారు,
దేవాలయమందున్నారు. ఈవిధముగనెల్ల మనపెద్దలు జెప్పియు
న్నారు. దేవాలయములో యున్నారనగ నచట నమస్కారముజే
యుచున్నాము. హృదయమందున్నారనగా, శివపూజ చేయువా
రుమొదట తమహృదయమందు ఈశ్వరునకుపచారములు జేసి,
యచటనుంచి వారిని మూర్త్యుందావాహనము జేసి, తదుపరి
మూర్తిపూజ జేయుటవాడుక. వైకుంఠమందున్నారన్నట్లుగా
కైలాసమందున్నారనియు పెద్దలు చెప్పియున్నారు. వైకుంఠ

మనునదే పరమపదము. “ తద్విష్ణోఃపరమంపద ” మని వేదము జెప్పుచున్నది. ఎవరైన గతించినయెడల పరమపదమునకు వేంచేసిరని వైష్ణవులు చెప్పుదురు. అందుకు వై కుంఠమునకు వేంచేసి రనియర్థము. వై కుంఠమందున్నారని చెప్పుస్వామిని పురుషోత్తము డని జెప్పుటగలదు పురుషోత్తముడను పదమునకు శ్రేష్ఠమైన మనుజుడనియర్థము కనుక పెరుమాళ్లయనుదురు. పురుషోత్తము డనుపదములో ‘ఉత్’ అనుటకు బెద్దలనియర్థము. ఉత్తమమనగా, మిక్కిలి పెద్దవారనుట; పురుషోత్తముడు, లేక యుత్తమ పురు షుడు పెరుమాళ్లు, వైష్ణవులే, స్వామిని పెరుమాళ్లనుచున్నారు. ఇతరులు స్వామియనియే జెప్పుచున్నారు; స్వామియను పద ములో, ‘స్వం’ అనుటకు సొత్తుయనియర్థము. ఆస్తియని వ్యాకరణయుక్తముగా చెప్పనాను. ‘స్వం’ గలవారు స్వామి అనగా సొత్తుగలవారు. సొత్తుయేది? మనమే నాస్వామియనగా నన్ను సొత్తుగాగలవారని యర్థము. కనుకవారిని “ ఉడయా ” రని యుచెప్పుటగలదు. “ తిరువేంగడముడయా ” రనిన్ని “ తిరు చిట్రంబలముడయా ” రనియు జెప్పుటగలదు. నాలుగైదు వందల సంవత్సరములకు బూర్వము దేవాలయగోడమీద చెక్క బడిన శిలాశాసనములలో “ ఉడయార ” నియేస్వామికి ప్రతి పదముపయోగింప బడియుండెను. నాకేశ్వరముడయారనియును “ కపాలీశ్వరముడయార ” నియును కనుగొను చున్నాము.

మన యాదియాచార్యులకు “ చిక్కుడయా ” రనుపేరు వాడు కలోనున్నది. కన్నడమందు ‘ చిక్కా ’ యనుదానికి ‘ చిన్న ’ యనుయర్థము. కాంచీపురయేకాంబరేశ్వరులు దొడ్డయుడయా రని శాసనములలో జెప్పబడియున్నారు. ఈ చెన్నపట్టణము చుట్టూవుండు తిరువల్లూరు మొదలైన మూడుతాలూకాలలో ‘ చిక్కుడయార ’ నునిట్టియాచార్యులకు, రాజుకు రయితులు చెల్లించవలసిన పన్నులలో కలమునకు నాళాకు ($\frac{1}{192}$ కలము) ప్రకారము వార్షికమునిచ్చునట్లు చోళదేశరాజులును, పల్లవ రాజులును, నుత్తరవుజ్జేసియుండిరి. నేటికినీయది నడుచుచూవచ్చుచున్నది. ఎవరేని యివ్వనియెడల యిప్పుడుండు రాజ్యాంగము వారికి తెలిసినట్లైతే దానినివ్వమని వారును యాజ్ఞాపింతురు. అది భూములమీద యేర్పడిన వార్షికమైనందున, నాభూములేమతస్థులయందుండినను వారుయివ్వవలెను. చెన్నపట్టణ ప్రాంత్యముననే మతమునకీటిబాధ్యత యేర్పడియుండుటచేత మతము, యీప్రాంత్యములకుచెందినదని స్పష్టమగునున్నది. మతముల కాచార్యులు గానుండిన నిద్దరు స్వాములయొక్క, బృందావనములు తిరువట్రియూరిలోనున్నవి. ఈప్రదేశములోనే మతముండినదని దీనివలననూ తెలియుచున్నది. మఱియు తిరువట్రియూరిలో యాదియాచార్యుల శిలావిగ్రహమున్నది. చెన్నపట్టణములో తిరువఠేశ్వ

రుని దేవాలయమందును; యేకాంబరేశ్వరుని దేవాస్థానమందును, చెన్నపురిశ్వరునికోవలయందును, వారియొక్క శిలావిగ్రహమున్నది. ఇవివిధముగ నితరగ్రామములలో రెండు మూడు దేవాలయములలోలేదు. ఇత్యాది విషయములనుబట్టి చెన్నపట్టణచుట్టుప్రదేశమే యాదియాచార్యులకు మిక్కిలి స్వంతమని తెలియుచున్నది. స్వామియను పదమునకు, నుడయారను యర్థములోనుండి యీ ప్రస్తావన మెల్ల నేర్పడినది. శ్రీరామానుజులవారికి యుడయవరనుపేరు యేర్పడియుండుటయు స్వామియను పదమునకు మారుపదమే. శ్రీరామానుజస్వాములవారిని చెప్పుటకు బదులుగా నుడయవరని జెప్పుచున్నారు. ఇవియిట్లుండుగాక స్వామియొక్కడున్నారు? వైకుంఠమందో, కైలాసమందో, హృదయమందోయున్నారనుట నొప్పుకోదగినది. దేవాలయములో నున్నారనగానేమి? దేవాలయములో వారుండినట్లైతే యితరస్థలములలో లేరా? ఒక్కొక్క దేవాలయములో యున్నారొక్కరా, వెవ్వేరా? వారెల్లడలనుండినట్లైతే దేవాలయములో వందనము చేయుటేల? బాటలో వందనముజేసిననునేమి? దేవాలయములో “నావై పున కాలుచాపవద్దు, నచ్చట స్వామియున్నా” తని జెప్పుచున్నారు. అటులై నచోవారు మరెచ్చటనులేరా?

ఒక నుదాహరణము తీసుకొనెదము. సూర్యుడు నెచ్చటను నున్నాడు. వారియొక్క కిరణములయందు ప్రకాశమున్ను నూష్ణ

మున్ను యున్నవి. సూర్యుని; తేజమేగాక నెల్లతేజస్సులకున్ను యీ రెండు గుణములున్నవి. అయితే నొకతేజమందు నొకటి తగ్గుగానున్ను నింకొకటి నధికముగాను నుండవచ్చును. ఇనుప పెనమునుపొయ్యిపై పెట్టుతున్నాము. కొంతతడవైన తరువాత దానిలో నుష్ణము యధికముగానున్నను ప్రకాశము తగ్గుగానే నుండును. మిణుగురుపురుగుయొక్క వెనుకభాగమందు ప్రకాశమున్నది. అయితే వూష్ణములేదు. రెండునుగలతేజస్సు సూర్య కిరణము. స్ఫటికముతోచేయబడ్డ లెన్సుయను పనిముట్టుక్రిందదూది నిపెట్టినయెడల ననేకసూర్యకిరణములు నొకటిగాజేరి దూదినియగ్గి పట్టుకొనుచున్నది. కిరణములు నద్దముపై పడినయెడల ప్రకాశము నధికమౌచున్నది. ఆవిధముగానే, భగవంతుడులేనిచోటు లేనట్లైనను వారియొక్క యనుగ్రహశక్తిని నొక క్రియామూలముగా నొకటిగాజేర్చిపెట్టి యున్నస్థలము దేవాలయము. ఆక్రియవల్ల శక్తినొక్కటిగానెందుకు కూడుటయనునది మనకు తెలియదు. అయితే దానిలోమనముయేజేని మారుపుజేయుదుమేని దేవాలయము బాటకుసమానమైపోవును. శాస్త్రములయందు వ్రాసిన దానికి విరోధముగా నెవరేని నడచినయెడల దానిని మనముదీర్చవలెను. మనదేవాలయములు ప్రార్థన మంటపములుకావు. ఈశ్వరానుగ్రహమునకుగాను శాస్త్రప్రకారము నేర్పడియున్న స్థల

ములు. మహాక్షేత్రములయందు సనుగ్రహశక్తి యధికముగా నున్నది. ఆవి మహాబుఘలు పూజించిన స్థలములు.

సరి; స్వామియనునదియేమి? మనమే. హిరణ్యకశిపుడు జెప్పినదానికీన్ని “ మనమేస్వామి ” యని నేను జెప్పటకున్న వ్యత్యాసములేదని తోచును. స్వామివేరు మనము వేరుకాదనియే నేను జెప్పుచున్నాను. అదియే యద్వైతము. నేను జెప్పనదియే “ తిరువుగళ్ ” గానముజేసిన అరుణగిరినాదరున్న జెప్పి యున్నారు. “ నీవువేరుగాకనుండుట, నేను వేరుగాకనుండుట ” యనినొక “ తిరువుగళ్లి ” లో వారుజెప్పియున్నారు. అయినను నిది పరమయపచారముగా తోచును. మనవలె కించిజ్ఞుడని భగవంతు నననానా? అనియడగనొను. ఆయితే మనయాచార్యులును నన్నిధముగనే జెప్పియున్నారు. వారు షణ్మతస్థాపనము జేసిన వారు. ఇతరాచార్యులెల్లరును వారికాలమునకు వెనుకవచ్చిన వారుగమక, వారు గోచరించిన కాలమువరకు నెల్లరును వారి శిష్యులే. వారు “ మనమే ” స్వామియనుచున్నారు. తెలియుట లేదు! స్వామియనుట నేమియని, యెల్లరును నొప్పుకొన దగిన లక్షణప్రకారము “ మనమే స్వామియనుట నిలచునా, యద్వైతముతప్ప ” అనిచెప్పనొను. ఒక వుదాహరణముతో వివరించుచున్నాను. ఒక వుద్ధరిణిలో జలమున్నది. ఒక పంచ పాత్రీలోజలమున్నది. పంచపాత్రీజలము వుద్ధరిణిజలముకంటే

నధికము. చెంబుజలము పంచపాత్ర జలముకన్న నధికము. తద్విధముగనే గంగాశబలము చెంబుజలముకన్న నధికము. దాని కంటెనధికము నూలిజలము. దానికన్న నధికము నదీజలము. దాని కంటె నధికము సముద్రజలము. దానికన్నను నధికములేదు. మనము తెలుసుకొనియున్న పదార్థములలో సముద్రముకన్నా వేరేదియునధికములేదు. మనము ఉద్ధరిణజలము. భగవంతుడు సముద్రము. అన్నిధముగనే మనము కొద్దిబలువు నెత్త గలము. మూటను మోయువాడు మనమెత్త గలబరువుకన్న నధికముగా నెత్తును. ఎద్దు వానికన్న నధికముగ మోయును. ఒంటె దాని కన్నను నధికము మోయును.

ఒక ప్రాణికంటెను నింకొకటి యధికశక్తిగలదై యుండగా నీలోకమెల్లను మోయగలిగిన తెలివిగల ప్రాణియొకటి యుండవలెను. అటులనే ఒకక్రిమికన్నను నొక చీమకు నధికముగా దెలుసును. చీమకన్నను మనకు నధికముగా దెలుసును. మనకన్న నొక శాస్త్రజ్ఞున కధికము దెలుసును. వానికన్నను నొకయోగికి నధికము తెలుసును. కనుక నన్నియు తెలిసిన యొకడుండవలెను. మనమొక యిల్లునుకట్టుదుము. వాడు ఈప్రపంచమును నిర్మించును. మనకు ఒక హద్దున్నది. వాడు హద్దులేనివాడు. కాశ వాడు జ్ఞాన సముద్రము, దయాసముద్రము, శక్తి సముద్రము, సర్వజ్ఞుడు.

మనము వారియొక్కసొత్తు. వారు స్వామి. మనలను స్వాధీనము చేసుకొన్నవారు.

ఇటుల నిండియుండు స్వామినిగూర్చి భగవాన్ కృష్ణుడు విస్తారముగ జెప్పియున్నాడు. కృష్ణుడనుపేరు వారిచరిత్రము యెంతవ్యాపకము పొందియున్నదోయనునది జ్ఞాపకము చేయుచున్నది. కృష్ణుడనుపేరును మహారాష్ట్రభాషయందు 'కీష్టో' యనియు 'కిష్టు' యనియు జెప్పుచున్నారు. కృష్ణుడనుపేరే 'కీర్తిస్తు'. శ్రీకృష్ణ భగవాన్ పాదములయందు బాణము తగిలి దేహమును విడిచిరి. కీర్తిస్తున్ను సిలువపై మేకులతోగొట్ట, దేహమునువిడిచిరి. కీర్తిస్తుచరిత్రమును మన పురాణమునుండియే వారు వ్రాసుకొని యున్నారు. శ్రీమాన్ యం. యస్. రామస్వామి అయ్యరు యీవిషయమును గురించియే కొన్ని చిన్నప్రచురములను ప్రకటించి యున్నారు. కైర్తిస్తుద్రవిడులనియు, విశ్వకర్మయనియు, తెంగలనామము ధరించినవారనియు వ్రాసియున్నారు. అది సరిగాదని తలంచుచున్నాను. క్రీస్తు సుమారు 2000 సంవత్సరములకు పూర్వీకులని కైర్తిస్తువులు చెప్పుచున్నారు. పడగలె, తెంగలెనామములు రామానుజుల వారికాలమునకు పిమ్మట అనగా సుమారు 600 సంవత్సరములలోపుగా నేర్పడినవి. నేడున్న నొకవిషయము 2000 సంవత్సరములకు పూర్వమున్నటుల జెప్పుట సరిగాదు. మన ఉపనిషత్తులలో చెప్పబడియున్న నొకవిషయమును వారు చదువు

కొని యర్థమును చక్కగా తెలుసుకొనక గ్రహించినారని తలంచుచున్నాను. 'జా' యనుశబ్దము 'యా' యనుశబ్దముగా మారి పోవును. 'జాకోబ్' అను హీబ్రు భాషపదము. 'యాకోబ్' అగుచున్నది; 'జోసఫ్' అనునది 'యాసుఫ్' అగుచున్నది. 'జమ్న', 'యమున'; జాత్ర, యాత్ర; జాదౌ, యాదౌ; జా, యా యగుటను యీ యుదాహరణములు స్పష్టపరుచుచున్నవి. ఒక యుపనిషత్తులో, మొదట నాత్మ మాత్రమే యుండెను. మా యాసంబంధమువలన జీవుడేర్పడెను. అది పిప్పలము (కర్మఫలము) ను భుజించెనని జెప్పబడియున్నది.

ఆత్మను 'ఆద' మనియు, జీవుని 'ఈ' వనియు ఫలమును 'ఆపిల్' పండనియును వారు " పూర్వపుయేర్పాటు " లోవ్రాసికొనియుండిరి. కృష్ణుడు గోపాలుడనియనగా గోరక్షకుడని చెప్పబడియున్నది. క్రైస్తవునియాదవుడని జెప్పియున్నారు. క్రైస్తుచరిత్రము కృష్ణచరిత్రము పోలియేయున్నది. మనవురాణముబట్టి వారువిని దానినే వ్రాసుకొన్నారు. ఒకరివద్దనుంచి యొకకథ మరియొకరివద్దకు పోవునప్పుడందులో మార్పులేర్పడును. ఎందరిచేతులలోబడి కృష్ణచరిత్రము క్రైస్తుచరిత్రమాయనో! అల్లాండా) నగరమందనేకసభలు కూడి యిప్పుడుండు బైబిల్ రూపము పొందినది. మరికొన్ని యుదాహరణములు జెప్పుచున్నాను. మనుష్యుడను దానికీవారు 'మ్యాన్' (Man)

అని చెప్పుచున్నారు. ఈ 'మ్యూజ్' అనుపదమెటుల గలిగెను ? మనుజ్ అను సంస్కృతపదమేయది. జ్ అనగా జనించునదియని యర్థము. మనుజ్ అనగా మనువునుండి జనించినవాడు. కనుక మ్యూజ్ అను శ్వేతముఖునిపదము, మనువుకు సంబంధించిన వాడని యర్థముగలది. కనుక మ్యూజ్ అనుపదమేర్పడిన దానికి పూర్వము మనపురాణ ముండి యుండవలెను. కనుక పురాణ ములు క్రైస్తు పుట్టినతరువాత ఈ శతాబ్దమందేర్పడిన వనియు క్రైస్తుకు పూర్వము ఈ శతాబ్దమందేర్పడినవనియు జెప్పట సరికాదు. ఇతర భాషలయందర్థము స్పష్టముగ తెలియని పద ములకు నర్థము, సంస్కృతమునుండి! తెలిసికొనగలము. పార్శ్వకల గ్రంథము "జెందవస్తా" అని చెప్పబడుచున్నది. జెందవస్తా యనగానేమియర్థము ? 'సంధోవస్త' అనునది 'జెందవస్త' అయిఉన్నది. ఋగ్వేదమంత్రములే 'జెందవస్త' లోయాభా సముగా నున్నవి.

నవధాన్యములు కలిసినయెడల నెటులుండునో నటుల మన పురాణకథలు శ్వేతముఖుల దేశములలో కలసిపోయెను. క్రైస్తు చరిత్రమునకు మనపురాణమే మూలమని నాయభిప్రాయము. అయితే మీరు దానినొప్పుకొనవలెనని నేను జెప్పటలేదు.

ఇక భగవాన్ కృష్ణుని యుపదేశమును జెప్పుచున్నాను. అన్నిటిలో, నున్నతమైనది స్వామియని వారు జెప్పియున్నారు :

అర్జునా ! ప్రాణులన్నిటియందులోపల నిలచియుండు యాత్మ నేను, పుష్పమందునేను పరిమళము. మాసములలో నేను మార్గ షీర్షము. ఋతువులలో నేనువసంతము. ఏదేది గౌరవముకలిగినదో, సత్యము గలిగినదో, సౌందర్యము గలిగినదో, బలము గలిగినదో యవియెల్లను నేనని భగవంతుడు చెప్పియున్నపగిది యేది యుత్కృష్టమో యది స్వామి, దయలో నుత్కృష్టము స్వామి, జ్ఞానములో నుత్కృష్టము స్వామి, శక్తిలో నుత్కృష్టము స్వామి. వారు పరిపూర్ణులు, మనము తగ్గినవారము. మనము పెద్దపల్లము పోలి యున్నాము. దానిని సమముగాపూడ్చి మనలను పూర్ణుల చేయ వారు ప్రయాసపడుచున్నారు. అయితే మనకొకతయగు పల్లము నిండుటలేదు. ఆహారము కావలెను, ద్రవ్యము కావలెను, బిరుదులు కావలెను, ఉద్యోగము కావలెను, అని మనకు ననేక కోరికలుండియే యున్నవి. ఇన్ని కోరికలలో “ వాని ద్రవ్యము నాసంచితోనికి రావలెను ”. అను యాశయే నిలిచి యున్నది. కనుక యీ పల్లము పూడుటలేదు. కాన మనము కొరతగల వారముగనేయున్నాము. స్వామికి కోరికలేదు. కావుననే వారు పూర్ణులుగనేయున్నారు. ఆయాలోపమును నివర్తిజేయనొక్కొక్కటికి నొకసత్యమున్నది. ఒక కన్యకను విశాహము జేసుకొని పిలుచుకొని వచ్చుచున్నాడు. ఆమెకు సత్యమేది? వినయము, లజ్జ; మొదలై నవి. నాకు సత్యమేది? నేను యిచ్చట నొక అన

నముపై కూర్చుని యున్నాను. మీకెల్లరకు యుపదేశము జేయుచున్నాను. ఇది నాసత్యము. ఆకన్యకనొక ఆననము వేసుకొని అనేకుల యెదుట కూర్చుని “నేను యుపన్యాసము జేయుచున్నాను మీరువినుడు” యనినయెడల నది యామెకుసత్యము కావున వొక్కొక్కరికి నొక్కొక్కటి సత్యము. ఆయాసత్యమే వారివారికి స్వామి. ఏయేస్తి తిలో నేదినత్యమో అందులో స్వామి యున్నారు. ఆయాసత్యము వారి వారికి ఆనందముగా నుండును. అదియే స్వామి. మన బాలికయరదు మనకు ప్రేమ యున్నది. ఆమెకు తనభర్తయెడల ప్రేమయున్నది. అది యది యుత్కృష్టము. ఎచ్చట ప్రేమచెల్లవలెనో నచ్చట చెల్లక యితరత్రచెల్లవలెతె యదినికృష్టమగును. అనగా రసము ఆభాసమగును. పానకములో వొక పిడికెడు వుప్పునున్నా, కారమునున్నా చేర్చినయెడల నదితసాభాసము. కవీశ్వలకున్నా యనేక రసములుండును. ఈ రసమునకు తదుపరి యీ రసము కావలెనని విధియున్నది. స్వరమందును యటులనేవిధికలదు. సంతోషము నివ్వ యీ స్వరమునకు పిమ్మట యీ స్వరము రావలయునని యున్నది. ఏడ్పు స్వరమువల్లనే యమరియున్నది. అయితే, స్వరక్రమములేదు. ఈకాలమందు రసముల ననుసరించిన రుచియే జనులయెడ మారిపోయెను. కావుననే భాగవతులు కథచెప్పునప్పుడు దుఃఖమునుంచి హఠాత్తుగా సంతోషమునకు వచ్చు

చున్నారు. ఎందుకు ? జనులయొక్కరుచి చెడిపోయెను. పొగాకు తినుచున్నారు. ఎందుకు ? నాలుకయొక్కరుచి చెడిపోయినది. తత్ఫలముగా ధర్మము చెడిపోయినది. ధర్మము చెడినప్పుడు, ధర్మమును మనకుజూప స్వామి యవతార మెత్తుదురు యని విస్తారముగా మహాస్వాములవారు. ఉపన్యసించి విరమించిరి.

— 0 —

౯. దేవాలయములో నుండు, శిలాదులపై చెక్కిన వ్రాత .

మన దేశమందుండు పురాతన దేవాలయగోడలలో యేదో వ్రాయబడి యున్నది. ఆలిపి చక్కగా కనబడుటలేదు. గర్భ గృహములలోనున్న ప్రాకారములలోనున్న యాలిపి కనబడుచున్నది. దానిలో నేది వ్రాశియున్నదియు తెలుసుకొననివారు నిధియుండు స్థలము, గోడలలో వ్రాయబడి యున్నదిగా చెప్పకొనుచున్నారు. కొన్ని గ్రామములందుండు దేవాలయములలోనున్న వ్రాయబడి యున్నది. మనము వాటిని తెలుసుకొనుటకు ప్రయత్నము చేయుటలేదు. వాటిని మనము గమనించుటయులేదు. గమనించినను నవి తెలియుటలేదు. దేవాలయ

ములు నెలగుకు కట్టబడియున్నవి. వాటికి నాధారమైన గ్రంథములు యేవియనియు మనకు తెలియదు. అయితే నేమతస్థులకు గాను యీ దేవాలయములు నేర్పడి యున్నవో, ఆమతస్థులే మనము. ఇతర మతస్థులు యీ విధమైన యశ్రద్ధగలిగిన వారు గారు. వేదమేమి, పురాణమేమి, ఆగమమేమి, ధర్మశాస్త్రమేమి యనుట మనకు తెలియదు. ఎందుకుమనము పూర్వపుండ్రముధరించుకొని యున్నాము. లేక యెందుకు విభూది పూసుకొని యున్నాము, లేక నెందుకుయజ్ఞోపవీతము ధరించుకొనియున్నాము యను కారణములను మనము తెలుసుకొనుటలేదు. మన మతానుష్ఠానములలో దిద్దుపాటు చేయ కోర్కెగలవారుకూడ యీవిషయములను తెలుసుకొని పిమ్మట దిద్దుపాటుజేయ ముందుకొచ్చినయెడల చక్కగా నుండును. మతగ్రంథములను జదివినవారు తాకికవిషయములను తెలియని వారుగానున్నారు. చదవనివారు తీవ్రమైన వేగముగల వారై యున్నారు. వారున్ను చదివిన యెడల చక్కగా పనిజేయనొను.

ఇతర దేశములలో ప్రబలమైన వారు జనులయొక్క యభిప్రాయముననేనెత్తి జెప్పచున్నారు. జనులయొక్క యభిప్రాయములున్ను, అనుష్ఠానమున్ను నొకటి, వ్యాపకస్తులయొక్క యభిప్రాయమున్ను, అనుష్ఠానమున్ను వేరని యితరమతస్థులలో లేదు.

కాన వారు ప్రాచీనరంభించిన కార్యము ఫలితమాచున్నది. మన మతమందు జనులకున్న, వ్యాపకస్తులకున్న సంబంధములేదు.

మనజనులలో 100,కి 95, మంది తీర్థయాత్ర, శ్రాద్ధము, దేవాలయము, సుజాతి వివాహముయను వాటిని యనుష్ఠించు వారు. మన వ్యాపకస్తులకు నీవిషయములలో నమ్మకములేదు.

దిద్దుపాటు జేయువారును, అనుష్ఠానము జేయువారును, గ్రంథములను పఠించిజూడవలెను. బౌద్ధము, చండమారుతమును పోలిపీచినను మనమతము యట్లేయున్నది. దానికారణమేమి? మనమతమును చక్కగాపరిశీలించిననే న్నవ్వుమాను. అట్లుతెలిసికొన్నవారు జననాయకులుగా వచ్చినయెడల వారు ప్రాచీనరంభించు కార్యమునకు ఆదరముండును. గ్రంథములనుపఠించి విషయములను తెలుసుకొన్నవారిపై కోపగించక వాటిని పఠించవలెను. మనకు నేర్పణయున్న ఆచారములు నేమియని తెలుసుకొనవలెను. అది తెలుసుకొని, అనుష్ఠానముజేసుకొని మాత్రము నుండకూడదు. సాముదాయిక కార్యములయందు పాటుపడవలెను. మహారాష్ట్రీలు యుద్ధభూమియందును మాధ్యాహ్నికమును, శివపూజయు విడువలేదు. మహాత్తరమైన యుద్ధకాలమందు రంగస్థలమందు తమపూర్వీకులు పూజించిన మూర్తియని తంజావూరిలోననేకులు నాకు తమ గృహమందుండు మూర్తులను జూపి యున్నారు. ఎన్నియో వేలు సంవత్సరములుగా వచ్చియుండు

కర్మములను. మనకు 100 రూపాయిలు జీతమైననెడల, చేయుటకు వీలులేదని చెప్పట గొప్పవిపరీతము. ఉద్యోగము తనను ఆకాశముపై నెగరవేయునట్లు తలంచుకొనకూడదు మనమతములయొక్క ఆచారములను జనులు దెలుసుకొని రాజకీయకార్యములలో నెపుడు పాటుపడుదురో నపుడే కృతకృత్యులౌదురు. ఇతర మతస్థులు రెండు సంవత్సరములైనను తమయొక్క మతవిద్యను పఠించుచున్నారు. మతశాస్త్రములను మనము యెంతగా తెలుసుకొనలేమో అంతగా వాటినిబట్టి నభిప్రాయముజెప్ప యోగ్యత గలవారమని తలంచుకొనుచున్నాము. మనకలాశాలలో చదువుచున్న బాలురు మనశాస్త్రములంటే దీర్ఘప్రణామము చేయుచున్నారు. ఈస్థితిపోవలెను. మన దేవాలయముల గోడలమీద వ్రాసెయుండినది చదువుటకు మీరు తెలుసుకొన్నయెడల నేను చెప్పనది ఆమోదించగలరు.

దేవాలయవారీతను పఠించ నేను శిలాశాసన పరిశోధన శాఖ వల్లనే తెలుసుకొంటిని. దేవాలయములందు పొందింపబడ్డ శాసనములనెల్ల వారుపఠించియున్నారు. అయితే విషయములనెల్లను మనకు తెలియచేయలేదు. దేవాలయగోడలెల్లను సబ్రిజిస్ట్రారాఫీసు. పూర్వము వాడు వాడుజేసిన దానధర్మములు దేవాలయములకునిచ్చిన సొత్తుమొదలైన, వివరములు దేవాలయగోడలపై పొందింప బడియున్నవి. ఒకసొత్తును నొకడు దేవాలయమునకు

వ్యాసియిచ్చిన తదుపరి రాజునకు తెలిపినయెడల నాసోత్తును, “ పన్ను లేనిదిగా ” జేయుదురు. ఒక్కొక్క గ్రామమున్ను నొక ప్రజాప్రభుత్వముగా యుండెను. కొన్నిసభలు నిర్వహించుచూ వచ్చిరి. జనులయొక్క ఓట్ (అభిప్రాయము) ప్రకారమే గ్రామనిర్వాహము నడిపించుచూ వచ్చెను. ఒట్ వేయుటకు “ తాటిపత్రమెత్తుట ” యనిపేరు. ఉత్తరమేరూరు, దేవాలయ గోడలపై, సభావిధులు పూర్ణముగా చెక్కబడియున్నవి. “ వేద మందును మంత్రబ్రాహ్మణ మందును ప్రవీణత గలవాడే ” సభ్యుడుగా యెన్నుకోబడియుండెను. వానియొక్క బంధువులలో నెవరున్న మహాపాపము యేదేని చేసియుండకూడదట; బంధువులుపాపము జేసియున్నయెడల, యెన్నికలలోజేరుటకు యర్హుడు కాడు. ఒక్కొక్క ఆలయమునకు సమీపమందు, చతుర్వేది మంగలయని యుండెను. అందులో బ్రాహ్మణులు వశించి యుండిరి. శివభక్తులలో, విష్ణుభక్తులలో దేవాలయ కోశాధ్యక్షుడు గానుండియుండిరి. వారికి శ్రీపంచారత్తారనిపేరు (పంచారము= బొక్కుసము). అగ్రహారమునకు ప్రక్కన పంచారవాడయుండెను, చతుర్వేది మంగలమందు 4, 5 సభలుండెను. ఒక్కొక్కటి నొక్కొక్క కార్యమునకు యేర్పడినది. వారు “ సభయో ” అని సంతకముచేయుట వాడుక. వర్తకులుకూడి వసించినస్థలము నకు వేటయనిపేరు. యుద్ధవీరులయొక్క వాసస్థలము పాల

యము. రాజులు, మరవలు, పడయాచ్చులు, నాయకులు, మొదలగువీరులు, పాశయములలో వసించియుండిరి. ఉడ్డెయార్ పాశయముయనునది నొక ఉదాహరణము. అగ్రహారమునది, ఒక కొనలో శివునిదేవళమున్ను, యింకొకకొనలో విష్ణుకోవెలయున్ను గలిగినవీధి. “ అగ్రం ” అను సంస్కృతపదమునకు కొనయని యర్థము. ఇటులనే వృత్తిసంస్కారమేర్పడి గ్రామముయొక్క కార్యములు సాగుచుండెను. శాసనములలో “ యివ్వూర్వో సభయోం ” అని కొన్ని బ్రాహ్మణులు, కరణము, శ్రీపండా రత్తార్, అయిన వారుసంతకము చేసియుండుట మీరుచూడ నొను. రాజయొక్క ఆజ్ఞను వారుగ్రహించిన దానికి అదిగురుతు. రాజు ఆజ్ఞలో “ రాగియందును, రాయియందును, చెక్కకొనుడు గాక ” అని వ్రాయబడియుండును. దానిని వ్రాసిపంపిన వుద్యోగస్థులకు “ తిరుమందిరవోలై ” అని పేరువ్యాపించెను. ఈకాలమందు ఆంతరంగకార్యదర్శి యనుచున్నాము. తాటియాకునందు ఆజ్ఞలను వారువ్రాసినందున, తిరుమందిరవోలై, అని పేరుగలిగెను. మందిరమను పదమునకు, రాజయొక్క భవనమని, అర్థము. మన దేశమందు సమస్తవిధములైన రాజ్యాంగములు వుండెను. గ్రామములు పూర్తిగా ప్రజాప్రభుత్వము గలదై యుండెను. గాన వాటి నిర్వాహములలో రాజుకు జోక్యములేదు. పన్నును వసూలు చేసి దేశక్షేమమునకు వ్యయపరచవలసినదే వారియొక్క పని.

వ్రజాప్రభుత్వ సభాధ్యక్షులు యెల్లరును యెన్నుకోబడినవారు. నియమించుటయే లేకయుండెను. ఇతర పనిలేనియెడల, రాజులు దానధర్మములను జేసుకొనుచుందురు. దేవళమునిర్మించి, తటాకముత్రవ్వించి, సత్రము నేర్పరచి, పాఠశాలస్థాపించి, జనులకు హితమైన కార్యములను వారుసల్పుచూవచ్చిరి. నవరత్నకీరీటము ధరించిన రాజులు బీదబ్రాహ్మణుని గౌరవింతురు. కనుక, బీదవాడు గౌరవనీయుడుగానున్న, ధనికుడు సామాన్యుడుగానున్న, భావింపబడిరి. ఈకాల, యభేదవాదప్రకారమైతే యెల్లరున్ను బీదలుకావలసినదే! ఆకాలమందు దుర్భిక్షమనునది నధికముగాలేదు. రానుపోను సౌకర్యములు అధికమైన పిమ్మటనే లోకమండెక్కడ చూచినయెడలను యేకాలమందున్న దుర్భిక్షముయొక్క కష్టము యనుభవించబడును. ఇట్లెల్లను వుండినది గోడలపై వ్రాయబడి యున్నందున తెలుసుకొనగలము.

పూర్వపు శిలాశాసనములను జూచినయెడల, “స్వస్తిశ్రీ” అని సంస్కృతములో ప్రారంభముజేసి, యీరాజుయొక్క ఫలానాశంవత్సరములో, ఫలానామాసములో, ఫలానాతేదియందు, ఈజు ఫలానాకార్యము చేయుచుండగా ఫలానావారు ప్రార్థించిన రీతిగావుత్తరవు జేపిరనిజెప్పి యాజ్ఞపూర్తిగా వ్రాసియుండును. ఇటులజనులును, రాజ్యాంగములును దానముజేసినందున దేవాఁడుములు సంరక్షింపబడుచు వచ్చుచున్నవి. ఆజేవాలయము

లనుబాగుజేయుటకును నిపుడు మనవలన గాకయున్నది. పూర్వ దినములలో నాయాగ్రామమువారు వారిజీవనముజేయుచు జేవాలయమున్నూ కట్టుచూవచ్చిరి. శిలాశాసన పరిశోధన శాఖోద్యోగస్థులు యీశాసనములనెల్ల చదివి నకలు వ్రాసుకొనుచున్నారు. అయితే యేశాంతినుద్దేశించి యింతద్రవ్యము వ్రయము చేయుచు వచ్చిరి యనుట వారుగమనించుటలేదు. ద్రవ్యము బుద్ధి రెండును విశేషముగా వ్రయముజేసి పూర్వీకులు పొందినఫలమును మన మెందుకు పొందకూడదు?

గోడలపై వ్రాసియున్న దానికెల్లను రాజయొక్క శ్రీముఖమనిపేరు.

మనయాచార్యుల తాళపత్రములకున్నూ, శ్రీముఖమని వాడబడుచూవచ్చినది. కనుకనే మేముయేదేని వ్రాసివఱచిన యెడల శ్రీముఖము వచ్చినదని యనుచున్నారు. మనయాచార్యులు 56 దేశపురాజులవల్లను సన్మానింపబడినవారు. 32 డేండ్ల వయస్సువరకే వారుండిరి. 12 డేండ్లవయస్సునకుపైన లోకసంచారము చేసినట్లు భావించినను 20 సంవత్సరములలో భరతఖండ మందుండు 56 దేశములకుపోయి యచ్చటచ్చట వేదవిరుద్ధమైన యభిప్రాయముగల పండితులనుజయించి దుర్మతముల బారదోలి యద్వైతమును స్థాపించిరి. అద్వైతమతముతప్ప వేరుమతము లేకుండా చేసివిడిచిరి. ఇప్పుడుండు ద్వైతము, విశిష్టాద్వైతము,

మొదలగు సిద్ధాంతములు, మన యాచార్యుల కాలమునకు పిమ్మట యేర్పడినవి. వారియొక్కకాలమందు 72 దుర్మతములుండినవట. వాటిలో నొక్కటియైనానిప్పుడులేదు. అట్లుచేసిన వారివల్ల స్థాపింపబడిన మతము, మనదని జనులకభిమానమేర్పడి యది రక్తమందూరిపోయి యున్నది. వారి నామముయొక్క మహిమ దానికి కారణము. మనయాచార్యులయొక్క బిరుదులలో “ నిఖిలపాషణ్డపణ్డ ఖణ్డగోత్కాడనేన, విశదీకృత వేద వేదాంతమార్గపణ్డత ప్రతిష్ఠాపకాచార్యాణా ” మనియున్నది. వేదవేదాంత మార్గమందు పూర్వమువలెయున్న యనేకపాషండ మతములను ఖండించి పణ్డతస్థాపనము చేసినవారనునది దాని యర్థము. వారుస్థాపించిన వేదమార్గము, వేదాంతమార్గములను, శైవుల మార్గములను, మేము దేశీయులకు, యుపదేశముజేయ భాధ్యులమైయున్నాము. వేదాంతము జదివినను యాశవిడ లేదు, చెడుతలంపుపోలేదు. వేదాంతముజదువుటచే పొందతగిన ఫలమునుపొంద, పక్షమేర్పడునట్లు వైదికకర్మలను జేయవలెను. చేయునపుడు ఫలమునెదురుచూచి చేయకూడదు. లౌకిక కర్మలనున్న నవ్విధముననే జేయవలెను. ఇతరదేశస్థుల యభిప్రాయములకుభయపడక మనశాస్త్రములయొక్క యభిప్రాయములను వారొప్పుకొనువట్లు మనముచేయవలెను.

౧౦. జా నాం బీ కా .

శివుడు, విష్ణు, యంచీక, విఘ్నేశ్వరుడును స్వాములను గురించి పురాణములును అగమములును జెప్పుచుండుటేగాని, వేదము యధికము జెప్పలేదని ఇంగ్లీషుజదివినపద్ధతిలో పరిశోధన జేయు వారుజెప్పుచున్నారు. శివుడు, విష్ణువు మొదలగు దేవతలను, పురాణములలో గొప్పగాజేసి విడిచిరని వారు జెప్పుచున్నారు. ఇటుల వారుజెప్పుటసరి, లేక, తప్పుయని జెప్పవారు లేరు. కాన, వారియొక్క యభిప్రాయము తీర్మానమగుచున్నవి. కనుకనీపక్షమునకు యాక్షేపణలేదనివారు తలచుకొనుచున్నారు. ఈయభిప్రాయము తప్పుయనినయెడల, దానిపై జేయు తీర్మానమున్ను తప్పెపోవును. వారుజెప్పునది తప్పుయని తలంచువారు మానముగాయుంటున్నారు. వేదముయొక్క జ్ఞానభాగము ఉపనిషత్తులు. ఆయుపనిషత్తులలో యాత్మయనియు, బ్రహ్మమనియు జెప్పబడియున్న దేగాని శివుడనియు, విష్ణువనియు జెప్పలేదు. కర్మకాండమందు జెప్పబడియున్నను, ఇంద్రుడు, వరుణుడు మొదలగు దేవతలవలె వారున్ను జెప్పబడియున్నారేగాని, వారుపరమాత్మయని జెప్పబడలేదనుచున్నారు. దేవతలసమూహమందు శివవిష్ణువులున్ను యున్నారని నొప్పుకొననానేగాని, వారిని పరమాత్మునిగానన్న తగదనుచున్నారు. బ్రహ్మసమాజము, ఆర్యసమాజము

యనునవి యిట్లు తలచుచునే శివునిన్ని విష్ణువునున్న విసర్జించిరి. ఆసమాజములునేర్పడి సుమారు 100 సంవత్సరములు గడిచినవి.

ముఖ్యమైన నుపనిషత్తులలో జగమును సృష్టించిన వస్తువు గురించి జెప్పనపుడు, ఆత్మయనియు, బ్రహ్మయనియు మాత్రమే చెప్పబడియున్నది. ఉపనిషత్తులు 108 అని చెప్పబడును. వాటిలో నొక్కొక్కదేవుని కొక్కొక్క యుపనిషత్తు ప్రత్యేకముగా యున్నది. అయితే వాటిని ప్రస్తుత కక్షి దారులొప్పుకొనరు.

మనయాచార్యులును 10 యుపనిషత్తులకే భాష్యము చేసి యున్నారు. ద్వైతమతమధ్వాచార్యులున్న యద్వైతమతమన యాచార్యులున్న 10 యుపనిషత్తులకు భాష్యముజేసియున్నారు. శ్రీరామానుజులు నుపనిషత్తులకు ప్రత్యేకముగా భాష్యముచేయ లేదు; ఇతర గ్రంథములలో 10 ముఖ్యమని యంగీకరించి యున్నారు. ఈశ, కేన, కథ, ప్రశ్న, మాండూక్య ముండక, తైత్తిరీయ, బృహదారణ్యక, ఛాందోగ్య, సుబాలయనుపది. మొదటియుపనిషత్తు యీశావాస్యమనబడును. ఈశయను శబ్ద మందులో మొదటిగావచ్చుటవలన యది యీశావాస్యమని జెప్ప బడుచున్నది. రెండో యుపనిషత్తు కేనము. ఆత్మయవరు, అది గుణమును గ్రహించినప్పుడు దానిపేరేమి, స్వరూపమేమి? రూప నామములేదనగా బ్రహ్మయని జెప్పనాను. అయితే యనుగ్రహోర్థము రూపము గ్రహించునపుడు దానిపేరేమి, రూపమేమి

యని కేనోపనిషత్తుజెప్ప ప్రారంభించి యొకకథను జెప్పియున్నది. కథయేమనగా నొకానొకకాలమందు దేవతలకున్న, యసురులకున్న యుద్ధమునడచెను. పరమాత్మ దేవతలకు సహాయముగా యుండిరి. దేవతలు జయముపొందిరి. పరమాత్మ వారికిసహాయము జేసినది వారికితెలియదు. జయము పొందినతోడనే దేవతలుగూడి తమయొక్క జయమును కొనియాడిరి. అప్పుడు వారు తమ్ము మెచ్చుకొనిరి. అహంభావమువలన యసురగుణమును వారుపొందుదురని భగవంతుడుతలచి వారలకు సద్బుద్ధి యంకురించుటకు, కొంతదూరములో నొక పెద్దస్వరూపముగా తామునిలిచిరి. దాని పాదము, శిఖయనునేదియు దేవతలకు జెలియలేదు.

అదియేదై నది వారికితెలియలేదు. ఆరూపమునకు యక్షమని పేరు. దేవతలలో శక్తియధికముగల యగ్నిని, నాయక్షునివద్దకు, వారుపడి, యదియేమని తెలుసుకొనిరమ్మనిజెప్పిరి. అగ్నిసమీపమునకు పోవుటకుముందు యాయక్షమేవారినిజూచి “ నీవెవ ” రనియడిగెను. “ నేనగ్నిని, నాకజాతవేదనుడని పేరుగలదు ” అని యగ్ని జెప్పిరి. “ నీయొక్కశక్తియేమి ”, అనియక్షమడిగెను. “ నేనుదేనినై ననుకాల్చి భస్మముచేసివిడుతు ” ననియగ్ని జెప్పిరి. “ అటులై తె దానిని దహించు ” మని యక్షముజెప్పి యొకతృణమును వారివైపునేసినది. తనయావచ్ఛక్తి నుపయోగపరచినను యగ్నికి నాతృణమునుదహించ శక్యముగాకపోయెను. దానిపై

వారు లజ్జపొంది దేవతులవద్దకు మరలివచ్చి జరిగినవిషయమును జెప్పిరి. దానిపై దేవతలు వాయువును యక్షునివద్దకంపిరి. వాయువును యక్షమడిగిన ప్రశ్నమునకు, తానుదేనినైనను, జగత్తునుగూడ యెత్తుకొని పోవగలుగునని వారుబదులుజెప్పిరి. ఒకతృణమును వారిముందు యక్షమువేసి దానిని యెత్తమనిజెప్పెను. వాయువు వల్ల సాధ్యముగాకపోయెను. వారును మరలిపోయిరి. అందుపై దేవరాజైన ఇంద్రుడేబోయెను. అప్పుడు యక్షము యంతర్ధానమాయెను. ఇంద్రుడు దానింగానక కలవరపడి యుండగా, “ఉమా, హైమవతి”, వానియెదుట దివ్యమంగళ స్వరూపినిగా తోచెను. జగన్మాతను దర్శనముజేసినతోడనే యహంభావము నిర్మూలమై ఇంద్రుడు నమస్కారముజేసి, యిచ్చటనొకరూపము నిలిచియుండనేయది యేమనియడిగెను. “మీరు చూచినదియే పరమాత్మ” యని తెలియజెప్పెనంబిక. సర్వజ్ఞుడైన నీశ్వరునితో యంబిక కలిసియున్నదని యాచార్యులిచ్చట వ్యాఖ్యానముజేసి యున్నారు. కేనోపనిషత్తున నీకథ జెప్పబడి యుండుటలో “హైమవతి” యను పదముపయోగింప బడియున్నందున హిమాచలతనయ యంబికయను పురాణకథను యీయుపనిషత్తు యాదరించుచున్నదనునది తెలియుచున్నది. పురాణములు వేదార్థమును దెలుపుచున్నవి. ప్రస్తుతకథను తెలుపుటకొక పురాణమున్నది. నేనుకాళహస్తికి పోయియున్నపుడు, గిరి ప్రదక్షిణమును

జేసుకొని వచ్చుచుండగా యర్థమార్గమందు యొక కొండనేక్కిన చచ్చట యొకవనమందుండు యొకశివలింగమును దర్శించవలెనని జెప్పిరి. ఆలింగము సహస్రలింగము. అందులోనుండు 1008 లింగములలో నొకటి తెల్లగానున్నది. దానిపేరు యక్షేశ్వరులు. ఇంద్రలింగమని యొకలింగమున్నది. ఆపురాణములో యక్షమున్నస్తలము, దేవతలు సమూహముగ కూడినస్తలము, మొదలగునవి యన్నియు జెప్పబడియున్నవి. దేవతలు జూచిన స్వరూపమే పరమేశ్వరుడని యంబికే వారికి జ్ఞానోపదేశము జేసినది గనుక కాళహస్తియందంబికకు జ్ఞానాంబికయని పేరేర్పడి యున్నది.

శివుడని, విష్ణువని, యంబికయని వేదముయొక్క జ్ఞానకాండ లో చెప్పబడియుండలేదనియు, పురాణములు సాధారణ దేవతలను గొప్పగాజేసి విడిచెననియు, జెప్పుచున్నవారు, కేనోపనిషత్తులో జెప్పబడినది గమనించి యధార్థమును దెలుసుకొనవలెను. ఒక వీద్యాంసుడు జెప్పియుండెనని నొకదానిని నమ్మకూడదు. గురుముఖముగా యధ్యయనముజేసి పఠించిన పెద్దలు పలువురుజెప్పునదే సరియని తీసుకోవలెను. సీమలో సర్ ఆలివర్ లాడ్జియను గొప్పవిజ్ఞాన పండితులు, గతించిపోయిన పిమ్మట గూడజీవమున్నదని జెప్పుచున్నారు. దానిని యితరవిజ్ఞాన పండితులొప్పుకొనలేదు.

అవ్వీధముగనే మనమున్ను యొకవిద్వాంసుడొకదానిని జెప్పుచున్నారని దానిని తీసుకొనకూడదు.

దీర్ఘముగా నవలోకించవలెను. పరబ్రహ్మమొకసమయమందు లక్ష్మీనమేతుడు, నొకసమయమందు యంబాసమేతులు, నొకసమయమందు సరస్వతీపమేతులని జెప్పబడియున్నది. వార్వతీయు పరమేశ్వరుడును పరబ్రహ్మము; లక్ష్మీయు విష్ణువును పరబ్రహ్మము; సరస్వతీ బ్రహ్మయును పరబ్రహ్మము. ఒక్కొక్క స్థలమందొక్కొక్క భావమధికముగా జెప్పబడియున్నది. తక్కినదిలేదని పెట్టుకొనకూడదు. ఒక దృష్టాంతము జెప్పుచున్నాను.

నీలకంఠదీక్షితులని మధురలో తిరుమలనాయనివద్ద మంత్రిగాయుండిరి. వారికాలములోనే, తిరుమలనాయని మంటపము కట్టబడినది. ఆరణికి సమీపమందున్న నడయపలము వారిస్వంత గ్రామము. తంజావూరిజిల్లాలోచదివి విద్వాంసుడై మధురలో నుద్యోగములో నుండిరి. వారొకశ్లోకమందు “ ఒక కావ్యము యొక్క యలంకారమును జూడగ, సరస్వతియొక్క బొక్కసము రిక్తమైయుండవలెనని తోచుచున్నది. అయితే సరస్వతియొక్క బొక్కసమునుజూడగా కొండలు గొండలుగానుండు రాసులలో కావ్యముయొక్క రసమొక చిన్నమాటయని తెలియుచున్న ” దని జెప్పియున్నారు. కావున నొకసందర్భములో నొకభాషము నధికముగా జెప్పియున్నందున, యూవల వేరులేదని తలంచుకొన

కూడను. ఈనీలకంఠదీక్షితులు “ తిరువితైయాడర్ ” పురాణమును సంస్కృతములో జేసియున్నారు. దానిని వారు యంకితముజేయునపుడు “ నాయొక్కయాత్మను నులయధ్వజ పాండ్య కుమార్తెయొక్క చరణములకు యర్పణము జేసివిడిచితిని. ఈ గ్రంథమును నిద్దరికిన్ని యర్పణము చేసివిడిచితిని ”. యనిజెప్పియున్నారు. కాళహస్తి జ్ఞానాంబమొదలుజేసి మధురమీనాక్షి వద్దకువచ్చి వేళినాము.

శ్లో॥ పశ్యేయమే కస్యకవేః కృతిఞ్చేత్

సారస్వతం కోశమవై మిరిక్తం ।

అంతః ప్రవిశ్యాయమవేక్షితశ్చేత్

గోణేప్రవిష్టా కవికోటిరేషా ॥

మలయధ్వజ పాండ్యకన్యకా చరణద్వంద నివేశితాత్మనా

శివయోః కవినేదమర్పితం శివలీలార్ణవ కావ్యమద్భుతం ॥

మన దేశమందు పుస్తకముల నర్పణము జేయుటకూడ స్వామికే జేయుచూవచ్చిరి. తోటవేయుట స్వామికే. అనేకులు కూర్చొని గ్రామ వృథామాటలాడు కొనుటకు వేయబడినది గాదు. ఈకాలపు పుద్ఘాన వనములోనుండు వృక్షములయందు పరిమళముగల పుష్పములులేవు, ఫలములున్న లేవు, స్వామికిని లేవు, మన పొట్టకునులేవు. మన దేశసంగీతమున్ను యీశ్వరార్పణమే. పద్యములెల్లను యీశ్వరునిపైననే శిల్పశాస్త్రజ్ఞానము

దేవళములుకట్టుటకే యుపయోగింపబడి యున్నది. ఇటువంటి జ్ఞానమునకెల్ల నివాసస్థలమైన జ్ఞానాంబిక యుపనిషత్తులలో దివ్య మంగళస్వరూపిణిగా ప్రకాశించుచున్నది. ఆమెను ధ్యానముజేసి యనుగ్రహము బొందడముగాక యని స్వాములవారు జెప్పివిర మించిరి.

— 0 —

౧౧. శక్త్యానుసార స్వల్పధర్మము.

మనధర్మమును పరిపాలించుటకు మనమతమందు రాజులు లేరు; కనుక జనులేశ్రద్ధను తీసుకొనవలెను; అయితే వారికి శక్తి లేదు. అయినప్పటికిని ధర్మములు ఓనించునట్లుగా మనము విడువ కూడదు. ఉన్న శక్తికొలది సాధ్యమగువరకు చేయవలెను. ఒక్కొక్కడున్న వానియొక్క జీవితకాలములో నొక్కధర్మమైన జేయ వలెను. కొద్దిగానై నను జేయవలెను. కోటిజనులట్లు జేసినయెడల ధర్మమునకు కొరతయేయుండదు. పురుషులొక్కొక్క రొక హుండిడబ్బాపెట్టి యందులో నిత్యము శానియోలేక శక్తికి తగినట్లేదోవేయుచూవచ్చిన యెడల 20 సంవత్సరములు గడవగా గొప్పధర్మము చేయనొను. స్త్రీలున్న నిత్యము కొద్దిగాబియ్య మో తేక వేరేదైననోవేయుచూ వచ్చిన యెడల నదియు పెరిగి పోవును. నేడు శుక్రవారమైనందున యిదిజెప్పవలెనని దలచినాను.

ధనికులుగానున్న వారు విశేషముగాజేయనీ, బీదవాడొక్కపై సయైనను ప్రత్యేకముగానుంచనీ. అప్పుడు మనమతస్థులగు రాజులు లేని కొరతయుండదు. వారివారికి యేదియుత్పన్నమని తోచుచున్నదో యాధర్మమును జేయసాను. అట్లుజేసినయెడల మన యంత్యకాలమందు మనస్సునం దానందముండును.

మనయాచార్యుల యాజ్ఞాప్రకారము, వచ్చినవారి కేదేనియుపదేశముజేయ బాధ్యత గలిగియున్నందున పదేపదేజెప్పుచున్నాను. నేనొకటి జెప్పుటకంటెను వారియొక్క వాక్కునే జెప్పుటనుత్తమము గనుండును. వారియొక్క వాక్కునేజెప్పినయెడ, వారుచెప్పినది విని నట్లుగానుండును. వారు రచించిన గ్రంథములెల్లను శ్రీరంగపు వాణీవిలాసము ద్రాక్షశాలచే “ శాంకర గ్రంథావళి ” యని నచ్చు పేయబడియున్నవి. వాటిలోనొకటి “ ప్రశ్నోత్తర రత్నమాలిక ”. ప్రశ్నయనగా యడుగుట, ఉత్తరమనగా సమాధానము, కనుక ప్రశ్నలున్ను సుత్తరములున్నాయగు రత్నమాలయనునది దానియర్థము. ఈమాలను కంఠములోధరించిన వాగెవరు యలంకారము పొందలేదుయను నొక శ్లోకమున్నది. రుద్రాక్షమాల, తులసిమాల మొదలైనవి కంఠమునకు పైన ధరించుకొనబడునవి. ఈమాలను కంఠములోపల ధరించుకొనవలెను, మనస్సులో స్థాపించవలెను. ఆప్రస్నోత్తరములు వరుసగా జెప్పుచున్నాను.

“ ప్రశ్నోత్తర రత్నమాల.”

శ్లో॥ కఃఖలునాలం క్రియతేదృష్టా • దృష్టార్థ సాధనపటేయాన్
అముయాకంఠః స్థితయా ప్రశ్నోత్తర రత్నమాలికయా॥ ౧.

తా॥ ఇహపరశ్రేయస్సను పొంద సామర్థ్యముండుయే వొకరు
యీప్రశ్నోత్తర మాలికను మనస్సన గ్రహించి దీనిచే
యలంకరింపబడలేదు ?

శ్లో॥ భగవన్ని-ముపాదే యంగురువచనం • హేయమపిచకిమకార్యం
కోగురురథిగతత్త్వః • శిష్యహితాయోధ్యతః సతతమ్॥ ౨.

ప్ర॥ ఓస్వామి ! గ్రహించతగినదేది ?

ఉ॥ గురువచనము.

ప్ర॥ వినర్జించవలసిన దేది ?

ఉ॥ అకార్యము.

ప్ర॥ గురు వెవ్వరు ?

ఉ॥ యదార్థమును దెలిసినవారు, తమ్మాశ్రయించిన శిష్యుల
క్షేమమును కోరువారు.

శ్లో॥ త్వరితః కింకర్తవ్యంవిదుషాం • సంసార సంతతిచ్ఛేదః ।

కింమోక్షతరోర్ఘ్విజం • సమ్యక్జ్ఞానం క్రియాసిద్ధమ్॥ ౩.

ప్ర॥ త్వరితముగా జేయవలసినదేది ?

ఉ॥ సంసారపరంపరను ఛేదించుట (చచ్చిజచ్చిపుట్టక మోక్ష
మును పొందుట).

ప్ర॥ మోక్షవృక్షమునకు బీజమేది ?

ఉ॥ ఉన్నదున్నట్లు తెలుసుకొని క్రియారూపున చూపుట.

శ్లో॥ కఃపథ్యతరోధర్మః • కఃశుచిరిహ యస్యమాన సంశుద్ధం ।
కఃపండితోవివేకీం • విషమవధీరణా గురుషు॥ ౪.

ప్ర॥ ఏది పథ్యము ? (హితమైనది)

ఉ॥ ధర్మము.

ప్ర॥ ఎవడు శుద్ధుడు ?

ఉ॥ ఎవనిమనస్సు శుద్ధముగానున్నదో వాడు.

ప్ర॥ ఎవడు పండితుడు ?

ఉ॥ వివేకీ (వివేకము గలిగినవాడు).

ప్ర॥ ఏది విషము ?

ఉ॥ పెద్దల వాక్యము నలక్ష్యముజేయుట.

శ్లో॥ కింసంసారేసారం బహుశోఽపి • విచించ్య మానమిదమేవ ।
కింమను జేష్విష్టతమం • స్వపరహితా యోద్యతంజన్మ॥ ౫.

ప్ర॥ సంసారమందు సారమేది ?

ఉ॥ తరుచుగాదీనిని తలచుకొను చుండుటే,

(సంసారమందు సారమేమని నాలోచించుచు యుండుట
వల్ల బంధమువీడి జననమును ఛేదించనాను.)

ప్ర|| మనుజులు కోరవలసినదేది ?

ఉ|| తాను, పరులు, యుభయుల క్షేమమునకుగాను నుప
యోగింపబడు జన్మము.

శ్లో|| మదిరేవ మోహజనకః కఃస్నేహః • కేచదస్య వోవిషయాః |
కాభనవల్లీ తృష్ణాః • కోవైరీ యస్తనుద్యోగః || ౬.

ప్ర|| కల్లువలె మైకము కలుగజేయనది యేది ?

ఉ|| అభిమానము. (ఆశ, స్నేహము)

ప్ర|| దొంగలెవరు ?

ఉ|| ఇంద్రియముల నీడుచుకొనిపోవు విషయములే.

ప్ర|| సంసార తీగయేది ?

ఉ|| ఆశయే.

ప్ర|| శత్రులెవరు ?

ఉ|| సోమరితనమే.

శ్లో|| కస్మాద్భయమి హమరణా • వన్ధాదిహ కోవిశిష్యతేరాగీ |
కశ్శూరో యోలనాలోచన • బాణైర్నచ వృథితః || ౭.

ప్ర|| ఎల్లరును భయపడునది యేది ?

ఉ|| మరణము.

ప్ర|| గుడ్డివానికన్నను గుడ్డివాడెవడు ?

ఉ|| ఆశగలిగిన వాడు.

ప్ర|| శూరుడెవడు ?

ఉ|| దుర్మార్గమందు మనస్సుపోకుండా నిగ్రహించువాడు.

శ్లో|| పాతుం కరణాంబలిభిః • కిమమృతమిహ యుజ్యతే సదుప
దేశః| కింగురుతాయామూలం • యదేతద ప్రార్థనంనామ|| ౮.

ప్ర|| చెవియను దోసిలితోత్రాగదగిన యమృతమేది ?

ఉ|| సాధువులయొక్క యుపదేశము. (రెండుచేతులను దొన్నె
వలె జోడించుట యంజలి, చెవిదొన్నెవలె వంగియుండుట
వల్ల నంజలియని జెప్పబడియున్నది.)

ప్ర|| గౌరవమునకు మూలమేది ?

ఉ|| ఒకరినేదైనను నడగకయుండుట.

శ్లో|| కింహానం స్త్రీచరితంకః • చతురోయోన ఖండితస్తేన |
కిందుఃఖమ సంతోషః • కింలాఘవ మధమతోయాళ్ళూ|| ౯.

ప్ర|| కొలుచుటకు శక్యముగాని దేది ?

ఉ|| స్త్రీలయొక్క నడత.

ప్ర|| సమర్థుడెవడు ?

ఉ|| స్త్రీలయొక్క నడతవల్ల వంచించబడనివాడు.

ప్ర|| దారిద్రమేది ?

ఉ|| అసంతుష్టి.

ప్ర|| సీచత్వ మేది ?

ఉ|| తక్కువవారిని యాచించుట.

శ్లో॥ కింజీవిత మనవద్యం కింజాడ్యం • పాఠతోఽప్య నభ్యాసః ।
కోజాగర్తి వివేకీ • కానిదా) మూఢ తా జంతోః ॥౧౦.

ప్ర॥ ఉత్తమమైన జీవనమేది ?

ఉ॥ నిర్దోషమైనది.

ప్ర॥ అవివేకమేది ?

ఉ॥ చక్కగా చదివినను యభ్యాసము లేకుండుట.

ప్ర॥ జాగ్రతగల వాడెవడు ?

ఉ॥ వివేకము గలవాడు.

ప్ర॥ గాఢ నిద్రయేది ?

ఉ॥ జీవులయొక్క మూఢత్వము.

శ్లో॥ నలినీదల గతజల వత్త రలంకిం • యశావ్వనం ధనంచాయుః ।
కథయపునః కేశశిసః • కిరణసమాః సజ్జనాపవ ॥ ౧౧.

ప్ర॥ తామరాకుపై నీటివలె నిలకడలేనివి యేవి ?

ఉ॥ యవ్వనము, ధనము, నాయువుయనునవి.

ప్ర॥ చంద్రకిరణమువలె నితరులకు హితము జేయువారెవరు ?

ఉ॥ ఉత్తములే.

శ్లో॥ కోనరకః పరవశతా • కింసాఖ్యం సర్వసంగవిరతిర్యా ।
కింసాధ్యం భూతహితం • ప్రియంచకిం సా)ణి నామనవః ॥ ౧౨.

ప్ర॥ నరకముయేది.

ఉ॥ పరులకు వశమైయుండుట.

ప్ర|| సౌఖ్యమేది ?

ఉ|| సర్వసంగ పరిత్యాగము.

ప్ర|| సాధించ తగినదియేది ?

ఉ|| జీవులకు హితము గూర్చుట.

ప్ర|| ప్రాణులకు ప్రിയమైనదేది ?

ఉ|| ప్రాణము.

శ్లో|| కోఽనర్థ ఫలోమానః † కానుఖదా సాధుజన్మైత్రీ |
సర్వవ్యసన వినాశేనో † దక్షః సర్వధాత్యాగీ || ౧౩.

ప్ర|| ఏది యనర్థము నిచ్చుచు ?

ఉ|| అహంభావము.

ప్ర|| యేదిసుఖము నిచ్చును ?

ఉ|| నత్సంగము అనగామంచిమనసుగల వారియొక్కస్నేహము.

ప్ర|| దుఃఖమును దొలిగించుటయందు యెవడుసమర్థుడు ?

ఉ|| ఒక్కటిన్నీ కోరక విడనాడినవాడు.

శ్లో|| కింమరణం మూర్ఖత్వం † కించానర్థం యదవసరేదత్తం |
అమరణా త్కింశల్యం † ప్రచ్ఛన్నం యత్కృతంపాపం || ౧౪

ప్ర|| మరణముకంటే మించినదేది ?

ఉ|| మూఢత్వము.

ప్ర|| విలువ లేనిదియేది ?

ఉ|| సమయమందు యిచ్చినది,

[ప్ర] చావుపర్యంతము పొడుచునదియేది ?

ఉ|| రహస్యముగా జేసినపాపము.

శ్లో|| కుత్రవిధేయో యతోద్ధీవిద్యా • భ్యాసే సహృదేదానె |

అవధీరణాక్వకార్యాఖి లపరయో • పితృరధనేషు || ౧౫.

[ప్ర] ఎందునుగురించి ప్రయత్నము జేయవలెను ?

ఉ|| నిద్యాభ్యాసము, దానముజేయుట, దేహారోగ్యమువీటికిగాను.

[ప్ర] అలక్ష్యము చేయవలసినది యేది ?

ఉ|| దుర్మార్గులు, పరులభార్య, పరులసొత్తు యనునవి.

శ్లో|| కాహర్షి శమను చిన్త్యాసంసారా • సారతాన తుప్రమదా |

కావ్రేయసీవిధేయా కరుణా • దీనేషుసజ్జనే మైత్రీ || ౧౬.

[ప్ర] రేయింబవలు తలంచవలసిన దేది ?

ఉ|| సంసారములో సారములేదనునది.

[ప్ర] ప్రేమించ వలసినదేది ?

ఉ|| దీనులయెడ కరుణ, సాధులయెడ స్నేహము.

శ్లో|| కణ్ణగతై రవ్యసుభిః • కస్యహ్య త్మానశక్యతే జేతుమ్ |

మూర్ఖస్య శక్తితస్యచ • విషాదినో వాకృతఘ్నస్య || ౧౭.

[ప్ర] ఎవనియొక్క యాత్మను మంచిమార్గమునకు తెచ్చుటకు

సాధ్యముకాదు ?

ఉ|| పోకిరివాండ్లు, నిత్యసందేహీ, యేడ్పుముఖమువాడు, విశ్వా

సములేనివాడు.

శ్లో॥ కఃసాధుః సద్వృత్తః • కమధమమాచక్షతే త్వసద్వృత్తమ్ |
కేనజితం జగదే తత్సత్యతి • తిక్షావతా పుంసా || ౧౮.

ప్ర॥ సాధు యెవరు ?

ఉ॥ మంచినడతగల వాడు.

ప్ర॥ యెవడధముడు ?

ఉ॥ చెడ్డ నడతగలవాడు.

ప్ర॥ జగము నెవరు జయించగలరు ?

ఉ॥ సత్యమున్నూ, వోర్పున్నూ నుండినయెడల యీజగత్తును
జయించగలరు.

శ్లో॥ కస్మైనవాం సిదేవాః • కుర్వంతిదయా ప్రధానాయ |
కస్మాదుద్వేగః స్యా • తస్సంసారాణ్యతః సుధియః ౧౯. ||

ప్ర॥ ఎవనిని దేవతులున్న వందనము జేయుచున్నారు ?

ఉ॥ దయగలిగిన వానిని.

ప్ర॥ దేనినిజూచి భీతిజెందవలెను.

ఉ॥ సంసారమను నరణ్యముజూచి భయపడవలెను.

శ్లో॥ కస్యవశే ప్రాణిగణః • సత్యప్రియ భాషిణోవినీతస్య |
కష్టస్థాతవ్యం న్యాయ్యేపథి • దృష్టా దృష్టలాభాఢ్యే || ౨౦.

ప్ర॥ జీవరాసులెవనికి వశమగుదురు ?

ఉ॥ సత్యము, ప్రియమైన వచనము గలిగిన నమ్మనకు.

ప్ర॥ చూడబడినవియు, చూడబడనివియు యగువస్తువులను పొందుటకు నిలువవలసినది యెచట ?

ఉ॥ న్యాయమార్గమందు.

శ్లో॥ కోఽన్ధో యోఽకార్యరతః కోబధిరోయో హితాని నశ్య
ణోతి॥ కోమూకోయఃకాలే ప్రియాణివక్తుం నశానాతి॥ ౨౦.

ప్ర॥ గుడ్డివాడెవడు ?

ఉ॥ చదివియుండినీ చెడుకార్యములు జేయువాడు.

ప్ర॥ చెవిటి వాడెవడు ?

ఉ॥ హితమును విననివాడు.

ప్ర॥ మూగవాడెవడు ?

ఉ॥ ఉచితమైనవార్తలను సరియగుకాలమందు జెప్పశక్తి లేనివాడు.

శ్లో॥ కిందాన మనాకాంక్షం కిం మిత్రం యోనివారయతిపాపాత్ ।
కోఽలంకారః శీలం కిం వాచాం మజ్జనంసత్యమ్ ॥ ౨౧.

ప్ర॥ దానమనునదియేది ?

ఉ॥ యాచించుటకు పూర్వమేయిచ్చుట.

ప్ర॥ స్నేహితుడెవరు ?

ఉ॥ పాపము జేయకుండ నడ్డుపరచువాడు.

ప్ర॥ అలంకారమేది ?

ఉ॥ శీలము.

ప్ర॥ వాక్కునకు యలంకారమేది ?

ఉ॥ సత్యము.

శ్లో॥ విద్యుద్విలసితచపలం కిం దుర్జనసంగతి ర్యువతయశ్చ ।
కులశీల నిష్ప్రకమ్పాః కే కలికాలేపి సజ్జనాపవ ॥ ౨౩.

ప్ర॥ మెరుపులీగెకాన్తివలె చంచలమైనవి యేవి ?

ఉ॥ దుర్జన సంగమును, స్త్రీలున్ను.

ప్ర॥ కలికాలమందును కులశీలములనుంచి చలించని వారెవరు ?

ఉ॥ సత్పురుషులు.

శ్లో॥ చింతామణిరివ దుర్లభమిహా కిం కథయామి తచ్చతుభద్రం ।
కింతద్వదంతి భూయోవిధూత తమసో విశేషేణ ॥ ౨౪.

శ్లో॥ దానం ప్రియవాక్సహితం జ్ఞానమగర్వం క్షమాన్వితం
శౌర్యమ్ । విత్తం త్యాగసమేతం దుర్లభమేతచ్చతు
భద్రమ్ ॥ ౨౫.

ప్ర॥ చింతామణివలె దుర్లభమైనదేది ? (పొంద శక్యముగానిది.)

ఉ॥ నాలుగు భద్రములు. (భద్రముగానుండునది భద్రము,
శుభము.)

నాలుగు భద్రములనగా :—(౧) ప్రియవాక్కుతో దానము,
(౨) గర్వములేని జ్ఞానము, (౩) క్షమతోకూడిన శౌర్యము,
(౪) త్యాగముతోగూడిన ధనము.

శ్లో॥ కింశోచ్యం కార్పణ్యం సతివిభవే కిం ప్రశస్తమా దాత్యమ్ ।
 కఃపూజ్యః విద్వద్భిః స్వభావతః సర్వదావి నీతోయః । ౨౬.

ప్ర॥ పరితాపము పడతగినదేది ?

ఉ॥ కార్పణ్యము. (లోభత్వము; తనకులేకుండగను, నితరులకు
 లేకుండగను, నిహమునకు లేకుండ, పరమునకు లేకుండ
 నిండుగానిలవజేసుకొని యుండుట.)

ప్ర॥ సౌకర్యములుండినపుడు యేది ప్రశస్తమైనది, పొగడబడునది?

ఉ॥ ఔదార్యము.

ప్ర॥ బుద్ధిగలవా రెవరిని పూజింతురు ?

ఉ॥ స్వభావముగనే నెల్లప్పుడు నమ్రతగలవానిని. (కార్యము
 నుద్దేశించి విషయము గలిగియుండుట స్వాభావిక వినయము
 గాదు.) కార్యమునుద్దేశించి వినయముగా నుండువాడు,
 యేతముకర్రకు సమానుడని యొక శ్లోకమున్నది. బొక్కెన
 నిండిన తోడనే యేతముకర్ర యొక్కపైకొన యాకాశ
 మందుండును. బొక్కెన వట్టిపోయిన తదుపరి పైకొనవంగి
 పోవును.

అవిధముగనే కార్యము నుద్దేశించి వినయముగానుండు
 వాడుజీవనము లేనపుడు తలనువంచును. జీవనము దొరికినయెడ
 తలనిక్కబడును.

శ్లో॥ కఃకుల కమలదినేశః సతిగుణ విభవేఽపియోనమః ।

కస్యవశేజగదే తత్ప్రియహిత వచనస్యధర్మ నిరతస్య ॥ ౨౭.

ప్ర॥ మనము పుట్టియున్న కులమను తామరపువ్వు యేసూర్యుని చూచినయెడల యానందముతో ప్రకాశించును ?

ఉ॥ గుణములు పరిపూర్ణముగ యున్నను, పరిపూర్ణమైన వినయముతో యున్నవానిని జూచినయెడల కులమను తామర ప్రకాశించును.

ప్ర॥ ఈప్రపంచమెవరికి వశమగును ?

ఉ॥ ప్రీతిగామాట్లాడుట నేర్చుకొని ధర్మముననుష్ఠించు వానికి ప్రపంచము వశమైపోవును.

(ప్రపంచమును వశ్యము జేసుకొనుటకు వినయము నవలంబించకూడదు. వినయముతోనుండిన యెడల, జగత్తుతానే వశబడి పోవును.)

శ్లో॥ విద్వన్మనోహరా కా సత్కవితా బోధవనితాచ ।

కనస్పృశతివిపత్తిః ప్రవృద్ధవచనా నువర్తినందాంతమ్ ॥ ౨౮.

ప్ర॥ విద్వాంసుల మనస్సనాకర్షించునది యేది ?

ఉ॥ మంచికవిత్వమును బుద్ధిగలస్త్రీయును.

ప్ర॥ విపత్తు యెవనినంటదు ?

ఉ॥ పెద్దలవాక్యము ననుసరించి నడచువానినీ, నడకువగలవానిని.

శ్లో॥ కస్మైస్పృహయతి కమలా త్వనలస చిత్తాయ నీతివృత్తాయ |
త్యజతిచకం సహసాద్విజగురు సురనిన్దాకరం చసాలస్యమ్ || ౨౯.

ప్ర॥ లక్ష్మీ యెవరిని యిట్టవడును ?

ఉ॥ శుద్ధచిత్త ముగలిగి నీతితప్పని నడతగలవానిని.

ప్ర॥ ఎట్టివానిని శీఘ్రముగావిడచి వేరగును ?

ఉ॥ బ్రాహ్మణుని, గురువును, దేవతలను నిందించుసోమరిని.

శ్లో॥ కుత్రవిధేయో వాసః సజ్జననికటేఽధవా కాశ్యామ్ |
కఃపరిహార్యోదేశః పిశునయుతో లుబ్ధభూపశ్చ || ౩౦.

ప్ర॥ వాసము చేయవలసినది యెచ్చట ?

ఉ॥ మంచివారియొక్క సమీపమందు లేక కాశీక్షేత్రమందు.

ప్ర॥ విడిచిపోవలసిన దేశమేది ?

ఉ॥ అల్పులగుప్రజలు, లోభియగురాజును, గలిగినదేశము.

శ్లో॥ కేనాశోచ్యః పుకషః ప్రాణతకలత్రేణ ధీరవిభవేన |
ఇహభవనే కః శోచ్యః సత్యపివిభవేనయో దాతా || ౩౧.

ప్ర॥ దేనిచేతమనుజుడు దుఃఖములేనివాడగును ?

ఉ॥ వినయముగల భార్యచేతను, స్థిరమగు నైశ్వర్యముచేతను.

ప్ర॥ ఈప్రపంచములో వ్యసనబడదగినవాడెవడు ?

ఉ॥ ధనమున్నప్పటికిన్నీ యివ్వనివాడు.

శ్లో॥ కింలఘుతాయామూలం ప్రాకృతపురుషేషు యాయాఞ్చ |
రామాదపికః శూరః స్మరశరనిహతోన యశ్చలతి || ౩౨.

[ప్ర] నీచత్వమునకు గారణమేది ?

ఉ|| నీచులను యాచించుట.

[ప్ర] శ్రీరామునికన్నను శూరుడెవడు ?

ఉ|| మన్మథ బాణములతో కొట్టబడినను స్వస్థితిలోనుండువాడు.

శ్లో|| కిమహర్నిశమనుచిన్ద్యం భగవచ్ఛరణం నసంసారః ।

చక్షుఃక్షున్తోఽవ్యథాః కేఘ్నర్యేనాస్తి కామనుజాః ॥ 33.

[ప్ర] అహోరాత్రము చింతించదగినది యేది ?

ఉ|| ఈశ్వరుని పాదారవిందములే. సంసారముకాదు.

[ప్ర] నేత్రములున్నను గుడ్డివాడెవరు ?

ఉ|| నాస్తి కులయిన మనుజులు.

శ్లో|| కఃపఙ్గురిహప్రథితో వ్రజతిచయో వార్థకేతీర్థమ్ ।

కిన్తీర్థమపిచముఖ్యం చిత్తమలం యన్నివర్తయతి ॥ 3౪.

[ప్ర] వికలాంగుడెవడు ?

ఉ|| ముదిరిన వయస్సులో తీర్థయాత్ర పోవుచున్నవాడు.

[ప్ర] ముఖ్యమగు తీర్థమేది ?

ఉ|| చిత్తమునందుండు మలమును నేదిపోగొట్టునో యదియే.

శ్లో|| కిన్స్మర్తవ్సం పురుషైర్హరినామసదాన యావనీభాషా ।

కోహినవాచ్యః సుధియాపర దోషశ్చాన్వృతం తద్వృత్ ॥ 3౫.

[ప్ర] మనుష్యులచే స్మరింపబడదగినది యేది ?

ఉ|| ఎల్లప్పుడును హరినామమే మ్లేచ్ఛభాషగాను.

ప్ర|| మంచిబుద్ధిగలవానిచేత జెప్పబడతగనిదియేది ?

ఉ|| ఇతరుల దోషము, అసత్యము.

శ్లో|| కింసంపాద్యం మనుజై ర్విద్యా విత్తంబటం యశః పుణ్యామ్ ।

కఃసవ్యగుణ వినాశేలోభః శత్రుశ్చకః కామః ॥ ౩౬.

ప్ర|| మనుజులచే సంపాదింపబడదగినదియేది ?

ఉ|| విద్య, ధనము, బలము, యశస్సు పుణ్యమనునివి.

ప్ర|| సకలగుణములను నాశనముజేయునదేది ?

ఉ|| లోభము కృపణత్వము.

ప్ర|| విరోధి యెవడు ?

ఉ|| కామము.

శ్లో|| కాచసభాపరిహార్యాహీనా యావృద్ధసచివేన ।

ఇహకుతావహితః స్యాన్మనుజః కిలరాజసేవాయామ్ ॥ ౩౭.

ప్ర|| వసభను విసర్జించవలెను ?

ఉ|| వయసుముదిరిన మంత్రులులేనిసభను.

ప్ర|| ఈప్రపంచమందు మనుజులు యేవిషయములో జాగ్రత్తతో నుండవలెను ?

ఉ|| రాజసేవ చేయుటయందు.

శ్లో|| ప్రాణాదపికోరమ్యః కులధర్మః సాధుసజ్లస్స ।

కాసంరక్ష్యా కీర్తిః పతివ్రతా నై జబుద్ధిశ్చ ॥ ౩౮.

ప్ర|| ప్రాణముకంటెను ప్రియమైనదేది ?

ఉ|| కులధర్మము సాధులయొక్క చేరికయున్ను.

ప్ర|| రక్షింపబడదగినది యేది ?

ఉ|| కీర్తియు, పాతివ్రత్యము, స్వబుద్ధియును.

శ్లో|| కాకల్పలతాలోకే సచ్ఛిష్యా యార్పితావిద్యా ।

కోఽక్షయవటవృక్షః స్యాద్విధి వత్సత్పాత్ర దత్తదానం
యత్ ॥ ౩౯.

ప్ర|| లోకములో కల్పలతవంటిదేది ?

ఉ|| సచ్ఛిష్యులకు నర్పణముజేయబడువిద్య (చదివిన ప్రతివాడు
న్న పూర్వదినములలో తానుపఠించినవిద్యను శిష్యులకు
బోధించవలసియుండెను. ఈదినములలో యల్. టీ., లుమా
త్ర)మే యది చేయుచున్నారు. ఇతరులు తాము పఠించిన
విద్యను కాలక్షేపమున కుపయోగించు చున్నారు.

ప్ర|| అక్షయవటవృక్షము పోలినదేది ?

ఉ|| విధిప్రకారము సత్పాత్రమునకై నివ్వబడుదానము.

శ్లో|| కింశక్రం సర్వేషాం యుక్తిర్మాతాచకా ధేనుః ।

కింన్ను బలం యద్ధైర్యం కోమృత్యుర్యదవ ధానరహి

తత్త్వమ్॥౪౦.

ప్ర|| ఏమాయుధమందరి హస్తమందున్నది ?

ఉ|| యుక్తి. (న్యాయపూర్వముగా, నిరూపణము జేయగలశక్తి.)

ప్ర|| ఎల్లరకు తల్లియెవరు ?

ఉ|| ఆవు. (తనబిడ్డకు పాలిచ్చి, యూరికెల్లను పాలిచ్చుతల్లి, ఆవు. దానినేమనము రక్షించవలను.)

ప్ర|| ఏది సైన్యము ?

ఉ|| ధైర్యము.

ప్ర|| ఏది మృత్యువు ?

ఉ|| ఏకాగ్రత లేకపోవుట.

శ్లో|| కుత్రవిషందుష్టజనే కిమిహశౌచం భవేదృణం సృణామ్ ।

కి మభయ మిహవై రాగ్యం భయమపి కిం విత్తమేవసర్వే
మాం ॥ ౪౧.

ప్ర|| విషమెచ్చట నున్నది ?

ఉ|| దుష్టజనులయందున్నది.

ప్ర|| మొదటితరగతి యశుచియేది ?

ఉ|| ఋణమే. (అప్పిచ్చినవానికి మనుజులుకనబడక దాగినట్లు మరొక దేనికిన్ని దాగుటలేదు. అశుచిస్థితిలో దేవాలయము నకు పోకూడదు, సభకుపోకూడదు, ఋణస్తుడున్న నటులనే పోనేరదు.)

ప్ర|| అభయమేది ? (భయము జెందనిస్థితి.)

ఉ|| వై రాగ్యము. (ఆశనువిడిచినయెడల నదియేభయము.)

ప్ర॥ ఏదిభయము ?

ఉ॥ ధనమే.

శ్లో॥ కాదుర్ల భానరాణాం హరిభక్తిః పాతకంచ కిం హింసా ।

కోహిభగవత్ప్రియః స్యాద్యోఽన్యం నోద్వేజయే దను

ద్విగ్నః ॥ ౪౨.

ప్ర॥ నరులకు దుర్లభమైనదేది ?

ఉ॥ హరిభక్తి.

ప్ర॥ ఏదిపాతకము ?

ఉ॥ హింసించుట.

ప్ర॥ భగవంతునకు నెవరియొక పరమప్రియము ?

ఉ॥ తానున్న మనస్సనందు యుపద్రవము చెందక, యితరుల కున్న యుపద్రవము కలిగించ తలంచని వానియొకల.

శ్లో॥ కస్మాస్మిద్ధిస్తపసోబుద్ధిః క్వను భూసురే కుతోబుద్ధిః ।

వృద్ధోపసేవయాకే వృద్ధాయే ధర్మతత్త్వజ్ఞాః ॥ ౪౩.

ప్ర॥ దేనిచేత కార్యసిద్ధి కలుగుచున్నది ?

ఉ॥ తపస్సవల్ల. (ఏకాగ్రచిత్తుడై నొకకార్యమందు తలంపు నుంచుట.)

ప్ర॥ తపస్సదేనివలన కలుగుచున్నది ?

ఉ॥ బుద్ధివలన.

ప్ర॥ బుద్ధి యెచ్చుటన్నది ?

ఉ॥ బ్రాహ్మణుని యందు.

ప్ర॥ నిజమైన బుద్ధియేది ?

ఉ॥ పెద్దలనాశ్రయించి శుశ్రూషచేసి పొందుబుద్ధి.

ప్ర॥ పెద్దలెవరు ?

ఉ॥ ధర్మతత్త్వములను తెలిసినవారు. (వారు వయస్సనందు చిన్నవారైనను పెద్దలే.)

శ్లో॥ సంభావితస్యమరణా దధికం కిం దుర్యశోభవతి ।

లోకేనుభవవేత్తో ధనవాన్ధనమపిచ కిం యతశ్చేష్టమ్ ॥ ౪౪.

ప్ర॥ కీర్తివంతునకు మరణముకంటెను యేదిపెద్దది ?

ఉ॥ అపకీర్తి.

ప్ర॥ ఎవడుసుఖి ?

ఉ॥ ధనవంతుడు.

ప్ర॥ ధనమనునది యేది ?

ఉ॥ దేనిచేయిష్టసిద్ధికలుగునో నదియేధనము.

శ్లో॥ సర్వసుఖానాం బీజం కిం పుణ్యం దుఃఖమపికుతః పాపాత్ ।

కస్యైశ్వర్యం యః కిలశంకరమారాధయేద్భక్త్యా ॥ ౪౫.

ప్ర॥ అన్నిసుఖములకు మూలమేది ?

ఉ॥ పుణ్యము.

ప్ర॥ దుఃఖములకు మూలమేది ?

ఉ॥ పాపము.

ప్ర॥ ఐశ్వర్యమెవరికి కలుగును ?

ఉ॥ ఈశ్వరునిభక్తితో నారాధించువానికి.

శ్లో॥ కోవర్ధతే విసీతః కోవాహీయేత యో దృప్తః ।

కోనప్రత్యేతవ్యో బ్రూతేయశ్చాన్వతం శశ్వత్ ॥ ౪౬.

ప్ర॥ ఎవడు వృద్ధిలోకిరాగలడు ?

ఉ॥ వినయముగలవాడు.

ప్ర॥ ఎవడు నష్టము పొందును ?

ఉ॥ గర్వముగలవాడు.

ప్ర॥ ఎవనిని నమ్మకూడదు.

ఉ॥ ఎల్లప్పుడు యబద్ధము పలుకువానిని.

శ్లో॥ కుత్రాన్వతేఽప్యపాపం మంచోచ్చక్తం ధర్మరక్షార్థమ్ ।

కోధర్మోఽభిమతోయః శిష్టానాం నిజకులీనానామ్ ॥ ౪౭.

ప్ర॥ అబద్ధముమాట్లాడుట యేసమయమందు పాపముగానేరదు ?

ఉ॥ ధర్మమును రక్షించుటకు చెప్పబడ్డయబద్ధము పాపముగాదు.

ప్ర॥ ఏదిధర్మము.

ఉ॥ మనవంశములో పుట్టిన పెద్దలలో న్నానానుష్ఠానముగల వారు యనుష్ఠించినధర్మమే మనకుధర్మము.

శ్లో॥ సాధుబలం కిం దైవం కస్మాధుః సర్వదాతుష్టః ।

దైవంకిం యత్సుకృతం కస్సుకృతీశ్లాఘ్యు తేచయః సద్భిః॥ ౪౮.

ప్ర॥ సాధువునకు బలమెవరు ?

ఉ॥ దైవము.

ప్ర॥ సాధువు యెవరు ?

ఉ॥ ఎల్లప్పుడును సత్తుష్టితోనుండువాడు. దుఃఖిగాడు.

ప్ర॥ దైవమేది ?

ఉ॥ నీవుచేసిన మంచికార్యమే.

ప్ర॥ సుకృతము జేసినవాడెవరు ?

ఉ॥ మంచివారివల్ల శ్లాఘింపబడువాడు.

శ్లో॥ గృహమేధినశ్చమిత్రం కిం భార్యా కో గృహీచ యోయజ తే ।

కో యజ్ఞోయః శ్రుత్యావిహితశ్చేయస్కరో నృణాం॥౪౯.

ప్ర॥ గృహస్థాశ్రమమందు మిత్రుడెవడు ?

ఉ॥ భార్య.

ప్ర॥ గృహస్థుడెవడు ?

ఉ॥ యజ్ఞములను జేయువాడు.

ప్ర॥ యజ్ఞమనునది యేది ?

ఉ॥ చేయబడవలసినదని, వేదమువల్ల నేది విధింపబడి, మనకు శ్చేయస్సు యిచ్చుచున్నదో, నదియే.

- శ్లో॥ కస్య క్రియాహిసఫలా యః పునరాచారవాణ్శిష్టః ।
కఃశిష్టో యోవేదప్రమాణవా నోక్తహతః క్రియాభ్రష్టః॥౫౦.
- ప్ర॥ కర్మానుష్ఠానము లెవనికి ఫలించును ?
- ఉ॥ ఆచారముగలవాడు గాను, శిష్టుడుగానువుంటూ వేదమందు పరమనమ్మకము గలవానికి ఫలించును ?
- ప్ర॥ ఎవడు జీవించియుండియు మరణించినవాడు ?
- ఉ॥ కర్మములను జేయనివాడు.
- శ్లో॥ కో ధన్యః సన్యాసీ కో మాన్యః పండితః సాధుః ।
కఃసేవ్యో యోదాతా కోదాతా యోర్థితృప్తి మాతను తే॥౫౧.
- ప్ర॥ ఎవడు ధన్యుడు ?
- ఉ॥ సన్యాసి.
- ప్ర॥ ఎవడు పూజింపబడువాడు ?
- ఉ॥ పండితుడు. (చదివి, సాధువుగానుండువాడు.)
- ప్ర॥ ఎవరిని సేవించవలెను ?
- ఉ॥ దాతను.
- ప్ర॥ దాతయెవరు ?
- ఉ॥ యాచకునకు తృప్తి గలుగజేయువాడు.
- శ్లో॥ కిం భాగ్యం దేహవతా మారోగ్యం కః ఫలీ కృషిక్యత్ ।
కస్యనపాపం జపతః కః పూర్ణోయః ప్రజావాన్స్యత్ ॥ ౫౨.

ప్ర॥ గొప్ప భాగ్యమేది ?

ఉ॥ ఆరోగ్యము.

ప్ర॥ ఫలము యెవనికి దొరుకును ?

ఉ॥ ప్రయత్నించువానికి.

ప్ర॥ పాపము యెవరికిరాదు ?

ఉ॥ ఎల్లప్పుడు జపించువానికి.

ప్ర॥ పూర్ణుడెవడు ?

ఉ॥ సత్సంతానము గలవాడు.

శ్లో॥ కిం దుష్కరం నరాణాం యస్మిన్సోనిగ్రహః సతతమ్ ।

కో బ్రహ్మచర్యవా న్స్యాద్యశాస్త్రలితోర్ధ్వరేతస్కః ॥ ౫౩.

ప్ర॥ చేయుటకు కష్టమైనదేది ?

ఉ॥ మనస్సను నిరోధించి బంధించుటయే.

ప్ర॥ ఎవడు సరియగు బ్రహ్మచారి.

ఉ॥ ఊర్ధ్వరేతస్సగతవాడు.

శ్లో॥ కాచ పరదేవతోక్తా చిచ్ఛక్తిః కోజగద్భర్తా ।

సూర్యః సర్వేషాం కో జీవనహేతుః సపర్జన్యః ॥ ౫౪.

ప్ర॥ పరదేవత యెవరు ?

ఉ॥ జ్ఞానరూపమైన సంబిక్.

ప్ర॥ జగమునకు భర్తయెవరు ?

ఉ॥ సూర్యుడు. (అన్నమునిచ్చువాడు.)

ప్ర|| జీవనమునకు కారణమేది ?

ఉ|| వర్షము.

శ్లో|| కశ్యురో యోభీతత్రాత్రా త్రాత్రాచ కః సగురుః |

కోహి జగద్గురురుక్తః శంభుజ్ఞానం కుతః శివాదేవ || ౫౫.

ప్ర|| శూరుడెవడు ?

ఉ|| భయము జెందినవానిని రక్షించువాడు.

ప్ర|| రక్షించువాడెవడు ?

ఉ|| సద్గురువు.

ప్ర|| జగద్గురువు యెవరు ?

ఉ|| శంభువు.

ప్ర|| జ్ఞానము నెచ్చటనుండి గలుగును ?

ఉ|| వారివద్దనుండియే.

శ్లో|| ముక్తిం లభేతకస్మా న్ముకుండభక్తే ర్ముకుండః కః |

య స్తారయేదవిద్యాం కాచావిద్యా యదాత్మనోఽ

స్ఫూర్తిః || ౫౬.

ప్ర|| మోక్షము దేనివలన గలుగును ?

ఉ|| ముకుందుని భక్తివలన.

ప్ర|| ముకుందుడెవరు ?

ఉ|| అవిద్యను దాటింపజేయువాడు.

ప్ర॥ అవిద్య యేది ?

ఉ॥ ఆత్మను మరుగుపఱచునది.

శ్లో॥ కస్యనశోకోయః స్యాదకోధః కిం సుఖం తుష్టిః ।

కోరాజా రంజనకృత్ కశ్చశ్వా నీచసేవకోయః స్యాత్ ॥ ౫౭.

ప్ర॥ ఎవరికి దుఃఖములేదు ?

ఉ॥ కోపములేనివానికి.

ప్ర॥ సుఖమేది ?

ఉ॥ ఆంతరంగిక ఆనందము. (పళ్లు యిగిలించుటకాదు.)

ప్ర॥ రాజెవరు ?

ఉ॥ వీనికి పోలినవాడులేడని జెప్పబడువాడు.

ప్ర॥ శుశకమెవరు ?

ఉ॥ నీచస్వభావముగల వానిపద్ద నేవజేయు దౌర్భాగ్యము గల వాడు.

శ్లో॥ కోమాయీపరమేశః కణ్డ్రజాలాయ తే ప్రపంచోఽయమ్ ।

కఃస్వప్ననిభో జాగ్రద్వ్యవహారః సత్యమపిచకిం బ్రహ్మ ॥ ౫౮.

ప్ర॥ మాయను నిగ్రహించి పరిసాలించువాడెవరు ?

ఉ॥ పరమేశ్వరుడు.

ప్ర॥ ఇంద్రజాలమేది ?

ఉ॥ ప్రపంచమే.

[ప్ర] స్వప్న మువంటిదేది ?

ఉ|| జాగ్రదవస్థలోనుండు వ్యవహారము.

[ప్ర] సత్యమేది ?

ఉ|| పరబ్రహ్మము.

శ్లో|| కిం మిథ్యా యద్విద్వా నాన్యం తుచ్ఛంతు శశవిషాణాది ।
కాచానిర్వచనీయా మాయా కిం కల్పితం ద్వైతమ్ ॥ ౫౯.

[ప్ర] జ్ఞానమువలన నాశనమగునది యేది ?

ఉ|| మిథ్య. (అబద్ధము.)

[ప్ర] ఏదితుచ్ఛము ?

ఉ|| కుండేటికొమ్ము మొదలగునవి.

[ప్ర] నిజమని యబద్ధమని జెప్పుటకు వీలుకానిదియేది ?

ఉ|| మాయ.

[ప్ర] దానివలన గలిగింపబడునది యేది ?

ఉ|| ద్వైతము.

శ్లో|| కిం పారమార్థికం స్యాదద్వైతం చాజ్ఞతా కుతోఽనాది ।।
వపుషశ్చపోషకం కిం ప్రారబ్ధం చాశ్నదాయి కిం చాయుః॥౬౦.

[ప్ర] ఏది పారమార్థికము ?

ఉ|| అద్వైతము.

[ప్ర] అజ్ఞానము దేనివలన గలుగుచున్నది ?

ఉ|| దానికి ఆదిలేదు.

ప్ర॥ దేహానికి పోషణమిచ్చునదేది ?

ఉ॥ ప్రాణము.

ప్ర॥ అన్నము నిచ్చునదేది ?

ఉ॥ ఆయుస్సు.

శ్లో॥ ణో బ్రాహ్మణై రుపాస్యో గాయత్స్విరాగ్నిగోచరశంభుః |
గాయత్ర్యామాదిత్యే చాగ్నా శంభౌచకిం నుతత్త్వమ్॥౬౧.

ప్ర॥ బ్రాహ్మణులెవరిని యుపాసించవలెను ?

ఉ॥ గాయత్రీ, సూర్యమండలము, అగ్ని, వీటిలో గోచరమగు
చుండు శంభుని.

శ్లో॥ ప్రత్యక్షదేవతా కామాతా పూజ్యోగురుశ్చ కస్తాతః |
కస్సర్వదేవతాత్మా విద్యాకర్మాన్వితో విప్రః ॥౬౨.

ప్ర॥ ప్రత్యక్షదేవత యెవరు ?

ఉ॥ తల్లి.

ప్ర॥ పూజింపవలసిన గురువెవరు ?

ఉ॥ తండ్రి.

ప్ర॥ సకల దేవతాస్వరూపి యెవరు ?

ఉ॥ జ్ఞానకర్మసిద్ధిగల బ్రాహ్మణుడు.

శ్లో॥ కశ్చకులక్షయహేతుః సంతాపః సజ్జనేషు యోఽకారి |

కేపామమోఘవచనం యేచపునః సత్యమాసశమశీలాః॥ ౬౩.

ప్ర|| కులనాశమునకు కారణమేది ?

ఉ|| సాధుజనులహృదయమందు తాపముగలుగజేయు కార్యము.

ప్ర|| ఎవరియొక్క వాక్కుఫలించును ?

ఉ|| సత్యవ్రతము, మానవ్రతము, క్షమ యివియన్ని గలిగిన వారివాక్కు.

శ్లో|| కిం జన్మవిషయసజ్ఞః కిముత్తరం జన్మ పుత్రః స్యాత్ |

కోఽపరిహారోమృత్యుః కుత్రపదం విన్యసేచ్ఛద్భక్తుకృతే||౬౪.

ప్ర|| జన్మమునకు కారణమేది ?

ఉ|| విషయమందు పట్టు.

ప్ర|| ఉత్తర జన్మయేది ?

ఉ|| పుత్రుడు.

ప్ర|| పరిహరించుటకు వీలులేనిదేది ?

ఉ|| యముడు.

ప్ర|| పాదము యెచ్చట పెట్టవలెను ?

ఉ|| చూపుచే పరిశుద్ధముచేయబడిన చోటుయందు. (ప్రాణులకు హింసకలుగునట్లు పాదము పెట్టకూడదు.)

శ్లో|| పాత్రం కిమన్న దానేక్షుధితం కోఽచ్యోహి భగవదవతాతః |
కశ్చభగవాన్ మహేశః శంకర నారాయణాత్మకైః || ౬౫.

ప్ర|| అన్నదానమునకు పాత్రడెవడు ?

ఉ|| ఆకలిగలవాడు.

ప్ర|| ఎవరిని యర్పించవలెను ?

ఉ|| భగవంతుని యవతారమును.

ప|| భగవంతుడెవరు ?

ఉ|| శంకరుడు, నారాయణుడుయగు నొక్కటేమూర్తి.

శ్లో|| ఫలమపి భగవద్భక్తేః కిం తల్లోక స్వరూపసాక్షాత్పమ్ |

మోక్షశ్చకో హ్యవిద్యాస్తమయః కఃసర్వవేదభూ రథ

హోమ్ || ౬౬.

ప్ర|| భగవద్భక్తికి ఫలమేది ?

ఉ|| వానియొక్క లోకసాక్షాత్కారము.

ప్ర|| మోక్షమేది ?

ఉ|| అవిద్యను నిర్మూలించుట.

ప్ర|| సకలవేదములకు యుత్పత్తియున్ను, లయమున్ను, యేది ?

ఉ|| ఓమ్.

శ్లో|| ఇత్యేషాకణ్ఠస్థా ప్రశోత్తరరత్నమాలికా యేషామ్ |

తేముక్తాభరణా ఇవవిమలాశ్చా భాన్తి సత్సమాజేషు || ౬౭.

ఈప్రశోత్తర రత్నమాలను మనస్సన ధరించినవారు, ముక్తాభరణముబోలి సజ్జనులు నిండియుండు సభలలో, ప్రకాశించుదురు.

ప్రశోత్తర రత్నమాలలో 67 శ్లోకములున్నవి. 65 మాత్రము మనయాచార్యులు జేసినట్లు నేనుతలంచుచున్నాను.

“ ఓం ” యని 66వ శ్లోకమందు జెప్పియుండుటచే వారు పూర్తి చేసిరి. ఆదిశ్లోకమున్నూ, అంత్యశ్లోకమున్నూ నేరుగా నెవరివల్లనో భక్తిచే చేర్పబడి యుండవలెను. మన యాచార్యులు రచించిన గ్రంథములలో కెల్లను నిదియే లఘువైనది. సంస్కృతము నేర్చుకొనుపిల్లలకును నుపయోగబడతగినదని శ్రీస్వాములవారు జెప్పిరి.

—(0)—

౧౨. న గ ర ము , ఆ స్తి క్య ము .

నేను వూరువూరు సంచరించుచు వచ్చుటలో నొక్కొక కట్టడములో నివసింపజేయుచున్నారు. పూరియిండ్లలోను నివసించుటయు యుండును. కొన్నిస్థలములలో పొగవిశేషముగా నుండును. స్వామికి నైవేద్యము సమీపమందు పెట్టవలసియుండుటచే పూజ జేయునప్పుడు పొగ విశేషముగా నుండును. దీనినుంచి తప్పించుకొనుటకు యనుభవములో నొకమార్గము కనిపెట్టితిని. పొయ్యిప్రక్కన పడుకొనినయెడల నచట పొగయుండదు. చోరులు విశేషముగా నుండు గ్రామమందు నివసించినయెడల మనకు చోరుల భయముండదు. ఏది యుపద్రవమో దానిసమీపమునకు పోయినయెడల యుపద్రవముండదు.

పట్టణము గొప్ప నరకవాసమని గ్రామములో నుండువారు జెప్పుటగలదు. పట్టణమందు వేదములేదు, స్నానములేదు, ఆచారములేదని యనెదరు. అయినను నాస్తిక్యము చవుకయని జెప్పబడు పట్టణములో, ప్రవేశించి చూచినయెడల యాస్తిక్యము చవుకగాయున్నది. గ్రామములలోనే ప్రస్తుతము స్నానసంధ్యా వందనములులేవు. ఉదయము ౮ ఘంటలకు స్నానఘట్టములలో కూర్చొని పండ్లుతోమి యెచ్చటనూ వ్రుమ్మివేయుచున్నారు. చీట్లాడుట బలమైపోయినది. పొగాకు నుపయోగపర్చని గ్రామములేదు. వారికి కుటుంబకార్యములేదు, వైదీకములేదు. ఇచ్చట యెల్లరకు కార్యముండబట్టి సోమరితనములేదు. పట్టణములో బంధింపబడితిమియను తలంపుతో, స్నానము, సంధ్యచేయుటకు స్వల్పముగనైన నధ్యయనము జేయుటకున్న యభిలాషగలదు. ఇచ్చట బాలురు యాచార్యుల స్తోత్రములనుజెప్పినది జక్కగా నుండెను. పూర్వకాలమందుదయము, 5 ఘంటలకులేచి “ చంద్రశేఖరాష్టకము ” “ గోవిందాష్టకము ” మొదలైనవి పఠించుదురని వినియున్నాను. “ చంద్రశేఖరాష్టకము ” బాలురు జెప్పగనేడేవింటిని. బాలురు యానందముగా జెప్పనటుల మన యాచార్యులు స్తోత్రములను రచించిన శృంగారము తెలియవచ్చెను. వేదాధ్యయనమున్ను జక్కగానుండెను. పట్టణమందు వీటిన్లను

వ్రత్యక్షముగాజూచినతదుపరి సంతోషముగాయున్నది. రేవుమాపు బస్సునుచు బస్సులు పరుగెత్తుచుండు తరుణమున యిట్లుండుట సంతోషము.

ఈదేవాలయ (చెన్నపట్టణమందలి పగడపువర్తకుల వీధి లోని శ్రీకాళహస్తీశ్వర దేవాలయ) ధర్మకర్తయైన శెట్టి గారు మిక్కిలి వృద్ధులు. పూర్ణభక్తిగలవారు. నావద్ద యనేకులు తమయొక్క కుటుంబకొఱతలను జెప్పకొందురు. వారు యటుల జేయలేదు. శివరాత్రి యుత్సవమునకు సహాయము జేయమని మీకెల్లరకును జెప్పమనియే వేడుకొనిరి. ఇట్టివారివల్లనేయాస్తిక్య మింకను జీవించియున్నది. వారివల్లనేధర్మము, యింకను నడిపింప బడుచున్నది. ఇట్టివారు యిద్దరుగాని యొకరుగాని యుండినచో, ధర్మము యర్థప్రాణముతోయున్నను వృద్ధియైపోవును.

ఈజ్ఞానాంబికా దేవాలయము నిర్ధనదేవాలయము. బీదస్థితి గల స్థళముననే, కార్యములు జక్కగానడుచుచున్నవి యనుటకు నీదేవాలయ ముదాహరణము.

తంజావూరుజిల్లా జలమయమైనది. కాలువలవెంబడి వచ్చు జలమును పొలములకు పారుదలజేయుటకు, కాలితో జలమునడ్డ గించినచోచాలును. నేలంమొదలగు జిల్లాలలో జలము జూచుట దుర్లభము. ఏతమువేసి పారుదలచేయవలెను. అటువంటిశ్రమలేని తంజావూరు జిల్లాలో ముఖ్యముగా పన్నులేని సర్వమాన్య

గ్రామములో సోమరితనము ప్రబలి దారిద్ర్యము పాదుకొని పోయెను. సెట్టినాడులో “ ఊరణి ” యని తటాకమునకు పేరు. మెట్లు కట్టియుందురు. చుట్టనుదీపములు బెట్టియుందురు. అయితే తటాకములో నీరుండదు. మార్వాడీల దేశమగు మార్వాడులో నున్న జలములేదు. ఈ రెండునాడులలో నైశ్వర్యము యధేచ్ఛగా యున్నది. నాడులు సారవంతమైనవికానందుననే “ పముద్రయానముజేసి ద్రవ్యమును సేకరించు ” మనినటుల నాదేశపు ప్రజలు ప్రయాసగలవారుగా యుండుటే దానికి కారణము. జలమయము, భూసారముయుండు దేశములలో నైశ్వర్యము శూన్యము. అటులనే శిష్టాచారము చవకగాయుండి యున్న గ్రామములలో నిష్పడేమియులేదు. నాస్తికపట్టణమందు కర్మానుష్ఠానముగలదు. అయితే యిదిచాలదు. ఈపెద్దపట్టణములో కొందరధ్యయనము జేయుటజాలదు. పట్టణమందెల్లడలను జేయునట్లు జేయవలెను. ధర్మకర్త సెట్టిగారు మంచివారని తోచుచున్నది. వారికి తోడ్పడి దేవాలయపు కార్యములు ఒక్కగా నెరవేరునట్లు జేయవలెను. ఎల్లరును నధ్యయనము జేయవలెను. ఆచార్యుల స్తోత్రములను పఠించవలెను. దేవాలయములు ఒక్కగానడుచునట్లు జేయవలెను. అందరు క్షేమముగానుండవలెను.

౧౩. “ మ న మే ల నమస్కరించు చున్నాము. ”

మనము మనుజులము; ఇతరానేకప్రాణులున్నవి. అవి యెల్లను యడ్డముగా పెరిగియున్నవి. మనుష్యులు మాత్రము పూర్వముగా పెరిగియున్నారు. మనుజుడు ఊర్ధ్వదృష్టి కలిగియుండ వలెననియే యీశ్వరుని యుద్దేశ్యము. మనుజునికి క్రింద కీటకము వలకును వివిధసృష్ట్యలుగలవు. ప్రాకెడు ప్రాణులు, యగిరెడు ప్రాణులు, నడచు ప్రాణులుయగు నెల్లను నడ్డముగనే పెరిగి యున్నవి. ఇవిధముగామనుజునికి క్రింద పలుజీవ వర్గములున్నట్లు, మనుజునికిపైనను యనేక జీవవర్గములున్నవని మనశాస్త్రములు జెప్పుచున్నవి. మనుజునికి క్రిందికి పోనుపోను జ్ఞానముకొఱతపడును. మనుజునికి పైతరగతులుగానుండు జాతులను జూచి మనుజుని క్రిమి సమముగా భావించ వలెను. మెట్లు మెట్లుగానుండు నాయాజాతుల జ్ఞానముపెరిగి సంపూర్ణజ్ఞానము చతుర్ముఖుని యెడయున్నది. మనము మిక్కిలిశ్లాఘించు మనశరీరముయొక్క యవయవములు నిరసించదగినవిగాయున్నవి. రక్తము, మాంసము, ఎముక, చర్మము మొదలైనవెల్లను నట్టివే. అయితే యవియెల్లను గలిసి యేర్పడుశరీరము జ్ఞానమునకు నిలయముగానున్నది. కనుక వాటికి దోషమేర్పడినయెడల చికిత్సచేసి సంరక్షించవలసియున్నది.

మహావికారమైన మాంసాదులనుజేర్చి జేయబడిన దేహమండే జ్ఞానముండగా, స్థూలముగాని శరీరముగలజాతులు మనకన్న నధిక జ్ఞానముగల వారుగానుండి తీరవలెను. మనయొక్క జ్ఞానమును క్రమి కనుగొననేరదు. అవ్విధముగనే మనకుపైనుండు జాతుల యొక్క జ్ఞానమును మనము కనుగొనలేము. కిన్నెరలు, కింపురు షులు, నురగలు, నాగులు, యక్షులు, సిద్ధులు, కర్మదేవతలు, దేవతలుయను యనేకజాతులున్నవి. మనయొక్క దేహమువలె యాభాసముగాని శరీరము వారికియున్నది. ఒకపుష్పము ముటిగి పోయినచో యది దుర్గంధమిచ్చును. ముఱగనియెడల సుగంధ మిచ్చును. మంటిలో మంచిగుణమున్నది. చెడుగును యున్నది. దానిలోనుంచి వెడలువాటిలోనున్న రెండునుగలవు. మనయొక్క దేహము ప్రకృతిని యాధారముగా గలిగినందున దానిలోమంచి యు చెడుగునుగలవు. దేవశరీరములను వైష్ణవులు యపాకృత శరీరములందురు. అనగా ప్రకృతి (మన్న) సంబంధములేనివి. మనము దేవశరీరములను దివ్యశరీరములనుచున్నాము. అపాకృతములేక, దివ్యశరీరముగల దేవగుణములలో జ్ఞానము తీక్షణము గాయున్నది. వారిలో ప్రమదగుణములను నొకశాఖగలదు. వారు కైలాసములో పార్వతీపరమేశ్వరుల సన్నిధిలో కైంకర్యము జేయువారు. వారిలోనొకరికి నొకసమయమందు భక్తి తగ్గిపోయెను. దానిచే ప్రమదగుణములోనుండుట కర్హతగోలుపోయిరి. అనగా

వేరేకొన్ని జన్మములెత్తుట తటస్థించెను. వారొక గంధర్వుడుగా జన్మించినారు. గంధర్వుజన్మలో వారికి వుష్పడంతుడని పేరు. వారు యీశ్వరుని స్తోత్రము జేసియున్నారు. చేపపిల్లలకు యీత నేర్పించవలయునా ! అటులనే గంధర్వులు జన్మముతోనే గానము జేయుదురు, చిత్రములు వ్రాయుదురు, గగనమందు సంచరింతురు. ఇటువంటి జన్మము మనకంటే గొప్పదైనను ప్రమదగణములకు మక్కిలి తగినది.

శ్లో॥ వపుః ప్రాదుర్భావాదనుమితమిదం జన్మని పురా పురాశే
 నక్యాపి క్వచిదపి భవంతం ప్రణతవాన్ |
 నమస్మక్తః సంప్రత్యహ మతను రక్రేప్యనతిమాన్ ఇతీశ
 క్షంతవ్యం తదిదమపరాధద్వయమపి |

అని వారు జెప్పియున్నారు.

దీనియర్థమును జెప్పుచున్నాను. రెండు యపరాధములను క్షమించవలెనని వారు యీశ్వరుని వేడుకొనుచున్నారు. వారు జెప్పుచున్నారు :—నేను దేహము ధరించినందువలన నొకతీర్మానము జేయుచున్నాను. అనగా మిమ్ములను యేష్ఠశమందును యేసమయ మందును నొక్కమార్తైనను నమస్కరించినదిలేదు. హేత్రిపుర సంహారము జేసిన ప్రభో ! మిమ్ములను నేను నమస్కరించలేదు. దాని నే నెట్లు గ్రహించినాననగా యీ దేహమే దానికి సాక్షి. దీనిని నేను తెలుసుకొన్న దానిచేత నిప్పుడిదే నమస్కరించితిని.

ఇకముందు దేహమురాదు. కనుక నిటుపై మీకు నమస్కారము జేయను. ఇదివఱకు నీకునమస్కరించకుండుటే యొకయపరాధము. ఇప్పుడు నమస్కరించిన దానిచేత యికమీద నమస్కరించకుండు నట్లుజేసుకొన్నది యొకయపరాధము. ఈ రెండుయపరాధములను మీరు క్షమించవలయునని వారుప్రార్థించిరి. కనుక మనస్ఫూర్తిగ నీశ్వరుని నమస్కారము జేసినయెడల నికమీద జన్మములేదనుట నిశ్చయము. పాపములెల్లపోయి ముక్తి గలిగితిరును. వారు యనుభవశాలులు. వారియొక్క వాక్యమునమ్మి మనమున్న శరణాగతి పొందుదము.

మోక్షముపొందు మార్గమింతసులభముగా జెప్పబడియున్నందున, నితరమతస్థులు మనమతములో మోక్షమునకు మార్గము లేదనిజెప్పి మనలను వారి మతముల నవలంబించమని పిలుచుచున్నారు. మనము క్రైస్తవులమైనచో జాలుయనుచున్నారు. మోక్షమునకుగాను నామతము నవలంబించవలసినదిలేదు. ఈశ్వరుని నమస్కారము జేయుటేచాలును. ఈశ్వరుని నమస్కరించినయెడల మోక్షము దొరకునా ? దొరకునని ధృఢముగనమ్మి నమస్కరించినట్లైన నిశ్చయముగాదొరకును.

ఇకనమస్కారము నెట్లుజేయవలయుననుట జెప్పచున్నాను. నమస్కారముజేయుట, దండము సమర్పించుటయనుచున్నాము. ద్రవిడములో “ స్వామీ! దండం ” యనుచున్నారు. ఆంధ్ర

మందు “ దండముపెట్ట ” మనుచున్నారు. దండమనునది యొక కట్ట లేకకొయ్య. చేతులోపట్టుకొనియున్న నొకకట్టను విడిచిన యెడ నదిక్రిందికిపడిపోవును. నమస్కారము జేయుట దండమువలె చేయవలెనని సంస్కృతమందు జెప్పుట వాడుక. మనదేహమొక కట్టవలె యున్నది. అటువంటి దేహమును మనము ధరించి యున్నాము. దానిని మనము ధరించ మనకు శక్తి నొసంగినది యీశ్వరుడు. జ్వరము వచ్చినయెడల క్రొదబడిపోవుచున్నాము. పుణ్యసాపముననుసరించి దేహమునుధరించ శక్తి యేర్పడియున్నది. మనముదానిని ధరించుచున్నామను తలంపును విడిచిపెట్టినందుకు నిరూపణముగా క్రింద బడిపోవలెను. అనగా నహంభావమును విడిచి క్రిందకు పడవలెను. లోక కార్యములను జేయుటకు నహంభావము (నేనుయనుభావము) కావలెను. తక్కినసమయ ములలోకూడదు. మనము జేయుచున్నామను తలంపు విడిచి నమస్కరించవలెను. సన్నిధానమందు కట్టవలెపడినచో నితర స్థలములలో నిట్టనిలుచుండగలము. అచట వంగినయెడల, వెలుపల వంగని కిరీటధారిరాజువలె నుండనొను. మనదికాదని, భారము వారిదని విడిచివేయవలెను. భారము మనదని పెట్టుకొనినయెడల వారియొక్క భారమును వారుతగ్గించుకొనెదరు. మనవిరోధులను శిక్షించుటగూడ వారిపై విడువవలెను. వారిని మన మేదై ననడుగ నారంభము జేసినయెడల దానినిచ్చి నూరకుండురు. మనకేది

కావలెనో యేదియక్కరలేదోయనునది మనకు తెలియదు. ఏది కావలయునని యడిగినయెడల, తెలియదనిజెప్పి యూరకుండ వలయును. అప్పుడు మనకేదికావలయునని యడుగవలసిన యవ సరములేనిస్థితిని వారొసంగితీరుదురు. కనుక మనమనుభావమును విడిచి వారిని నమస్కరించెదము.

—(0)—

౧౪. “ చిన్మద్ర ”

మన యాదియాచార్యులవతారమెత్తి సుమారు 2500 సంవత్సరములయినటుల పురాతన గ్రంథములో జెప్పబడియున్నది. వారికి నలుగురు శిష్యులుండినటుల రవివర్మపటములలో జూచు చున్నాము. అదేవిధముగా శివాలయములలోను దక్షిణదిశ ప్రాకారమందు పరమశివుడు దక్షిణామూర్తి స్వరూపముగా నలుగురు శిష్యులతో నాసీనులై యున్నారు. వారి కుడిచెయ్యి చిన్మద్రను జూపించుచున్నది. బొటనవ్రేలును జూపుడువ్రేలును జేర్చి పట్టుకొని దానిద్వారా శిష్యులకుపదేశము జేయుచున్నారు. దీనికి చిన్మద్రయనిపేరు. అంగుష్ఠమును (బొటనవ్రేలును) తర్జిని యును (చూపుడు వ్రేలును) జేర్చిజూపినయెడల నదియెట్లు జ్ఞానోపదేశమగునని యడుగనొను. నోటితో శబ్దరూపముగా

జెప్పటకు బదులుగా, జేతితో తనయుపదేశమును దెలియబఱచుటకు ముద్రయనిపేరు. నాట్యశాస్త్రములలో నొక శ్లోకమును నోటితో జెప్పటకు బదులుగా నభినయముచే గనబఱచుట గలదు. దేహముయొక్క చేష్టచే నర్థమును దెలియబఱచుటకు ముద్రయనిపేరు. పద్మముద్ర బ్రహ్మనుజెప్పును. వారినిగురించి జెప్పవలసినపుడు, పద్మములో వారు పుట్టినవారుగనుక పద్మమును గనబఱచుటగలదు. విష్ణువును జెప్పనప్పుడు శంఖముద్రను జూపుదురు. చిన్నుద్రయనగా నేమియర్థము? చిత్తనగా జ్ఞానము, ముద్రయనగా జిహ్వము. జ్ఞానమును విశదపఱచు జిహ్వమనునది దానియర్థము. పరమశివుడు దక్షిణామూర్తియై జిన్నుద్రను జూపుచున్నారు. వీరివద్ద సనకాదులను నలుగురు వృద్ధశిష్యులున్నారు. మహాలింగమునకు దిన్నగాదక్షిణదిశలో దక్షిణామూర్తి, స్థాపించబడి ప్రతిశివాలయములోను యున్నారు.

శ్లో॥ చిత్రం వటతరో ర్మోలే వృద్ధాశ్శిష్యా గురు ర్యువా ।

గురోస్తు మానంవ్యాఖ్యానం శిష్యాస్తు ఛిన్నసంశయాః ॥

దీనియర్థము :—

వటవృక్షమూలమందొక యాశ్చర్యమును జూచితిరా ? అచట పదునారేండ్ల వయసుగల చిన్న బాలురొకరు గురువుగను, నలుగురు వృద్ధులు శిష్యులుగను గూర్చొనియున్నారు. ఎచ్చటను వృద్ధులగు గురువును బాలురగు శిష్యులును నుండుట గలదు.

ఇచ్చట వ్యతిరేకముగానున్నది. సాధారణముగ శిష్యులు మానముగాయుండగా గురువు బోధించుచుండును. అయితే వటవృక్షమూలమందుండు గురుశిష్యులలో, గురువు మాట్లడకనేయుండి శిష్యుల సకలసందేహములను నివర్తజేయుచున్నారు. వారు తమ చేతివ్రేళ్లతో చిన్నుద్రనుజూపించి సకలసందేహములను బోగొట్టుచున్నారు. ఈచిన్నుద్రచే సకలవేదార్థము దెలుపబడుచున్నది. పరమవస్తువున్నా, మనజ్ఞానమున్నా నొకటియేవస్తువను దానిని దక్షిణామూర్తి జిన్నుద్రచే దెలియబఱచుచున్నారు.

ఈస్థలమందనేక కదలీవృక్షములు కట్టబడియున్నవి. అనేక వర్ణములు పూయబడియున్నవి. పలుయలంకారములమర్పబడియున్నవి. ఇవియన్నియు నుండి దీపములు లేకపోయినయెడల వీనిని జూడలేము. దీపములుండి కన్నులేనియెడల ప్రయోజనములేదు. రెండూయుండి మనస్సలేకపోయినయెడల యుపయోగములేదు. అన్ని యూయుండి యాత్మలేకపోయినయెడల యితరమెల్లను నుపయోగపడదు. కాన జిత్తుయనగా జ్ఞానమును, పరమవస్తువు నొకటియేవస్తువని జిన్నుద్ర జూపుచున్నది. “ హేయీశా ! ” యని మనముజెప్పనపుడు యాకాశమువై పు చేతులెత్తి చూపుడు వ్రేలుతో మనముజూపెదము. “ నేను ” యని జెప్పనపుడు బొటనవ్రేలుతో హృదయముపై నొత్తి జూపెదము. గనుక చిన్నుద్ర యనునది నేనుయను వస్తువు నీశ్వరుడును, నొకటియేవస్తువ

యని జూపుచున్నది. ఈశ్వరుడెచ్చటలేదూ యెల్లెడలను నిండి యున్నారు, యను బ్రహ్మజీవైక్యమును జిన్నుద్ర దెలియబఱచుచున్నది. జ్ఞానమును మనము నేత్రములతో జూడలేము. కాని ముద్రరూపముగా జూడగలము. మన యాచార్యులీజ్ఞానమునే, ముద్రరూపముగా నలుగురుశిష్యులకు దెలియబఱచుచున్నారని జిత్రములచే దెలుసుకొనుచున్నాము.

సురేశ్వరాచార్యులు, పద్మసాదాచార్యులు, హస్తామలకాచార్యులు, తోటకాచార్యులనబడునవి వారి నలుగురు శిష్యుల పేర్లు. శిష్యులకుపదేశింప గలుగుటకు మనయాచార్యులెవరివద్ద నుంచి జ్ఞానమునుబొందిరి. వారియొక్కగురువెట్లు జ్ఞానముపొందిరి, ఆగురువుయొక్క గురువెటుల జ్ఞానముపొందిరని విచారించునపుడు, మొట్టమొదట జ్ఞానమెవ్వరికి గలిగినదిన్నీ మనము తెలుసుకొననేర్పడును. మన గురుపరంపరను ధ్యానముజేయుటవల్ల జ్ఞానము క్షేమముగలుగును. ఏవిద్యనభ్యసించునపుడై నను గురుపరంపరను దెలుసుకొని పఠించునెడల వారందరియొక్క యనుగ్రహము మనకు గలుగును.

శ్లో॥ నారాయణం పద్మభవం వశిష్ఠం
 శక్తించ తత్పుత్ర పరాశరంచ ।
 వ్యాసంశుకం గౌడపదం మహాంతం
 గోవింద యోగీంద్ర మథాస్యశిష్యమ్ ॥

శ్లో॥ శ్రీశంకరాచార్య మథాస్యపద్మ
 పాదంచ హస్తామలకచ్చ శిష్యమ్ ।
 తంతోటకం వార్తికకారమన్యా
 నస్మద్గురూన్ సంతతమాసతోఽస్మి ॥

గోవిందభగవత్పాదులు మనయాచార్యులయొక్క గురువు. తమయొక్క గురువును ధ్యానముజేయుటకు మనయాచార్యులు “ భజగోవింద ” మను గ్రంథమును రచించిరి. దానిలో శ్రీమహా విష్ణువనుపేరును, నాచార్యులయొక్క గురువుచేరును గలిసి వచ్చుచున్నవి. పైన జెప్పిన గురుపరంపరాశ్లోకమందు జెప్పబడియున్న వారలలో శ్రీమన్నారాయణుడు మొదలు శుకులవరకు శిష్యులు పుత్రపరంపరగా నున్నారు. పిదప గౌడపాదులు మొదలు శిష్య పరంపర. ఈవీఠమటువంటి మహానీయులవలన ప్రతిష్ఠ జేయబడినది. వింధ్యపర్వతమునకు త్తరమందుండు బ్రాహ్మణులకు పంచ గౌడులనియు, నాపర్వతమునకు దక్షిణమందుండు బ్రాహ్మణులకు బంచద్రావిడులనియు బేరు. మనయాచార్యుల గురువుయొక్క గురువగు గౌడపాదులు గౌడులతెగలో జేరినవారు. వారియొక్క శిష్యులు, మనయాచార్యుల గురువైన గోవింద యోగీంద్రులు. వారిశిష్యులు మనయాచార్యులు.

స్వాములవారు జెప్పునది వినవలెనని మీరనేకజనులు చాలానేపు కాచుకొనియున్నారు. నేనులోపల నెవరితోనైన

మాట్లాడుచూ వృధాకాలక్షేపముజేయక, మీయొక్కతీవ్రాభి
లాష ఫలముగా గురుపరంపరను స్మరించనేర్పడినది. అటుల
స్మరించినదానిచే ధన్యుడనై తిని.

—(౦)—

౧౫. “ అంబిక యనుగ్రహము.”

అంబిక యనుగ్రహమున్నయెడల మనకు వాక్కుచక్కగా
వచ్చును. అంబయే వాక్స్వరూపము. మనదేశములో మహాకవీ
శ్వరులను గొప్పవారినిగ భావించుటగలదు. ఒక్కొక్కతరములో,
తిరి కోట్ల జనులలో, నొకరేమహాకవిగాను యంబయొక్క కటా
క్షమును బొందినవారుగానుండగలరు. అట్టివారియొక్క జన్మమే
జన్మము. ఒక్కొక్కతరములోను మహాకవిగానుండియున్న వారిలో
నొకరు తక్కినవారికన్ననుత్తృష్టులుగా సంగీకరింపబడియున్నారు.
వారు కాళిదాసు. మూడువేలు లేకనాలుగువేల వర్షములలోపుగా
వారుండినవారు. వారివంటి గొప్పవారల పటములు లేవుగాని
వారిపేరు ప్రఖ్యాతిపొందియున్నది. వారియొక్కపేరును పరిశీలించి
నచో వారు యంబయొక్కదాసులని డెలియుచున్నది. వారనేక
గ్రంథములను సంస్కృత భాషలో రచించియున్నారు. పాఠ
శాలలో బాలురు జదువదగిన గ్రంథములను జేసియున్నారు.

వాక్యే- యంబయొక్క-స్వరూపమని వారు రఘువంశ ప్రథమశ్లోక మందు జెప్పియున్నారు.

శ్లో॥ వాగర్థా వివ సంప్రకృతౌ వాగర్థప్రతిపత్తయే ।

జగతః పితౄణాం వందే పార్వతీపరమేశ్వరేణ ॥

వాక్కు- దానియర్థము యెటుల నొకదానితో నొకటిగలిసి యున్నవో నటులనే పార్వతీయు, పరమేశ్వరుడును నేకముగా నున్నారు. వస్తువొకటే. ఒకయాసనమని మనము జెప్పనప్పుడు కూర్చుండతగిన పీటయనుయర్థము స్వయముగ ప్రకటమగు చున్నది. పదము శర్థముకలిసియేయున్నవను నభిప్రాయమును కాళిదాసీశ్లోకమందు జెప్పియున్నారు. సకలశాస్త్రుకోవిదులును వారిని మహాకవియని యంగీకరించియున్నారు.

రఘుమహారాజునకు పూర్వము దిలీపుడనునొక చక్రవర్తి యుండెను. రఘువంశకథ వీరికాలమునందే యారంభమగు చున్నది. దిలీపుడు, రఘువు, అజుడు, దశరథుడు, రాముడు, కుశుడుయను వారలచరిత్రములను గూర్చియు కుశునకు పిమ్మట వచ్చిన యనేకతరములను గూర్చియు, కాళిదాసు రఘువంశ మందు జెప్పియున్నారు. శ్రీరాములు వై కుంఠము వేంచేసిన తదు పరి, సరయూనదిలో జనులెల్లరుప్రవేశించిరి. కుశునకు విరక్తి గలిగి యయోధ్యనువీడి కుశావతియను నొకపట్టణమునునిర్మించి దాని నేలుచుండెను. అయితే తమపెద్దలున్న యయోధ్యయొక్క యధి

ష్ఠానదేవతను వారుకుశావతిలో మంత్రములతో బూజించుచు వచ్చిరి. ఒకనాటిరాత్రి కుశుడు తనయస్త్రఃపురమందు నిద్రించునపుడు నాదేవత వానిసమీపమునకువచ్చి నిలిచి, వానికిదర్శనమిచ్చెను. కుశుడు మేల్కొని యచట నిలుచున్నవారెవరని తెలుసుకొనక,

శ్లో॥ కా త్వం శుభే కస్య పరిగ్రహో వా

కిం వా మదభ్యాగమకారణం తే ।

ఆచక్ష్య మత్వా వశినాం రఘూనాం

మనః సరస్త్రినిముఖప్రవృత్తిః ॥

అని యడిగెను.

శ్లోకముయొక్క యర్థము :—

సర్వోత్తమమైన గుణములుగల నీవెవరవు ? నీవెవరిభార్యవు ? రఘువంశములో నుదయించిననాటికి యేస్త్రినిజూచినను నెట్టి యే కాంతకాలమందును మనస్సహించినదు. కనుక నీవుయెందుకిచటికి వచ్చినావు ? సందేహభయములను వీడి బదులుజెప్పుమని యడిగినాడు. అప్పుడు యంబిక వారిని జూచి జెప్పుచున్నది :—

శ్లో॥ చిత్రద్విపాః పద్మవనావతీర్ణాః

కరేణుభి ర్దత్తమృణాళభజ్జాః ।

నఖాఙ్గుళాఘాతవిభిన్నకంభాః

సంరబ్ధసింహప్రహృతం వహంతి ॥

హేకుశ ! నీవుయయోధ్యను వీడుట న్యాయముగాదు.

మీపెద్దలున్ననగరమునకు నీవువచ్చితీరవలెను. నేనుయయోధ్య

యొక్క యధిష్ఠానదేవతను. నీవువచ్చినతదుపరి యయోధ్యలో ననేక లోపములేర్పడియున్నవి.

అయోధ్యలో రమణీయమగు సౌధములున్నవి. అయితే జనులులేరు. సౌధములలో చిత్రములు వ్రాయబడియున్నవి. ఒక చిత్రమందు రెండుయేనుగులు తామరి తటాకమందు జొచ్చి యున్నవి. ఆడయేనుగ తనప్రేమనుభర్తకుజూప తామరతూండ్లను తొండముతో తీసి తనభర్తకు నర్పణముజేయుచున్నది. ఇటుల నయోధ్యలో యేనుగ చిత్రములో గానబడుటయేగాని నిజముగా లేదని యంబికజెప్పినట్లు కాళిదాసు జెప్పియున్నారు. జనులువీడి వెడలిపోయిన దున నగరముయొక్కకళపోవుచున్నది. జింజికోటను జూడుడు. పురాతన కట్టడములున్నవి. జనులు లేరు. పులులు విశేషముగాయున్నవి. దేశింగరాజు నివసించినస్థలము వ్యాఘ్రము లకు వాసస్థానమాయెను.

నిర్జనముగ నయోధ్యను విడిచినది సరికాదని యంబిక, కుశునికీజెప్ప, నందుపైవాడయోధ్యకు తిరిగిపోయెను. అంబిక నారాధించుచుండినందున కుశుడామెను ప్రత్యక్షముగాజూచు భాగ్యముబొందెను.

మనయాదియాచార్యులు రచించినగ్రంథములలో సౌందర్యలహరి యొకటి. దానిలోనొకశ్లోకమందు సౌందర్యలహరియను పద ప్రయోగముగలదు. దానినే గ్రంథముయొక్క నామధేయముగా

నొన్నరి. “ శివానందలహరి ” యనియు “ భజగోవింద ” మనియు “ హరిమీడేస్తుతి ” యనియు “ ప్రబోధసుధాకర ” మనియు వారుచేసియున్నారు. హరిమీడేస్తుతియనుటకు విష్ణువును స్తోత్రము జేయుచున్నారనియర్థము. ప్రబోధసుధాకరమనగా నజ్ఞానమును నివర్తి జేసి జ్ఞానమును గలిగించునది యనియర్థము.

శ్లో॥ చేత శ్చంచలతాం విహాయ పురతః సంధాయ కోటిద్వయం తత్రైకత్ర నిధేహి సర్వవిషయా నన్యత్ర చ శ్రీపతిమ్ ।

విశ్రాంతిర్హితమప్యహో క్వనుతయోర్మధ్యే తదాలోచ్యతాం యుక్త్యావానుభవేన యత్రపరమానందశ్చత త్రేవ్యతామ్ ॥

అను ప్రబోధసుధాకరమందుండు శ్లోకముయొక్క యర్థము జెప్పుచున్నాను :—

హేమనసా ! త్రాసుయొక్కముల్లు చెలించకుండ సూటిగ నిలుచునట్లు, నీవునీచలనమును నిరోధించి నించుకనేపు నాలోచన చేసిచూడు. ఒకవైపుపల్లెములో నీయాశలెల్లను పెట్టి మరియొక పల్లెములో శ్రీహరినిబెట్టిజూడు. అప్పుడేది విశేషమైనది దెలియును. నీకు దేనిదేనియందు యాశయున్నదో దానిదానినెల్ల నొకపరుసగా నేర్పూలుజేసుకొని అదివద్దు అదివద్దనుచు నొకటొకటిగ గొట్టివేసినయెడల నదియేమోక్షమునకు మార్గమాను. అనగా మనస్సు నేకాగ్రముజేసుకొని భక్తి జేసినయెడల మోక్షము సిద్ధించును. ఇటువంటివిషయములను మీకెల్లరకును జెప్పుటకు

మన యాచార్యులు తరువుజేసిరి. మీరందరును సన్మార్గమందుండిన యెడల నంబిక యనుగ్రహము తక్షణమేగలుగును. భక్తి నభివృద్ధి జేయ మీరెల్లరును బ్రయత్నము జేయవలెను. ఏకార్యమును జేయునపుడై నను ఈశ్వరుని ధ్యానము జేయుచుండవలెను.

—(0)—

౧౬. తిలక ధారణము.

హిందూమతస్థులకున్న, యితరమతస్థులకున్న, దృష్టిలో నొకభేదము తిలకధారణమువల్ల నేర్పడుచున్నది. ఒకడు హిందువనుటకు తిలకధారణము గొప్పచిహ్నము. తిలకము పెట్టుకొనని హిందువు యనేకసమయములలో యితరమతస్థుడుగా గ్రహింపబడుటగలదు. సత్స్వభావమున్న, సన్మార్గప్రవర్తనమున్న మనకు కలుగునట్లుగా తిలకధారణము సహాయముజేయుచున్నది. హిందువులు తిలకధారణము జేసుకొనక నెట్టిశుభకార్యమును జేయకూడదు. ద్రవిడములో నామమునకు, తిరుమణియనియు, విభూతికి, “తిరుసీలు;” యనియుపేరు. రెంటిలో, తిరుయమ, విశేషణము, శ్రేష్ఠవాచకమైయున్నది. మన్నుయనునది ప్రకృతి, నీలుయనునది, భస్మము. పరమేశ్వరుని సృష్టిలో ప్రథమపదార్థము మన్ను. దానివలననే పంచభూతములలో ప్రకృతి మొదట జెప్ప

బడియున్నది. ఆదివరాహమూర్తి, భూమిని జలములోనుంచి ఉద్ధరించినారు. “ఉద్ధృతాసావరాహేణ” అని ఇందుకు ప్రమాణమున్నది. మన్ను మిక్కిలి పవిత్రమైనవస్తువు. భూమిలేనియెడల మనముండుటకు స్థలముండదు. ఆహారమున్ను దొరకదు. భూమిలో సకలప్రాణులున్ను జీవించుచున్నవి. మహావిష్ణువు జగత్తును పరిపాలించువారు. కనుక భూమినుద్ధరించిరి. భూమిని మనము భూదేవియనుచున్నాము. భూమిని విష్ణుప్రసాదముగా విష్ణుభక్తులుదలచి, విష్ణుపాదాకృతిగా, తిరుమణిని లలాటమందు ధరించుచున్నారు. తిరుమణియొక్క వర్ణము తెలుపుగానున్నది. అటులనే భస్మమున్ను తెల్లగానున్నది.

భస్మమునకు మూలమైనగోవు మనవల్ల పూజింపబడుచున్నది. అదితనదూడకు పాలిచ్చి రక్షించుటయేగాక, సకలజనులకున్ను పాలిచ్చి వారినిన్ని రక్షించుచున్నది. కాన గోవు సర్వజనులకు తల్లియైయున్నది. ఆకారణమునుబట్టియే దానిని గోమాతయని జెప్పుచున్నాము. విశేషగుణములు నిండియుండు గోకులమందు శ్రీకృష్ణుడు వర్ధిల్లినదే గోవుయొక్క గొప్పను తెలియజేయుచున్నది. గోమయము దేనినైనను శుద్ధిజేయును. దానినగ్నిలో వేసినయెడల దానివన్నెను మార్చుకొని తుల్యమైనతెలుపువన్నెను పొందుచున్నది. ప్రపంచమందు మాయవలనదోచు దుఃఖము, అనూయ, సాపము మొదలగునవి యంతరించి యంత్యమందు

పరమేశ్వరు డొక్కడే నిలుచు రీతిని, గోమయమును తనవన్నెను వాసననువిడిచి, పరిశుద్ధమైన భస్మమగుచున్నది. కనుకనే విభూతి శివస్వరూపము. సర్వమున్నూ తనలో లయమగునట్లుజేయు శివుడే విభూతి. శివస్వరూపమైన విభూతి దేహముపై నను, లలాట మందును, మొదట ధరించుకొని, పిదప, పరబ్రహ్మ, మూడు గుణములతోగూడి మూడుమూర్తుల స్వరూపమై వెలయుచున్న దని జ్ఞాపకము దెచ్చుకొనుటకు మూడు రేఖలుగా ధరించు చున్నాము.

విభూతి దొరకనప్పుడు ఏమంటిపై నిలుచుచున్నామో, నామంటినే తీసి ధరించనాను. ఆమన్న పరమేశ్వర స్వరూపమే. సకలమును పరమేశ్వరస్వరూపమే. విభూతి కుంకుమప్రసాదములు దొరుకుటకు మనము కష్టపడవలసివదిలేదు. భూమిపై నుండు మన్ను ఈశ్వరప్రసాదమే. దానిని మనముధరించనాను. సకలము నీశ్వర స్వరూపమేయని మనము దలంచునెడల సాపమేజేయము. సకలము నీశ్వరస్వరూపమని దలంచుటచాలదు. ఈశ్వరస్వరూప మని తెలుసుకోవలెను.

ఈకాలమందు నవీనశాస్త్రములు నేర్చినవారనేక విచిత్ర వస్తువులను జేయుచున్నారు. అయినను సృష్టిలోనుండు వస్తువుల బెట్టుకొనియే, వారు వేరువస్తువులనుజేయ సాధ్యమగుచున్నది.

ఈశ్వరుడు సృష్టించిన యరణియాశును వారుజేయ సాధ్యము కాదు. ఈశ్వరునియొక్కశక్తిని యీయొకవిషయమే జూపించుచున్నది.

ఇప్పుడు చలి, వాన మిక్కిలిగానుండుకాలము. ఇవిధము గనే యెండయధికోగ్రముగా నుండుకాలము వచ్చునని మనమూహించగలము. ఈకాలమందు పాపము అధికముగాయున్నది. ఉదయముమొదలు శయనించువరకు పాపములు జేయుచున్నాము. మున్నొకకాలమందు పుణ్యమునేజేయుచుండిన మహాజ్ఞానులుండి తీరవలెనని మనమూహించనొను. ఈమహాజ్ఞానులు మనకు మహోపకారము జేసియున్నారు. మనమెల్లవస్తువులను పరమేశ్వరస్వరూపమని తెలుసుకొనుట కష్టమని దలంచి జ్ఞానులు కొన్ని డ్డేత్రములకును తీర్థములకునువెళ్లి, పరమేశ్వరా! ఈడేత్రములును, తీర్థములును విశేషమహిమను గలవిగానుండి యీస్థలములకువచ్చు భక్తుల కనుగ్రహము జేయవలెనని వారియొక్క మంత్రశక్తివలన నీశ్వరుని ప్రార్థించినారు.

పత్రిని ఎండలోవేసినయెడల నది రగులుకొనదు. అయితే యొకభూతయద్దమును (లెన్ను) పెట్టి దాని కిరణములను దాని మూలముగా పత్రిపై పడునట్లు జేసినయెడల పత్తిరగులుకొనును. అజేవిధముగా నొకజలమును గంగాజలముగాను, నొకతాతిని స్వామిగాను, నొకమన్నును భస్మముగాను, నొకడేత్రమును

పుణ్యక్షేత్రముగాను భావించి మనము భక్తిని బ్రవేశింపజేసిన యెడల మన సకలపాపములు దొలగిపోవును.

కనుక మనపెద్దలున్న రీతియు, శాస్త్రములు జెప్ప రీతియు వారు వారు, వారి వారికి దగిన విభూతియూ లేక తిరుమణియో ముఖమందు ధరించి కామకోధములను విడిచి యాలయములకు ప్రతిదినము జెల్లి పరమేశ్వరుని కృపను సంపాదించ ప్రయత్నము జేయవలెను.

—(0)—

౧౨. సంధ్యావందనము.

కర్మలలో సంధ్యావందనము ముఖ్యమైనది. దాని గౌరవము జెప్పతరముగాదు. తప్పక దాని నాచరించుచూ రావలెను. మనకు శరీరయసౌఖ్య మేర్పడినను సంధ్యావందనము విడువకూడదు. పూర్వకాలమందు మనపెద్దలకు నేదేని శరీరయసౌఖ్య మేర్పడిన యెడల బంధువులలో నెవరినేని బిలిచి తమకుగాను సంధ్యావందనము మఱియొకమారు జేయునట్లుజేసి వారిద్వారా తీర్థమును భ్రాశనజేయుట వాడుక. మనమును నావిధముగనే జేయవలెను. మనమభివాదనమందు ప్రవరజెప్పనప్పుడు యనేక ఋషులయొక్క నామములను జెప్పుచున్నాము. ఆరుషుల కాల

మునుండి నెడతెగక నడుచుచూ వచ్చుచున్న నీకర్మ, మన కాల మందు కత్తిరింపబడకుండ మన యాయువుండువరకు స్థిరముగా జేయవలెను.

“ గాయత్రీ మాత్రసారోఽపి ద్విజో భవతి నిర్భయః ”

ఒకరు నిర్భయముగా నుండవలెనంటే వేదాధ్యయనము జేయవలెను. లేనియెడల గాయత్రీని హృదయమందిడుకొని యుపాసించినయెడల నిహవర సౌఖ్యములు లభ్యమగును. సంధ్యా వందనములో ప్రధానము, యర్ఘ్యము, గాయత్రీ జపము. సంధ్యా వందనముయొక్క- యంగములు, సంకల్పము, ప్రోక్షణము, ప్రాశ నము, యర్ఘ్యము, మొదలగునవి. వీటినిక్రమముగా జేయుచూ వచ్చినయెడల జిత శుద్ధియు, దేహశుద్ధియు గలుగును. ఇంద్రియ ములు స్పృశించినందున నవి శుద్ధిపొందును. ప్రాణాయామము చిత్ర శుద్ధిని గలుగజేయును. సంధ్యావందనమును సంగములతో జేయనిచో వ్యంగమగును.

గాయత్రీని యుపాసన జేసినచో పాపమేర్పడనేరదు. ఇది కావలెను యదికావలెను యను యాశలేకుండ, గాయత్రీని జపించిన యెడల భయమేర్పడనేరదు. ఈకాలమందు “ హిప్పటిసమ్, ” “ మెస్మరిస ” మని జెప్పబడువిద్యల నభ్యసించుచున్నారు. ఇతరులమనస్సును తెలిసికొనుటయు, పరులమనస్సును వశ్యపరచు కొనుటయు వాటిప్రయోజనము. వీటికన్న ననేకరెట్లు గొప్పశక్తిని

గాయత్ర్యుపాసన యిచ్చును. పునర్జన్మ లేకుండజేసి యిహమందు సౌఖ్యములనిచ్చును. సంధ్యావందన యంత్యమందు యభివాదనాదులు ముఖ్యము. ప్రవర జెప్పనప్పుడు గొన్ని గోత్రీకులు రెండు ఋషులను, గొందరు మూడు ఋషులను, గొందరు పంచ ఋషులను జెప్పటగలదు. అనగా మనపూర్వీకులలో మహాత్ములుండిరని జెప్పుచున్నాము. అట్టిగొప్ప వారివద్దనుంచి తర తరముగా వచ్చుచుండు సంధ్యావందనమును నుపదేశమూలముగా మనము గ్రహించి గాయత్ర్యుపదేశమగు యగ్ని నలును ప్రజ్వలించు నట్లుజేసి సకలక్షేమములను పొందవలెను.

ఆంధ్రబ్రాహ్మణులు “ చతుస్సాగర పర్యతల గోబ్రాహ్మణేభ్యో శుభం భవతు ” యని మొదటజెప్పి పీదప ఋషుల యొక్క నామములను జెప్పటవాడుక. అనగా నాలుగు సముద్రములకు నడుమయుండు గోవులు మొదలగు సకలప్రాణులును, బ్రాహ్మణులు మొదలగు సకలజనులును క్షేమముగా నుండవలెనని ప్రార్థించిన పీదప తమ వంశఋషులయొక్క పేర్లనుజెప్పినమస్కారము జేయుచున్నారు. పూర్వకాలమందును బ్రాహ్మణులు, పశువులు నెల్లెడల వ్యాపించి యుండిరని తెలియుచున్నది. ఇప్పుడు శ్రీవత్సగోత్రోద్భవు డొకడు “ భార్గవ, చ్యవన, ఆష్టవాన, ఔర్వ, జామదగ్నీయ, ” యను పంచఋషుల నామములు జెప్పనప్పుడు తనయొక్క గోత్రమందు దనకు ముందుగానుండు

పెద్దలలో భార్యలు, చ్యవనులు మొదలగు పెద్దలుండిన దానిని దెలుసుకొనుచున్నాడు. ఇటువంటి మనకు శక్తినిచ్చునదియు, మహిమనిచ్చునదియు యగు సంధ్యావందనమును వదలివేయక, యాచరించి యందరును నిహపరక్షేమమును పొందవలెను.

—(౦)—

౧౨. “స్థూలసూక్ష్మదేహములు”.

“మన” మని నొకవస్తువును జెప్పుచున్నాము. దాని వాస స్థానము మనదేహము. ఈదేహము స్థూలమైనది. చర్మము, మాంసము, మజ్జ మొదలగునవి కేరి స్థూలదేహమైయున్నది. మనస్సు సూక్ష్మమైనది. నాయొక్కమనస్సని జెప్పుచున్నాము. కొందరి స్థూలదేహము బలముగలదిగాను, కొందరిస్థూలదేహము బలములేనిదిగాను నున్నది. మనము కొద్దిగా బ్రయత్నము జేసిన యెడల నీస్థూలదేహమునకు విశేషబలమును సంపాదించ శక్యమకాను. అతిశీఘ్రమందు శాస్త్రోయను పైల్వానువలె గావచ్చును. అప్పుడు సామాన్యముగా జేయశక్యముగాని గార్యములను సులభముగా జేయశక్యమకాను. ఒక యేనుగను రొమ్ముపై ధరించ నొను. ఇటువంటి శక్తిని సర్వేశ్వరు డెల్లరకును నిచ్చియున్నారు.

దానిని మనము వృద్ధిజేసుకోవలెను. వృద్ధిజేసుకోదగిన శక్తి మన వద్ద పుట్టుక మొదలు నణిగియున్నది. అయితే యటుల నొక బరువును భరించుట కొకహద్దుగలదు. అదిస్థూలశరీరము యొక్క గుణము.

అయితే మనస్సును సూక్ష్మదేహ విషయమందునను ప్రయాసపెట్టిన యెడల నపరిమితమైన శక్తిని బొందనొను. స్థూల దేహమువలన గొంతదూరము బోనొను. ప్రయత్నించి యొక కట్టడము కట్టనొను. అయితే మనస్సుచే నెంతదూరమైనను పోగలము. ఎన్నికట్టడములు గావలయునన్నను గట్టశక్యమాను. కనుక మనస్సుయొక్క శక్తిని మనము వృద్ధిజేసినయెడల హద్దులేని శక్తినిపొంది సకలగార్యములు జేయశక్యమగును. బ్రహ్మపదమును పొందుట మొదలగు గార్యములను మనశ్శక్తిచేతనే జేయ సాధ్యమగును. అన్నివస్తువులొకటే యనెడు నైక్యభావమును మనము మనస్సులోతలంచవలెను. దక్షిణామూర్తి యష్టకఫలశ్రుతియందు,

శ్లో॥ సర్వాత్మత్వ మితి స్ఫుటీకృత మిదం యస్మా దముష్మింస్తవే
 తేనాస్య శ్రవణా త్త దర్శమననా ధ్యానాచ్చ సంకీర్తనాత్ ।
 సర్వాత్మత్వ మహావిభూతిసహితం స్యాదీశ్వరత్వం స్వతః
 సిద్ధ్యే త్త్వనరష్టభాపరిణతంచై శ్వర్య మవ్యాహతమ్ ॥

అని జెప్పబడియున్నది. మనకంటే వేరొకటి యున్నదని మనము భావించుదుమేని, కొన్నిటికన్న మనము తక్కువయని తోచును. అన్నియును మనమేయని నేకభావముగా డలంచుదుమేని యప్పుడు సమత్వబుద్ధి యేర్పడును. సర్వాత్మ తత్త్వమును దెలుసుకొని, దానిని ధ్యానించినచో యణిమాది యష్టైశ్వర్యములు సంప్రాప్త మగును. దానితో నీశ్వరత్వమును బొందనాను. కనుక మనస్సును నభివృద్ధి జేయుటవలన నీశ్వరత్వమే ప్రాప్తింపి తీరును. ఇందుకు సందేహములేదు. కనుక నెల్లరును నేక కాలమందున నిందుకు బ్రయత్నము జేయవలెను. ఈప్రయత్నమునకు సాధకముగ నంత రంగబహిరంగ సాధనలు జెప్పబడియున్నవి. అస్తరంగసాధనములు శాంతి దాని మొదలై నవి. బహిరంగసాధనములు, స్నానసంధ్యా దులు. ప్రతియొక్క జీవాత్మయును తానుకడతేరుటకు బైనజెప్పిన సాధనల ననుష్ఠించవలెను. కొందరు పెద్దలు తమకు ప్రాప్తించిన ఫలమును పరులకొసంగుటయు గలదు. శాస్త్రములలో మహా నీయులు జెప్పియుండు సాధనముల ననుష్ఠించి ఫలమునుబొంది కడతేర తగినవారు కోటిలో నొక్కరేని యుండినచో వారొకరి వలన, ననేకులు శ్రేయస్సును బొందుదురు.

మనుష్యుడు గుణవంతుడు గావలయునని బ్రయత్నించు చున్నాడు. ఏకార్యమున్ను నీశ్వరార్పణబుద్ధితో మనము జేయ వలెను. ఏకాలమందును నహంభావమును విడిచితీరవలెను. పరులు

మెచ్చవలెనని పూజలు మొదలై నవి జేయుట వ్యర్థము. బ్రహ్మ ర్పణ బుద్ధితో మనము జేయుగార్యములు మనయొక్క దృఢ భక్తిని దెలుపును. సద్గుణము లేనియెడల భక్తి నిలువనేరదు.

అనగా న్యాయమార్గ ప్రవర్తనలోనుండు గుణవంతునికి తిర్యగ్జంతువులైన పశువులును, పక్షులును గూడ సహాయము జేయుచున్నవి. ఎవడు యన్యాయమార్గమందు బోవుచున్నాడో వానిని సహోదరుడు సహితము సర్వులున్ను చేయి విడిచి వేయుదురు.

శ్లో॥ యాన్తి న్యాయప్రవృత్తస్య తిర్యగ్భోచ్చపి సహాయతామ్ |
అపన్ధానం తు గచ్ఛంతం సోదరోఽపి విముఞ్చతి |

ఈశ్వరుడు మనుష్యుని బుద్ధిగలవానిగా సృష్టించియున్నాడు. అనగా పుణ్యపాపములను దెలుసుకొని యూర్ధ్వలోకమును బొందుటకు బ్రయత్నము జేయదగినవానిగా సృష్టించియున్నాడు. ఈబుద్ధి పక్షులకును, మృగములకును లేదు. వాటికి బుణ్యపాపములులేవు. ఒక పశువొకనిని పొడిచి విడిచినచో దానికి బాపము లేదు. ఏలననగా నపకారము జేయవలెనను తలంపు దానికిలేదు. అయితే మనుష్యుడదేపని జేసినచో దానిఫలమును ననుభవించుచున్నాడు. దుర్గుణములుగల నొకడు యెంత ద్రవ్యవంతుడుగా నుండినను, నెంతవిద్వాంసుడుగా నుండినను జనులు వానిని లెక్క జేయరు. దుష్టుడని నిందింతురు. వానిని శిక్షింప బ్రయత్నము

జేయుదురు. దుష్టుల నభిమానించుట పాపము. వారిని శిక్షించుట పుణ్యము. ఈయభిప్రాయమే పై శ్లోకమందు జెప్పబడియున్నది. ఈ శ్లోకముయొక్క తాత్పర్యము 2400 శ్లోకములై రామాయణ మైయున్నది. మిక్కిలి పరాక్రమశాలియై సకల కళ్యాణగుణములు గలిగిన శ్రీరామునికి తిర్యగ్జంతువులైన వానరములు సహాయము జేసెనని మనకు దెలియును. దుర్మార్గుడైన రావణుడు తనయొక్క సహోదరుడైన విభీషణుని చేతను విడువబడెను. కనుక మనుష్యునికి గుణమే ప్రధానమైనది. మనదేశమందు పరస్పర విరుద్ధముగాదోచు వెవ్వేరుమతములు వ్యాపకము బొందియున్నవి. వైష్ణవులు, శైవులు, మధ్వులు మొదలైనవారు నొకరి నొకరు నిందించుకొనుచున్నారు. ఒక్కొక్క కాలమందొక్కొక్క మతాచార్యులు తమతమ మతమును ప్రచారము జేసినప్పుడు జనులు నాయా యాచార్యులను నభిమానించి వారియొక్క మతమును స్వీకరించిరి. ఇందుకు కారణము నాయా యాచార్యులయొక్క గుణమే. వారు తమ తమ మతమును స్థాపించినందుకు వారి వారి గుణమును వాక్చాతుర్యమును యోచనలును ముఖ్యాధారములై యుండెను. అనేకజనులు సమ్మతించిన విషయములను సత్యము గను నీశ్వరసమ్మతమైనవిగను జనులు గ్రహించెదరు. అయితే కొన్ని మతములలో బహుజన సమ్మతమైన విషయము సత్యము

